

INFORMATIVNI

sužinar

GLASILO RAVENSKIH ŽELEZARJEV

Leto XVI

Ravne na Koroškem, 29. decembra 1979

Št. 23

Izdaja delavski svet Železarn Ravne kot 14-dnevnik
v nakladi 5500 izvodov

Ureja uredniški odbor: Jan-
ko Dežman, Vlada Gregor,
Avgust Knez, Marjan Kolar,
Franjo Miklavc, Helena Ne-
rat, Rudolf Rajzer, Ivan
Vušnik, Milan Zafošnik

Glavni in odgovorni ured-
nik Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska ČGP Mariborski tisk

Glasilo je po 7. točki 1. odst.
36. čl. zakona o obdavčenju
proizvodov in storitev v pro-
metu (Uradni listi SFRJ, št.
33/72) in mnenju sekretaria-
ta za informacije SRS št.
421-1/72 prosto plačila pro-
metnega davka

SREČNO,
ZDRAVO IN
USPEŠNO
LETO
1980
ŽELIMO
VSEM
DELAVCEM
IN NJIHOVIM
DRUŽINAM

Samoupravni organi
in družbenopolitične
organizacije
Železarne Ravne

SREČNO NOVO LETO

Leto, v katerega bomo skoraj vstopili, predstavlja prehod iz enega desetletja v drugo. Vedno bližje smo velikemu prelomu tisočletja. Otroci, rojeni v letu 1980, bodo svoje prve delovne uspehe dosegli šele po letu 2000. Drugačno bo takrat našo življenje, velike bodo spremembe v tem času, večje kot zadnjih dvajset let. Lahko pa smo prepričani, da bo življenje lepo in bogato ter vrednejše človeka. Pogoji za to je, da bo mir in sožitje med narodi — to pa pomeni tudi bolj enakomerno porazdelitev bogastva na zemlji oziroma enakopravne gospodarske odnose med državami. Še posebej dobro so ti odnosi in smeri opredeljeni v sklepnem dokumentu konference neuvrščenih držav v Havani. Drugi pogoj pa predstavlja nadaljnji razvoj ter uresničevanje političnega sistema samoupravnega socializma, ki temelji na pluralizmu interesov.

Vsako leto predstavlja korak v razvoju človeštva, narodov in narodnosti, korak v razvoju vsake celice življenja — torej tudi naše železarne. Veliko je nevarnosti na poti, toda ljudje smo zato, da jih predvidimo in uspešno odstranimo. Danes že lahko trdimo, da bo poslovanje v prihodnjem letu zaradi neugodnih mednarodnih ekonomskih razmer ter nekaterih domačih težav bistveno težje in bolj zapleteno, kot je bilo letos.

Za leto 1979 lahko rečemo, da je bilo poprečno. Napravili smo korak naprej v povečanju skupne proizvodnje, dvigu produktivnosti dela, zmanjšali smo izmeček, povečali izvoz na konvertibilno področje. Napredujemo tudi pri uvajanju kvalitetnejših dohodkovnih odnosov znotraj in zunaj delovne organizacije, uresničujemo nov sistem delitve osebnih dohodkov, razporejanje čistega dohodka, povečujemo delovno disciplino in medsebojno zaupanje.

Ob uspehih se moramo zavesti tudi slabosti, ki niso majhne. Predvsem je potrebno poudariti prešibko rast dohodka na eni strani ter prehitro rast sredstev za osebne dohodke na drugi. Smo v velikih, pomembnih ter nujnih investicijah, toda za razširitev materialne osnove dela nam ostaja premalo sredstev. Preveliki so tudi izostanki od dela, delovna in tehnološka nediscipliniranost ter slaba izkoriščenost delovnega časa. Sicer pa so nam to že znane ugotovitve ter se z njimi tudi že uspešno spoprijemamo.

Naš osrednji cilj gospodarske politike v letu 1980 bodo morale biti dosledno realizirane naloge za pridobitev večjega dohodka s še močnejšim aktiviranjem kakovostnih dejavnikov gospodarjenja. Kot najpomembnejše moramo imeti pred seboj boj za večjo produktivnost na vseh področjih dela. To pa med drugim pomeni smotrnejšo delitev dela, prehod na večjo specializacijo v proizvodnji, hitreje uvajanje sodobnih tehnoloških dosežkov na bazi raziskovalnega dela, boljše organizacijo dela ter dosledno uveljavljanje sistema nagrajevanja po delu. Inventivni dejavnosti moramo posvetiti največjo možno skrb in tako hitreje razvijati in vzpodbujati ta neprecenljivi vir človeškega

snovanja in hotenja. Vedno večji del dohodka moramo dobivati prav na podlagi inovacij in racionalizacij ter znanstveno raziskovalnega dela v železarni.

Znano nam je, da železarna Ravne ne pokriva uvoza blaga z ustreznim izvozom. Čeprav še ni znana natančna politika na tem področju v državi prihodnje leto, bo verjetno mogoče vrednostno uvoziti le toliko, kolikor bomo tudi izvozili. Takšna načela in politika bo od nas zahtevala velike napore, kar se bo lahko poznalo tudi v zmanjšanem dohodku in čistem dohodku. Potrebno je poudariti, da bomo na tem področju vodili aktivno in dogovorjeno politiko. Njeno dosledno izvajanje bo zahtevalo veliko naporov. Vsem pa je znano, da uspeh na tujem trgu pomeni tudi veliko priznanje naši kvaliteti ter enega največjih momentov za dvig produktivnosti dela.

Varčevanje na vseh področjih dela in življenja bo potrebno še povečati. Kot kaže, bo pomanjkanje surovin in energije v določeni meri spremenilo način našega življenja. Tudi naša sestajanja bomo morali varčneje pripravljati — to ne pomeni krčenja po številu, temveč krajšanje po času, s tem da morajo biti sestanki še bolj pripravljeni, razprave pa kratke in jedrnat. Enako mora obveljati za pisne dokumente.

Ob vseh naporih znotraj železarne je potrebno opozoriti na odgovornost naših delegatov tudi v skupščini občine, republike, v samoupravnih interesnih skupnostih, skupščinah bank, zavarovalnic in drugih samoupravnih organizacijah ter združenjih.

Ko večkrat tarnamo, da skupna in splošna poraba raste hitreje od rasti družbenega proizvoda, da v bankah in zavarovalnicah ter podobnih institucijah nismo dosegli načrtovane vsebinske samoupravne preobrazbe ali da na zborih združenega dela skoraj ni razprave ob najpomembnejših gospodarskih vprašanjih in dilemah, moramo priznati velik delež lastne krivde. Še bolj bomo morali uresničevati sprejeto zaupanje in iz tega izhajajočo odgovornost.

Da bomo lahko uresničili zastavljene cilje in politiko gospodarjenja v letu 1980, v katerem se bomo srečali z zelo zapletenimi in težkimi pogoji gospodarjenja, bo potrebno še povečati odgovornost, red in disciplino vseh nas v železarni. To pomeni, da si v prihodnje ne moremo gledati skozi prste tudi pri manjših neizpolnjevanjih delovnih dolžnosti. Na ta način bomo dvignili še višje naše delovne uspehe, medsebojno zaupanje in s tem ugled ter ponos naše delovne organizacije doma in v svetu.

Ob vsej borbi za dobre gospodarske rezultate v prihodnjem letu pa ne smemo zanemarjati organiziranega udejstvovanja na področju kulture, telesne kulture, varstva okolja in človeka ter vseh oblik izobraževanja. Vse to so dejavniki, ki bistveno prispevajo k boljšim rezultatom dela.

Polni zagona in načrtov zaželi-mo, da bomo leto 1980 živeli srečno in uspešno ter da bomo skupno in vsak zase uresničili vse naloge, ki smo si jih pogumno zastavili. Probleme, ki bodo ob delu nastajali, pa bomo tovariško in hitro razreševali.

Še enkrat: SREČNO NOVO LETO 1980!

Gvido Kacil

Uspešnost našega dela bomo ocenili skupno

Od letošnjega več ali manj uspešnega gospodarskega leta je ostalo samo še nekaj dni, zato smo prosili Eda Kričaja, predsednika sveta sindikata v železarni, da bi spregovoril prav o letošnjem, ne preveč dobrem gospodarjenju.

»Ko se leto prevesi v novo, je prav, da se ozremo na prehojeno pot z namenom, da spoznamo slabosti in da bi se lažje usmerili v naslednje obdobje. Če primerjamo gospodarske rezultate po devetih mesecih letos z lanskimi dosežki, potem vidimo, da so slabši. Tako beležimo manjšo rast dohodka tudi v primerjavi z ostalimi članicami slovenskih železarn. Ker smo v železarni veliko razpravljali o 9-mesečnih rezultatih poslovanja, tokrat ne bom navedel ostalih rezultatov. Namen pa imam opozoriti na negativna delitvena razmerja.

V osnovni družbeni usmeritvi, ki so jo izoblikovali tudi v sindikatu organizirani delavci, smo sprejeli načelo, da v tem letu sredstva za osebne dohodke in skupno porabo naraščajo počasnije, kot raste dohodek. V Sloveniji so ta razmerja dosežena, v

ravenski občini so neugodna, za nas ravenske železarje pa velja ugotovitev, da so delitvena razmerja izredno neugodna. Če primerjamo samo dohodek in sredstva za osebne dohodke, ugotovimo, da se je dohodek povečal za 11,9 odstotka v primerjavi z istim iz lanskega leta, sredstva za osebne dohodke pa za 34,3 odstotka. Če pa k temu še prištejemo sredstva za skupno porabo, so razmerja še bolj neugodna. Mislim, da bomo na tem področju v prihodnjem letu morali še veliko storiti. Kljub temu pa smo dosegli tudi nekatere pozitivne rezultate, saj smo v tem obdobju tudi več proizvedli in je produktivnost v rahlem porastu, vendar z njo še nismo zadovoljni.

»Tovariši predsednik, za letos smo si ravenski železarji zadali dokaj drzen načrt, in sicer, da naj bi izvozili kar za 20 milijonov dolarjev. Vendar kažejo podatki, da ne bomo uspeli. Kaj storiti po vašem v prihodnjem letu, da bomo bolj uspešni tudi pri izvozu?»

»Prepričan sem, da smo enotni in da smo spoznali, da vključevanje v mednarodno delitev dela ni

vprašanje hotenj, ampak je to nujna. Še posebno za nas, če vemo, da smo glede reprodukcijskega materiala in ferolegur odvisni od tujine. V prihodnjem letu moramo zato več izvažati, saj letos izvoznega načrta nismo izpolnili. Mislim pa, da zaradi tega ne, ker smo z manj vloženega napora, dosegali doma ugodnejše finančne rezultate. Zato sem mnenja, da moramo tudi izvoz ustrezno spodbujati. Tistim TOZD, ki so izvozno usmerjene, pa moramo vsaj ob kvartalnih obračunih priznavati premije, da ne bi že med letom izkazovale slabših rezultatov.

»Že pred časom so se v vseh osnovnih organizacijah sindikata pričele letošnje volilne konference. O čem so delavci na njih največkrat spregovorili? Predvsem pa, kakšne smernice so OO ZS sprejele za prihodnje leto?»

»Res je, da v tem času potekajo zbori, na katerih sprejemajo OO ZS svoj načrt dela za prihodnje leto, pravila osnovne organizacije, preverjajo, kako so izpolnjevale zahtevane naloge, odpravljajo slabosti v svojem delovanju in volijo nove organe. Tako nas v naslednjem obdobju čakajo še velike naloge. Ena najpomembnejših je nadaljnje uveljavljanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in spremljanje rezultatov gospodarjenja ter večja borba za smotrno delitev dohodka. Nalog je seveda še veliko več. Omenil sem samo tri, za katere menim, da so ob uveljavljanju načela delitve po delu najpomembnejše. Predsedstvo republiškega sveta in republiški svet ZSS sta program dela za leto 1980 že sprejela. V januarju pa bomo tudi mi dopolnili in uskladili naše programe, da bo aktivnost potekala usklajeno in sočasno.

Ob vseh teh odgovornih nalogah pa je še cela kopica drugih, nič manj pomembnih, ki bodo prav tako terjale zavzet odnos slehernega sodelavca do zadev, ki jih obravnavajo in za katere se zavzemajo izvršni odbori sindikatov. Zato mislim, da bi bilo prav, če ob tej priliki pozovem vse ravenske železarje, da se še bolj aktivno vključijo v delo osnovnih organizacij sindikata. V naslednjem letu moramo dokončati že začeto delo pri uveljavljanju novega sistema delitve osebnih dohodkov, kjer so sicer OO ZSS aktivno delovale pri oblikovanju. Bistveno moramo spremeniti odnos do osebnih dohodkov, pospešiti prizadevanja za postopno usklajitev rasti osebnih dohodkov in dohodka, opirati se moramo na kvalitetne kazalce gospodarjenja ter zaostri odgovornost za izvajanje sistema.

Prostor mi ne dopušča, da bi še več povedal o aktivnostih OO ZSS, ki jih je nedvomno bilo veliko. Uspešnost našega dela bomo skupno ocenili. Vam, spoštovane sodelavke in sodelavci, želim v imenu konference OO ZSS v železarni Ravne in v svojem imenu veliko osebnih sreč in zadovoljstva, nam vsem pa veliko delovnih uspehov v novem, 1980. letu.

Franc Rotar

Kako izpolnjujemo planske obveznosti

Zaostanek v novembru za predvidenim planom skupne proizvodnje znaša 2,5 odst., v kumulativni tako zaostajamo za 0,6 odst. Tudi predvideni mesečni plan odpreme ni bil dosežen. Zaostanek znaša 10,7 odst., kumulativno zaostajamo 2,5 odst. Pri fakturirani eksterni realizaciji zaostajamo za

5,8 odst., v kumulativni 1,3 odst. Stanje izvoza se v zadnjih mesecih počasi izboljšuje, saj beležimo v novembru prekoračitev 9,8 odst. S tem pa je bil tudi delno zmanjšan zaostanek v kumulativni, ki sedaj znaša 20,4 odst.

TOZD jeklarna. Proizvodnja je potekala normalno, brez večjih

težav. Problem je bil le s starim železom, saj so bile zaloge izčrpane skoraj do kraja, tako da je bil TOZD odvisen od dnevnega dotoka. Dospelo staro železo pa je bilo slabše kvalitete, saj je vsebovalo veliko primesi barvnih kovin, zaradi česar se je v TOZD povečal izmeček.

TOZD jeklolivarna. V novembru je zaostal TOZD za planom skupne proizvodnje 10,7 odst. Razmeroma nizka proizvodnja je predvsem posledica skrajno neprimerne oziroma neustreznega asortimana za peskomet, ki tako ni dajal možnosti za optimalno izkoriščanje razpoložljivih kapacitet. Kljub nizki količinski proizvodnji pa je bila presežena fakturirana realizacija za 8,2 odst.

TOZD valjarna. Načrtovane mesečne proizvodnje valjanih gredic TOZD ni dosegel, zaostanek je 10,4 odst. Vzrok je predvsem v nekvallitetnem vložku, kar je posledica nekvallitetnega starega železa. Povečal se je tudi ogrevalni čas zaradi vložka iz visoko legiranih jekel. Na srednji progi je bil prekoračen plan skupne proizvodnje z 11,2 odst., čemur je pripomogel predvsem ugoden asortiman naročil. Na lahki progi pa beleži TOZD zaostanek 39,5 odst.

TOZD kovačnica. Prekoračitev plana skupne proizvodnje za 12,7 odst. je omogočil predvsem ugoden asortiman, nekaj pa po mnenju TOZD tudi nov način nagrajevanja in splošna akcija za boljše poslovanje. Zaostanek je bil zabeležen le pri kovanih palicah 7,6 odst., in krčilnih odkovkih, 9,6 odst. Tu predvsem zaradi poslabšanja vzdrževanja v zadnjem času.

TOZD jeklovlek. Zaostanek skupne proizvodnje v minulem mesecu znaša 17,3 odst. Pri vlečenem jeklu je bil dosežen plan z 79,8 odst., in to zaradi asortimana z nizko produktivnostjo in zelo zahtevno tehnologijo. Zaostanek pri luščenem jeklu znaša 40,0 odst., pri vlečni žici 25,0 odst. Ugodno pa je potekala proizvodnja brušenega jekla — prekoračitev 21,4 odst.

TOZD stroji in deli. Zaostanek za mesečnim planom skupne proizvodnje znaša 12,5 odst. Pri obdelanih ulitkih zaostaja TOZD za 23,9 odst., obdelanih odkovkih 13,5 odst., valjih 74,0 odst., strojih in napravah 4,8 odst. in orodju za 94,2 odst. Plan pa je bil prekoračen pri sestavljenih izdelkih za 117,3 odst. in raznih izdelkih interne proizvodnje za 140,0 odst. Prekoračen je bil tudi mesečni plan izvoza za 51,4 odst.

TOZD industrijski noži. Načrtovane skupne proizvodnje TOZD ni dosegel, zaostanek je 11,6 odst. Pri industrijskih nožih zaostaja TOZD za 20,9 odst., pri brzoreznem orodju pa za 33,4 odst. Visok zaostanek je tudi pri izvozu, 51,1 odst. V kumulativni je zaostanek za 44,6 odst. Izredno visok odstotek beleži TOZD v novembru pri izmečku — 11,6 odst.

TOZD pnevmatični stroji. Prekoračitev predvidenega mesečnega plana znaša 5,1 odst., kljub temu pa TOZD zaostaja v kumulativni za 8,7 odst. Vzrok za zaostanek je treba iskati predvsem v velikih zastojih. V minulem mesecu je bilo izpadov za prek 1600 ur. Zaradi zastarelosti strojev je vedno več manjših okvar, temu pa se pridružujejo še številni bolniški izostanki, nekaj k vsemu pa še prispeva nekvallitetni vložni material. V novembru so bili zastoji tudi zaradi inventure, saj je bilo potrebno delno omejiti premik materiala.

TOZD vzmetarna. Predvideni mesečni plan listnatih vzmeti ni bil dosežen, zaostanek je 4,2 odst. zaradi pomanjkanja vložnega ma-

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE(ga)							
	SKUPNE PROIZVOD.		ODPREME		FAKTURIRANE EKSTER. REALIZACIJE		IZVOZA	
	november	kumulativ.	november	kumulativ.	november	kumulativ.	november	kumulativ.
JEKLARNA	98,7	100,8	-	-	-	-	-	-
JEKLIVARNA	89,3	98,2	91,6	96,5	108,2	98,9	154,4	130,4
VALJARNA	96,4	98,3	88,3	94,3	93,8	97,9	101,3	92,7
KOVAČNICA	112,7	103,7	110,7	123,5	118,3	133,4	113,9	76,7
JEKLOVLEK	82,7	105,4	54,7	103,3	71,6	109,6	59,9	87,3
STROJI IN DELI	87,5	82,1	82,6	79,4	86,8	78,7	151,4	46,5
- noži, brzorezno orodje	78,6	71,4	66,7	71,4	79,2	86,4	48,9	55,4
- gredice	-	119,2	-	-	-	-	-	-
- palice	96,7	102,7	63,3	100,0	68,2	101,1	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	88,4	116,4	94,9	114,3	85,8	92,2	48,9	55,4
PNEVMATIČNI STROJI	105,1	91,3	103,5	91,8	88,5	92,3	17,5	45,1
VZMETARNA	98,5	101,0	101,7	101,3	102,9	103,1	57,9	119,4
REZALNO ORODJE	105,5	102,5	67,5	94,3	78,0	94,2	239,3	192,8
KOVINARSTVO LJUBNO	111,5	87,2	81,6	75,3	59,8	86,5	-	-
KALILNICA	-	-	-	-	104,1	170,2	-	-
STOR. DRUGIH TOZD-DS	-	-	-	-	109,4	106,5	-	-
SKUPAJ DO	97,5	99,4	89,3	97,5	94,2	98,7	109,8	79,6

Odstotek doseganja operativnega plana skupne proizvodnje

TOZD	November	Kumulativno
Jeklarna	105,3	101,2
Kovačnica	106,3	104,3

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA V PRIMERJAVI Z ENAKIM OBDOBJEM LANI							
	SKUPNE PROIZVODNJE		ODPREME		FAKTURIRANE EKSTER. REALIZACIJE		IZVOZA	
	november	kumulativ.	november	kumulativ.	november	kumulativ.	november	kumulativ.
JEKLARNA	107,8	104,0	-	-	-	-	-	-
JEKLIVARNA	91,9	105,8	89,2	105,9	110,6	120,5	122,3	129,1
VALJARNA	108,5	103,3	97,3	98,9	111,7	119,4	218,1	194,0
KOVAČNICA	139,5	105,4	89,2	106,5	101,5	134,4	72,8	70,6
JEKLOVLEK	68,5	112,2	55,4	110,0	65,9	127,5	919,3	428,3
STROJI IN DELI	82,3	96,6	74,0	96,0	91,5	120,9	149,2	39,9
- noži, brzorezno orodje	103,8	87,7	85,2	88,8	130,3	129,2	62,3	70,0
- gredice	-	155,4	-	-	-	-	-	-
- palice	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	158,5	145,2	122,0	142,5	136,3	136,0	62,3	70,0
PNEVMATIČNI STROJI	122,0	104,6	118,0	108,5	94,9	117,9	28,0	93,0
VZMETARNA	103,7	113,2	114,8	114,0	120,1	130,2	50,3	142,7
REZALNO ORODJE	90,5	89,0	48,0	84,0	94,6	120,4	105,7	121,3
KOVINARSTVO LJUBNO	151,0	89,0	107,3	74,7	86,5	110,1	-	-
KALILNICA	-	-	-	-	102,5	166,1	-	-
STOR. DRUGIH TOZD-DS	-	-	-	-	165,9	135,7	-	-
SKUPAJ DO	107,6	103,9	92,8	101,3	103,2	123,5	125,4	96,7

teriala za MAN vzmeti, saj je bil material dobavljen šele 15. novembra. Pri vzmetnih palicah pa beleži TOZD prekoračitev 9,6 odst., tako da znaša skupni zastanek za predvidenim mesečnim planom 1,5 odst.

TOZD RO Prevalje. Mesečni plan skupne proizvodnje je TOZD presežal za 5,5 odst., precej pa zaostaja pri odpremi in fakturirani realizaciji. Še nadalje je TOZD

zelo uspešen pri izvozu, saj znaša prekoračitev plana 139,3 odst., v kumulativu pa 92,8 odst.

TOZD kovinarstvo Ljubno. Plan skupne proizvodnje je TOZD presežal za 11,5 odst., vendar pa precej zaostaja pri odpremi in fakturirani realizaciji. Stanje se bo po mnenju vodstva TOZD izboljšalo v decembru, ko bodo prodane vse zaloge.

ustreznih kadrov, ki jih bodo potrebovali naši tozdi in delovne skupnosti. Poskrbeti bomo morali za standard naših delavcev iz drugih republik.

Alojz Janežič, vodja oddelka tehničnih plinov in vode, tozd energija:

»Kljub težavam, ki nastopajo pri oskrbi z blagom splošne potrošnje, se bom opredelil le na ukrepe, ki jih je za našo delovno organizacijo že napovedal poslovodni odbor. Ukrepi kažejo na neurejen odnos do dela in sredstev za delo, zato so nujni in jih moramo za svoje dobro vsi upoštevati. Kot vodja oddelka in predsednik delavskega sveta tozd energija si bom prizadeval, da ti ukrepi ne bodo videti kot prisila, temveč izboljšava sedanjih ne-normalnih razmer, ki so tudi po moji krivdi tolmačene izkrivljene pravice dogovorjenih obveznosti. Kolikor bomo vsi pripravljeni delati tako, kot smo se z vsemi samoupravnimi akti dogovorili, ukrepi ne bodo videti kot prisila, ampak nazadnje niti potrebni ne bodo več. Pritegovanju pasu ne ubežimo. Za koliko — je odvisno v veliki meri od vseh nas.«

Peter Grögl, samostojni organizator, DS za gospodarjenje:

»Hotenja k skupnim ciljem, podprta z individualno prizadevanostjo, bodo ob realnih tržnih razmerah pogoj za boljše novo leto.«

Sebastijan Oblak, kontrolor do-spelega materiala, tozd PP:

»Menim, da bomo morali biti v letu 1980 manj razsipniški in bolj varčni na vseh področjih.«

Cvetka Krivograd, DS za gospodarjenje:

»Z odgovornostjo na svojem delovnem mestu in izvrševanjem vseh nalog, ki so mi dane, bom pripomogla k boljšemu uspehu naše delovne organizacije.«

Mirko Lečnik, delovodja elektromontaže, tozd ETS:

»Mi lahko pomagamo edino s tem, da sledimo gospodarskim tokovom. Jasno, da bomo naredili več stiskalnic, če bo več naročil in s tem prispevali sebi in skupnosti. Uspešni bomo, če bomo lahko kaj prihranili pri materialu.«

Jože Bahč, klepar, tozd SGV:

»Treba bo bolj varčevati. Želim, da bi se napovedano kritično leto 1980 dobro izteklo.«

Jože Svetec, brusilec, tozd stroji in deli:

»Naš tozd letos slabo 'stoji', zato si bomo prizadevali, da bi stanje v prihodnjem letu izboljšali, saj je glede na gospodarski položaj to edina rešitev.«

Stanko Žibret, ključavničar, tozd stroji in deli:

»Potrebno bo še večje prizadevanje vseh zaposlenih v železarni, boljše kvaliteta izdelkov, da bomo

MNENJA DELAVCEV:

Naša zavedanja ob novem letu

Komentator nekega jugoslovanskega lista je zapisal: »Gospodarsko leto 1980 bo mnogo težje od težkega 1979. leta.« V to težko leto bomo kmalu stopili. »Kakšno odgovornost čutite do novega leta in kako ga boste pomagali sooblikovati, da bo čimbolj uspešno za vas in vse nas v železarni?« — Tako vprašanje smo zastavili sodelavcem nekaj dni pred iztekom leta, odgovorili pa so naslednje:

Slavko Kostanjevec, strojni ključavničar, tozd energija:

»Kot delavec v oddelku za vzdrževanje energetskih naprav čutim osebno odgovornost do dobrega vzdrževanja teh naprav, predvsem v smislu, da bi naprave lahko kontinuirano oskrbovale proizvodne in pomožne naprave v naši DO z energijo.«

Silvo Kresnik, strugar, tozd raziskave in razvoj:

»Za prihodnost čutim, da moram svoja osebna hotenja in odgovornost do delovne organizacije in družbe prizadevno uresničevati.«

Feliks Štumberger, samostojni tehnolog, tozd PPMO — noži:

»Na svojem delovnem mestu se bom trudil izboljšati delovno disciplino, hitreje in dosledno reševati izvozna in domača vprašanja naročil, plodneje sodelovati pri obravnavi določenih nalog iz mojega delovnega področja.«

Alojz Franc, skoblar, tozd raziskave in razvoj:

»Želim, da novi sistem delitve OD omogoči dejansko delitev po delu, ker bi na ta način dosegli stimulacijo za osebno prizadevanje posameznika, hkrati pa bi to pomenilo tudi boljše medsebojne odnose.«

Hkrati želim, da bi omejili število sestankov, ki so brezplodni. Sestanki naj bodo konstruktivni, da bi zanje porabljen čas bil bolj upravičen kot doslej.«

Tim za OD, DS KSZ:

»Glede na to, da upravljamo z družbenimi sredstvi, nam kot samoupravljalcem ni vseeno, koliko dohodka bomo v prihodnjem letu ustvarili, kajti ravno od tega je odvisen naš družbeni in življenjski standard. Zato si moramo vsak po svojih močeh prizadevati, da bi bolje delali, kajti nobeno delo ni opravljeno tako dobro, da bi ne moglo biti še boljše. Kot

člani tima za OD bomo skušali izpopolniti sistem delitve OD, da bo le-ta vplival na odpravljanje nedela, saj bo v delavčevem interesu, da boljše in kvalitetnejše dela, kajti le tako bo prejel večji OD.«

Irma Fajmut, socialna delavka, DS KSZ:

»V prihodnjem letu moramo več storiti na področju preventivnega varstva delavcev, da bo čimmanj izostankov z dela. Hkrati pa želim, da bi se delavci bolje počutili, kar se bo odražalo v večji storilnosti dela.«

Jože Kert, dipl. inž., vodja oddelka investicijske dejavnosti, tozd raziskave in razvoj:

»Leto, v katero stopamo, ne bo lahko. Energetski krizi se pridružuje še politično zaostrovanje med bloki. Upamo, da bo zmagal človeški razum. V železarni vstopamo v zaključna dela po srednjeročnem razvojnem programu. Zato nas v tem letu čaka največ dela pri operativnem zaključevanju objektov, ki so v izgradnji. V letu 1980 bomo dokončali: modernizacijo kovačnice, izgradnjo jeklolivarne za posebno litino, Tovarno nerjavnih armatur na Muti, zaključili z deli pri podaljšanju hale v tozd kovinarstvo Ljubno, preusmerili proizvodnjo pil v RO Prevalje, zaključili sanacijo Ivriškega jezera, izgradnjo kegljišča na Ravnah, nadaljevali s stanovanjsko izgradnjo na Javorniku (po možnosti pospešeno). Te cilje bomo dosegli z organiziranostjo in sodelovanjem vseh, ki so soudeleženi pri investicijah. Končna dela zahtevajo veliko zbranost in preciznost, saj stroj ne steče, dokler ni do zadnjega dela vse na pravem mestu.«

Sem optimist in zato prepričan, da bomo s tovariškimi sodelovanjem, razumnim kontaktiranjem, prizadevanjem in pravilnim vlaganjem svojega strokovnega znanja ob bogatih izkušnjah, ki jih imamo, dosegli naše cilje v zadovoljstvo vseh članov kolektiva in v korist širše družbene skupnosti. Vse sodelavce prosim za pomoč in jim želim uspešno leto 1980.«

Bojan Kranjc, kadrovnik, DS KSZ:

»V novem letu, ki je pred nami, se bomo morali vsi skupaj in vsak posameznik še bolj zavedati odgovornosti do kolektiva in družbe. Velika naloga bo opravljena, če bomo pridobili dovolj

Očiščeno

lažje prodajali. Za naš tozd pa želimo bolj urejeno dobavo materiala, da bo delo tekoče in uspešno.»

Ivan Kramer, izmenski delovodja, tozd industrijski noži:

»Drži, da smo se sami največkrat lagodno obnašali v preteklem letu. Posledica tega so nedavno sprejeti akcijski programi v tozdih, ki pa ne pomenijo reševanja iz trenutne situacije, marveč imajo dolgoročni pomen, saj morajo področja dela, kot so dvig produktivnosti, štednja z vsemi vrstami materiala, varnost pri delu itn., biti stalna skrb nas vseh. Skrbi pa nas naraščanje stroškov, na katere delavec neposredno nimamo vpliva. To pomeni obremenje-

vanje stroškov poslovanja, manjšanje ostanka dohodka in ne nazadnje bomo to čutili tudi pri delitvi sredstev za OD.

Upam, da bomo ob pametnem ravnanju s sredstvi proizvodnje tudi v letu 1980 kljubovali težavam, še več, upam, da bomo dosegli boljše proizvodne rezultate kot v letu 1979. Glede na razporeditev del mi je kot delovodju naložena še posebna odgovornost, saj moram skrbeti za nemoten proizvodni proces, izpolnjevati plan in vse samoupravne obveznosti, skratka, v letu 1980 si bom prizadeval izpolnjevati vse zahteve, ki mi bodo postavljene.»

(Pripravil oddelek za informiranje)

O čem razpravljajo ravnatelji

O delu poslovodne konference že dalj časa nismo poročali, vendar se slejkoprej redno sestaja in ostaja normalna ter zastavljena oblika koordinacije dela.

Na vseh dosedanjih sejah so se ravnatelji soočali s problematiko uveljavljanja novega sistema nagajevanja in s problemi, ki se vedno znova pojavljajo. Dejstvo je, da zahteva uveljavitev sistema nagajevanja precej časa in naporov. Dejstvo je tudi, da sam sistem šele po določenem času uveljavljanja pokaže pravo obliko, zaradi česar obstaja stalna potreba o spremljanju pa tudi dopolnjevanju, prehodno obdobje pa odstopanja od dogovorjenih principov, ki pa jih ne smemo jemati kot negiranje sistema. Ker o tej problematiki poročamo iz drugih virov, o tem tu ne bi posebej govorili.

Na 4. seji so se ravnatelji precej posvetili vprašanju reorganizacije v železnici. V načelu so se strinjali s tem, da je potrebno organizacijo tozdov in delovnih skupnosti zastaviti tako, da bodo tozdi lahko celovito opravljali svojo funkcijo. Seveda pa so mnoga konkretna nerazčiščena vprašanja, ki jih bo med nadaljnjimi aktivnostmi potrebno strpno reševati z osnovnim vodilom, da gre za pozitivna stremeljenja, za organiziranje opravljanja poslovnih in drugih funkcij, tako da bo resnično skupen interes delovne organizacije kot celote brez negativnih tendenc pretiranega osamosvajanja oziroma ustanavljanja podjetij v podjetju. O vsebini dopolnitve organizacijske strukture so sicer vsi delavci že primerno obveščeni, vsaj o izhodišču, zato o tem tu ne bi poročali.

Na poslovodni konferenci pa so se ravnatelji zavzeli za naslednje okvirne terminske plane aktivnosti: da bi v decembru politično in samoupravno verificirali izhodiščni predlog. Delavski svet železarne bi sprejel osnutek vsebinske usmeritve in zadolžil strokovne službe za pripravo konkretnih organizacijskih predlogov delovnih osnutkov samoupravnih splošnih aktov ipd. Februarja bi uskladjali različna hotenja in želje ter nato v marcu oziroma aprilu

sprejeli konkretne samoupravne akte ter izvedli reorganizacijo. Realno gledano naj bi bila celotna akcija izvedena v prvi polovici leta 1980.

Poslovodni organi se s tem v zvezi zavedajo, da bo potrebna široka politična in samoupravna aktivnost in celovito informiranje delavcev o ciljih reorganizacije. Posebno vprašanje, ki ga bo najbrž težko razrešiti, bo vprašanje kadrov in še marsikaj.

Na tej seji so ravnatelji v prvi fazi obravnavali osnutek smernic in elementov razvoja delovne organizacije za prihodnje srednjeročno obdobje, o čemer je nato potekala javna razprava. Rezultat te razprave je bil preveliko želja in potreb, ki jih ni mogoče pravočasno uskladiti, zaradi česar smernice in elementi srednjeročnega plana niso bili sprejeti do konca leta, kot je bilo dogovorjeno.

Na 4. seji so resno spregovorili tudi o izpolnjevanju obveznosti posameznih delavcev v tozdih glede solidarnosti. Ugotovljeno je bilo, da mnogi niso izpolnili svoje zakonske oziroma samoupravno dogovorjene solidarnosti. Dogovorili so se za akcijo, da bi zadevo dokončno rešili v decembru, v prihodnjem letu pa bi solidarnostne akcije izvajali bolj dosledno, skladno z dogovorjenim principom o poenotenem izvajanju solidarnostnih akcij v železnici, ki so ga jeseni sprejeli vsi delavski sveti tozdov in delovnih skupnosti.

Peta seja poslovodne konference je bila namenjena poleg obvezne problematike o osebnih dohodkih, vprašanju družbene samozastite in vprašanju reklamacij za osovine delovne organizacije Goša. Analize kažejo na slabši odnos do družbene lastnine. Še vedno je veliko strojelomov, zlasti pa manjših okvar, kar pa je zlasti pomembno, se le-te praviloma pojavljajo ob sobotah in nedeljah, kar nam da misliti. Na področju požarne varnosti je situacija sicer mnogo boljša, vendar bi morali v posameznih tozdih tudi na tem področju še več storiti. Ugotovljeno je, da smo imeli v 10 mesecih 42 prijav kra-

je, ko se je krivec našel, ugotovljeno pa je tudi, da prihaja do primerov, ko se krivca zaradi indiferentnega odnosa sredine, saj je po sredi kraja družbene lastnine, krivca se sploh ne da najti ali pa do prijave kraja sploh ne pride. Skratka, gre za cel spekter vprašanj, ki bi jim morali zlasti odbori za LO DS v tozdih posvetiti večjo pozornost.

Poslovodna konferenca je v zvezi s splošno disciplino ugotovila, da beležimo še vedno veliko primerov zamujanja na delo in predčasnega odhajanja z dela. V 10 mesecih je registriranih pri vratarjih 4541 delavcev, ki so zamudili ali predčasno odšli z dela. Gre samo za primere, ko posamezniki zamudijo od 5 minut do ure in pol. Približno 80 ljudi po prečno dnevno zamuja na delo. Poseben problem je zapuščanje delovnega mesta in odhajanje iz železarne med delovnim časom. Zlasti v popoldanskem času je situacija skoraj drastična. Varnostna nadzorna služba tako rekoč ne obvlada situacije, kar pa najbrž niti ni njena naloga. Sicer pa so že bili primeri, ko so klicali na pomoč postajo ljudske milice. Ponovno je bilo izpostavljen vprašanje žigosnih kartic in žigosanja ter ugotovitve, da v večini obratov ure so, ponekod pa jih še vedno ni. Problem je star. Dogovorjeno je bilo, da je treba ure povsod namestiti, razmisliti pa tudi o uvedbi domačih ur, ne pa iz uvoza, kjer je problem nabave nadomestnih delov. Dosledno je treba spremljati evidentiranje in ukrepati. Ne sme se dogajati, da en delavec žigosa za več drugih, ure je treba primakniti bližje delovnemu mestu in še marsikaj. Kljub temu da žigosanje slejkoprej odraža svoj namen, pa naj bi kartic posledje ne uporabljali več kot prepustnice. Delovodje v tozdih bi morali tudi uvesti strožjo evidenco stalne prisotnosti na delovnem mestu in sproti poročati poslovodnemu organu. Na vseh nivojih in z vseh vidikov pa moramo zaostri delovno in tehnološko disciplino ter odgovornost, kar je še zlasti pomembno pri delovodski in sorodni strukturi. Če se ta struktura neodgovorno obnaša ali ni dosledna pri delu, potem je težko pričakovati to od njihovih funkcionalno podrejenih.

Ravnatelji so v zvezi s disciplino tudi menili, da naj bi svoje prinesla tudi pavšalna odškodnina za nekatere kršitve delovnih obveznosti, ki jo bomo naslednje leto le uvedli. Menili pa so, da mora biti postopek kratk in učinkovit, sicer vse skupaj ne bo doseglo pravega učinka.

Med drugimi vprašanji so se ravnatelji na tej seji že drugič soočili z vprašanjem reklamacij osov in z vozila Goše. Kot je bilo že predhodno dogovorjeno, ni možno, da bi en sam tozd kril tako zelo visoko reklamacijo, temveč bi po načelu solidarnosti sodelovali vsi tozdi ali več tozdov. Predlog posebne komisije je bil, da bi sorazmerni delež reklamacije krili v razmerjih 40% stroji in deli, 25% priprava proizvodnje, 15% kontrola kakovosti, 15% razvoj in raziskave in 5% komerciala. Ker naj bi šel del sredstev na konto razvoja in raziskav, pa naj bi v letu 1980 povečali sredstva za te namene za 50%. Ravnatelji se s tem predlogom niso strinjali, čeprav je bil

Mrzla gmota

določen argument, da bi za to uporabili tudi sredstva raziskav, v tem, da je ravno pomanjkanje raziskav v fazi uvajanja nove tehnologije povzročilo nastalo situacijo. Dogovorili so se, da bi morali zadevo tretirati kot poslovni rizik, medtem ko bi sklad za raziskave v principu naj ostal čist in bil uporabljen za dogovorjene namene. Zadolžena je bila posebna komisija, da pripravi nov predlog. Med drugim je bila omenjena možnost, da bi solidarno združevali sredstva, ki jih sicer v določeni meri vsi tozdi namenijo za svoje reklamacije, ali na neki drugi način.

Na tej seji so ravnatelji spregovorili še o vprašanju dežurstva v železnici in se dogovorili za odpravo nekaterih pomanjkljivosti. Dogovorjeno pa je tudi bilo, da posledje poslovodni organi ne bodo več dežurali, saj so prekomerno obremenjeni z drugimi nalogami, medtem ko je v tozdih dovolj zlasti mlajših strokovnih delavcev, ki so dovolj usposobljeni za dežuranje.

Šesta seja je bila predvsem posvečena problematiki končne delitve OD za leto 1979. Čeprav so se vsi ravnatelji v načelu strinjali, da bi morali dosledno spoštovati določila samoupravnih splošnih aktov, s katerimi urejamo sistem nagajevanja in ne že v prvi fazi uveljavljanje tega sistema odstopiti ter glede na dejstvo, da je ekonomska situacija na splošno slaba, so na koncu vendarle podprli predlog za enoten poračun v enaki višini na vse delavce tozdov in delovnih skupnosti. To stališče so sprejeli s precejšnjo mero poslušnosti za objektivno situacijo, s tem da so se dogovorili za maksimalne napore pri uveljavljanju novega sistema delitve OD v prihodnjem letu, da bi bil tak način poračuna OD v tem letu res zadnji.

-de-ja

KITAJSKE MODROSTI

Edino norost je dovolj pogumna, da se predstavlja kot popolnost.

Kolikor globlje se boš pred kom priklanjal, na toliko višji veji boš visel.

Kakšni so naši osebni dohodki

Ko se začne pogovor o osebnih dohodkih, je le malokdo izmed nas dobre volje. Večinoma vsi kritiziramo višino našega OD. Želimo imeti še višje v prepričanju, da smo bolj delovni ali da imamo višjo izobrazbo od sodelavca pri enakih ali podobnih opravilih. Bolj malo ali skoraj nikoli pa se ne vprašamo, ali si sploh zaslužimo tisto, kar dobimo ter kakšni so naši osebni dohodki v primerjavi z drugimi delovnimi organizacijami.

Da bi dobili vpogled v osebne dohodke drugih, prinašamo pregled poprečnih osebnih dohodkov v Jugoslaviji, Sloveniji in občini, in sicer za I. polletje 1979. Pregled nam sicer ne da slike o upravičenosti višine naših poprečnih OD, pokaže pa njihovo višino.

Pregled poprečnih OD je narejen na osnovi »Biltena«, ki ga izdaja Zavod SFRJ za statistiko, »Statističnih informacij«, ki jih izdaja Zavod SRS za statistiko, »Biltena«, ki ga izdajajo slovenske železarne, podatkov združenja jugoslovanskih železarn (UJŽ) ter »Analize periodičnega obračuna TOZD iz gospodarstva za I. polletje 1979 občine Ravne na Koroškem«, ki jo je opravila služba družbenega knjigovodstva.

Podatki o poprečnih OD, ki jih prikazujejo navedeni viri, niso vedno primerljivi med seboj, ker so dobljeni na osnovi različnih metodologij, kar otežuje primerjavo.

Kljub tem težavam pa smo se odločili, da te podatke objavimo, saj delavci morajo biti informirani, koliko zaslužijo in kakšni so njihovi osebni dohodki v primerjavi z drugimi.

Danes si bomo ogledali le poprečne OD v Jugoslaviji. Podatki za tabelo so dobljeni od zavoda SRS za statistiko.

Glede na to, da bomo tudi v naslednjih številkah obravnavali poprečne OD, bomo tokrat bolj podrobno razložili, kaj si s tem pojmom razlagamo.

Poprečni OD, ki jih prikazuje tabela, so poprečni prejemki na zaposlenega delavca na podlagi delovnega razmerja za določen in nedoločen čas, ne glede na dolžino delovnega časa (polni, krajši ali skrajšani delovni čas), pri čemer je upoštevano tudi delo prek polnega delovnega časa.

Te prejemke sestavljajo OD za določen mesec oziroma akontacije, nadomestila OD v breme organizacije za dopust, strokovno izobraževanje, državne praznike, bolezen do 30 dni ipd. ter nadomestila v breme drugih organizacij za vojaške vaje, civilno zaščito, pripor ipd. Semkaj prištevamo tudi izplačila po periodičnem obračunu in zaključnem računu.

Nadomestila OD za bolezen nad 30 dni niso upoštevana. Prav tako ne otroški dodatek, dodatek za prevoz na delo in za ločeno življenje, prejemki zunanjih sodelavcev in učencev poklicnih šol ter prejemki iz sklada skupne porabe, ki jih dobe delavci kot regres za dopust in družbeno prehrano.

Kot je iz tabele razvidno, znašajo poprečni OD v Jugoslaviji po oceni 5.762 din, kar je za 20% več kot v istem obdobju lanskega leta. Poprečni OD za Jugoslavijo je ocenjen, ker niso znani podatki o poprečnih OD SR Črne gore.

Najvišje poprečne OD v Jugoslaviji ima SR Slovenija, in sicer 6.899 din, kar je za 19,7% več kot poprečni OD v Jugoslaviji. Najnižje poprečne OD pa ima SAP

Kosovo, in sicer 4.602 din, kar je za 20,1% manj, kot znašajo poprečni OD v Jugoslaviji oziroma 33,3% manj, kot znašajo poprečni OD v SR Sloveniji.

Če bi sedaj primerjali naše poprečne OD s tistimi v Jugoslaviji, ugotovimo, da so naši poprečni OD, ki so v I. polletju 1979 znašali 7.437 din, za 29,1% višji od poprečnih OD v Jugoslaviji, za 7,8% višji od poprečnih OD v Sloveniji in za 61,6% višji kot poprečni OD v SAP Kosovo.

Na osnovi teh podatkov lahko sklepamo, da imamo visoke poprečne OD v primerjavi z jugoslovanskim poprečjem. Kakšne poprečne OD imamo v primerjavi z gospodarskimi panogami, pa bomo zvedeli v prihodnji številki.

POPREČNI ČISTI OD PO REPUBLIKAH IN POKRAJINAH V I. POLLETJU 1979

Republike in pokrajine	Poprečni OD (din)	Indeks
		I.—VI. 1979 I.—VI. 1978
SR Bosna in Hercegovina	6.210	118
SR Črna gora	—	—
SR Hrvatska	6.191	120
SR Makedonija	4.771	119
SR Slovenija	6.899	124
SR Srbija	5.500	119
SR Srbija (oži teritorij)	5.610	120
SAP Kosovo	4.602	116
SAP Vojvodina	5.478	118
SFR Jugoslavija	5.762	120

Aleksander Jug

IZ OO ZKS V ŽELEZARNI:

Prihodnost – nova tovarna pnevmatike

TOZD pnevmatični stroji je danes ena tistih temeljnih organizacij v železarni, v kateri morajo delavci delati in ustvarjati s pomočjo že zdavnaj zastarele tehnologije dela. Da bi se tudi pri njih izboljšali delovni pogoji, se je naša delovna organizacija že pred štirimi leti pričela dogovarjati s švedsko firmo Atlas Copco, da bi ta sofinancirala izgradnjo nove tovarne pnevmatičnih strojev na Ravnah. O tem in še o marsičem smo se tokrat pogovarjali z **Alojzjem Slavičem**, sekretarjem osnovne organizacije ZK.

»Tovariš sekretar, zastarela tehnologija in slabi pogoji dela so vzrok nezadovoljstvu v vašem tozdu. Da bi ozka grla v proizvodnji odpravili, predvsem pa, da bi delavcem izboljšali vsakdanje delo, ste že pred leti prišli do spoznanja, da nujno potrebujete novo tovarno. Da je stanje v TOZD pnevmatični stroji dokaj resno, je pokazala tudi problemska konferenca. Kaj ste za izboljšanje stanja naredili?«

»Nedvomno je eden od glavnih vzrokov, ki vpliva na razpoloženje in na medsebojne odnose v tozdu ta, da imamo zastarel strojni park in slabe delovne pogoje. Vendar v celoti nas to ne more opravičiti, saj so bili sprejeti plani prilagojeni sedanjim proizvodnim in delovnim pogojem. Da bi se današnje stanje spremenilo, je

politični aktiv v tozdu na pobudo delavcev organiziral problemsko konferenco. Danes so rezultati te konference že vidni. Izdelani so projekti za novo tovarno pnevmatike. Razgovori s švedsko firmo Atlas Copco so v zaključni fazi in bo kmalu prišlo do ustanovitve nove delovne organizacije pnevmatičnih stroji. Zato je le treba reči, da se je v tem predhodnem postopku že ogromno naredilo. Zato nikakor ne morejo držati govornice, da za našega delavca nismo ničesar naredili. Morda smo res prepočasno reševali njihove težave, ki se predvsem pojavljajo na delovnem mestu. Vendar je na reševanje naših težav v proizvodnji treba gledati z drugega zornega kota, in sicer bomo lahko kmalu zadovoljili jugoslovansko tržišče ter pokrili vse družbene potrebe, sebi pa izboljšali osebni standard. Takšno mnenje danes prevladuje pri slehernem našem neposrednem proizvajalcu.«

»Kljub temu da smo v ravenki železarni prešli novembra na delitev osebnih dohodkov po dejansko opravljenem delu, so v vaši TOZD še zmeraj prisotna nezadovoljstva. Še vedno baje imate nekaj delovnih mest, ki niso pravilno ovrednotena s primerjalnimi delovnimi mesti v drugih tozdih?«

»Če izhajam iz zgodovine človeštva, potem je žal prisotna resni-

ca, da ni sporazuma, ki bi vse ljudi zadovoljil na področju osebnih dohodkov. Vsi vemo, da smo v naši družbi naredili korak naprej, posebno pa še v ravenki železarni, ker smo se približali plačilu po delu. Vendar smo po sprejetju aktov, ki se nanašajo na osebne dohodke, v začetni fazi. Le praksa bo tista, ki bo pokazala dobre in slabe strani in morda še pomanjkljivosti. Smatram, da je potem treba izhajati iz tega ter samoupravne akte dograjevati, odpravljati napake tako dolgo, da akt v celoti zaživi in da ga delavci sprejmejo za svojega. Mislim, da ni primerno, da v železarni vsak določen čas na novo sprejemamo kup novih samoupravnih sporazumov na področju osebnih dohodkov, saj tako početje ustvarja pri delavcih nezaupanje.

Če izhajam iz mnenj delavcev v TOZD pnevmatični stroji, potem lahko ugotovljamo, da so delavci že prej opozarjali na zborih delovnih ljudi, da mora biti prisotno plačilo po dejansko opravljenem delu, da tistih, ki niso želeli dosegati norm, ne moremo podpirati. Danes se v našem tozdu bolj konkretno postavlja vprašanje, in sicer, da bo potrebno glede kvalitete izhajati od vsakega posameznega delavca, ne pa ocenjevati delo po poprečnih rezultatih TOZD. Posamezne primere, ki nimajo primerno ovrednotenih del in nalog in se to da primerjati, je treba reševati, saj sistem ni »zabetoniran«. S podobnimi problemi se soočajo tudi v drugih TOZD.«

»Že leta tudi v TOZD pnevmatični stroji ugotavljate, da imate zelo malo komunistov na vodilnih delovnih mestih. Pa tudi drugače ugotavljate, da je na število zaposlenih malo komunistov. Kaj boste storili, da se bo tudi pri vas stanje izboljšalo?«

»Danes res ugotavljamo, da imamo okrog 10 odstotkov članov ZK na število zaposlenih v tozdu. Za povišanje odstotka bodo morale biti v bodoče naše akcije bolj usmerjene, predvsem bomo vključevali v članstvo ZK tudi žensko mladino. Ta predstavlja kar eno tretjino vseh zaposlenih, od teh pa so samo tri članice ZK. Seveda se zavedamo, da bo morala naša aktivnost biti bolj uspešna tudi pri vključevanju v ZK vodilnih delavcev. Menim, da bi prav tu lahko bil prisoten vpliv, da bi se osnovne organizacije ZK pomlajevale in širile. Eden od vzrokov, ki vpliva na povečanje članstva, je nedvomno v previsoki članarini.«

»Tovariš sekretar, le redna, pravočasna in resnična informacija je lahko v korist delavcem. Kolikor nam je znano, se tega v vaši TOZD dobro zavedate?«

»Osnovno za odločanje delavcev je, da pravočasno dobijo dobro informacijo. Ker se tega tudi mi v pnevmatiki dobro zavedamo, imamo to področje zelo dobro organizirano. To dokazujejo razni zapisniki komisij in delavskega sveta, ki se pojavljajo na oglašnih deskah, kar morda ni primer v vseh TOZD. Res pa je tudi: če hoče delavec biti informiran, mora ustrezno informacijo tudi pregledati. Ugotavljamo pa tudi pri nas, da so dnevni redi za zbere delovnih ljudi preobširni. Na teh ponavadi razpravljamo o mnogih samoupravnih aktih in zato nastaja vprašanje, koliko delavci vse to

10 LET SLOVENSKE ŽELEZARN

24. novembra 1979 je bila na Lescah proslava 10-letnice ustanovitve Slovenskih železarn, povezana z otvoritvijo nove proizvodne hale v Verigi. V almanahu, ki je izšel ob tej priložnosti in so ga medtem tudi v železarni prejeli vsi zainteresirani, je precej podrobno opisan nastanek, razvoj in pomen slovenskih železarn, zato tega tu ne bi ponavljali.

Za slovenske pa tudi jugoslovanske razmere smo veliki z 18.000 zaposlenimi, z letno proizvodnjo 800.000 ton surovega jekla ter s 14.000 mio skupnega prihodka.

Razvojna usmeritev slovenskih železarn za obdobje 1981—1985 je 1 mio ton še kvalitetnejših jekel v elektropečeh ter njihova večja predelava. Potrebno bo okoli 15.000 mio vlaganj (v obdobju 1976—1980 le 3.250 mio), od tega samo na Jesenicah okoli 6.000 mio. To bo poleg izgradnje nove elektrolize aluminija v Kidričevem, največja industrijska naložba v Sloveniji v novem srednjeročnem obdobju.

Zaradi svoje velikosti pa nismo imuni za gospodarske težave doma in v svetu. V prihodnje bomo še bolj kot doslej iskali skupni jezik s slovensko strojgradnjo in kovinsko predelovalno industrijo. Izboljšati bomo morali kvalifikacijski sestav zaposlenih ter krepiti vlogo SOZD Slovenskih železarn v samoupravnem dohodkovnem povezovanju in usmerjanju.

lahko razumejo in ne nazadnje tudi odločajo v odmerjenem času. Zato se bo treba boriti, da bomo zmanjšali marsikatero sestanek med delovnim časom.

»Na zadnjem zboru delovnih ljudi ste razpravljali o novih predlogih glede stanovanjske politike. Kaj ste ugotovili?»

»V razpravah so delavci predvsem ugotavljali, da bi se moral prehod na ekonomske stanarine enotno uveljaviti v naši državi, saj so stanovanjski problemi povsod prisotni. Smatram, da je to bistvena opredelitev za delavca. K temu pa je še bilo izpostavljen vprašanje sofinanciranja. Menimo namreč, da bodo s tako stanovanjsko politiko delavci z nizkimi osebnimi dohodki še težje

prišli do novega stanovanja. Ni prav, da se stanarina v odstotkih fiksno povečuje, medtem ko za osebne dohodke nimamo garancije. Vprašanje za sebe je tudi, kakšni so ekonomski odnosi do gradenj, kolikšna je prisotnost delavca pri tem, kakšne so potrebne usluge pri nastalih napakah, ki se dnevno pojavljajo na novih stanovanjskih blokih. Zato menimo, da se ne bi smelo mimo mnenj in odločitev delavcev. Ne bi se smelo dogajati, da se kljub drugačni odločitvi delavcev potem izdajajo občinski odloki za plačevanje ekonomskih stanarin. Zato ni čudno, če delavci odkrito povedo, da se jim godi krivica.

Franc Rotar

OBLIKOVANJE PETLETNEGA PLANA:

Združujmo jeklo in pamet

Slovenske železarne so se v prvem desetletju po obsegu povzpele na vrh sestavljenih organizacij republike, v drugem pa morajo doseči kakovostni preskok in iz bremena postaviti devizni vir plačilne bilance Slovenije. Na ta cilj srednjeročnega obdobja 1981—1985 bi morala biti naravnana renesansa slovenskega železarstva.

Letošnjemu 36-letnemu slavljenju rojstva naše federativne socialistične republike se je pridružila počastitev 10-letnice delovanja združenega podjetja oziroma sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarne.

Veliko se je v zadnjem desetletju v slovenskem železarstvu dogodilo. Upravičeno so bili v letih 1967, 1968 in tudi 1969 v železarnah na Jesenicah, Ravnah in Štorah zaskrbljeni za usodo tovarn črne metalurgije v naši republiki. Vse tri delovne organizacije so se zvijale v ekonomskih krčih poslovnih izgub in iskanje rešitve v integraciji slovenskega železarstva je bilo gospodarska nujna. Celo več smo si zaobljubili, kot smo pozneje na področju

združevanja dela in sredstev resnično speljali. Hitro izboljševanje ekonomskega položaja po združitvi je v posameznih delovnih organizacijah zmanjševalo združevalno vneto. Uspeh prvega desetletja stvora Slovenske železarne pa je vseeno očiten.

Začetki skupnega življenja slovenskih železarn so bili težavni, zagretost pa velika. Brez skupnih služb v združenem podjetju smo vzajemno urejali vso specializacijo proizvodnje, odstranjevanje nerentabilne proizvodnje in poslovnih izgub, usklajeno povečevali proizvodnjo, sanirali stanje in krepili akumulativnost. Fizičen obseg proizvodnje je najbolj rasel v prvem skupnem petletnem obdobju 1971—1975,

v sedanjem srednjeročnem planu 1976—1980 pa so uspehi večji v finančnih rezultatih.

DUŠI NAS ZUNANJETRGOVINSKI PRIMANJKLJAJ

Sozd Slovenske železarne ob desetletnici rojstva predstavlja po skupnem prihodu največjo organizacijo združenega dela v Sloveniji, je med prvo deseterico v državi, ima najboljši ekonomski položaj v jugoslovanski metalurgiji, z bruto akumulacijo prek pol-druge milijarde dinarjev letno ima dober finančni vir za krepitev svojega organizma in uspešno poslovanje v prihodnosti. Proslavljanje je sedaj za nami, zato je trezno treba ugotoviti da poslovnih rezultatov nismo dosegli ob posebnih naporih, da je v delovnem času Slovenskih železarn še veliko rezerve, da nista idealni niti delovna niti tehnološko disciplina in da celo strokovni delavci še ne dajejo vsega od sebe. Naši uspehi so relativni in prej rezultat slabe domače konkurence kot resničnih proizvodnih poslovnih dosežkov.

Celotno jugoslovansko gospodarsko in z njim družbenoekonomsko stanje ni ugodno. Ze dolgo nas pestijo visoka inflacija, poviševanje življenjskih stroškov, visok zunanjetrgovinski deficit, negativna plačilna bilanca in padanje vrednosti domače valute. Vsa opozorila, iznesena na mnogih kongresih in konferencah, so bila brezplodna, zunanjetrgovinski primanjkljaj in dviganje cen, ki nam brez muk rešuje poslovanje, gresta nezadržno po svoji poti dalje. Tako stanje ne dela ugleda niti proizvodni ustvarjalnosti niti celotni samoupravni družbeni ureditvi.

V desetih mesecih letošnjega leta je Jugoslavija izvozila za 95 milijard dinarjev, uvozila pa za 193 milijard blaga, kar pomeni, da smo z izvozom pokrili le 49 % uvoza. Slovenija je na boljšem, saj je z uvozom pokrila 59 % uvoženega blaga, vedeti pa je treba, da imamo manjše neblagovne devizne prihodke. Zadolženost države, ki je posledica primanjkljaja v plačilni bilanci, je dosegla tako višino, da je izhod edino le še v boljšem delu, manjši porabi, povečanem izvozu in znižanem zunanjetrgovinskem deficitu.

Tudi Slovenske železarne devizni bilanci republike in federacije pridajo primanjkljaj. Niti polovice uvoza energije, surovin, rezervnih delov in opreme ne pokrijejo z lastnim izvozom.

Smo na pragu zadnjega, petega leta srednjeročnega obdobja 1976—1980. Ocena za leto 1979 nam po 11 mesecih jasno kaže, da v tem letu Slovenske železarne načrtovane proizvodnje ne bodo dosegle, s tem pa se odmikajo tudi cilji petletnega plana.

V letu 1979 pričakujemo, da bodo Slovenske železarne izdelale okrog 775.000 ton surovega jekla ali okrog 20.000 ton manj od zadnjega leta predhodnega petletnega obdobja 1975. Nazadovanje v proizvodnji jekla je posledica zapoznele nadoknade SM jekla z elektro jeklarno iz nove peči v Štorah in zniževanje proizvodnje jekla na Jesenicah. Samo železarna Ravne uresničuje planirano rast proizvodnje jekla; leta 1979 ga bo izdelala okrog 214.000 ton ali 10,3 % več kot leta 1975. Z dodatnim talilniškim agregatom bi se položaj leta 1980 moral popraviti. V blagovni proizvodnji je zaradi oskrbe s polizdelki položaj boljši, pa vendar tudi v tem pomembnem kazalcu fizične proizvodnje zaostajamo za dinamiko petletnega plana. Ocena kaže, da bodo z medsebojnim prometom vred, DO Slovenske železarne tržišču posredovale okrog 800.000 ton blaga, kar je na ravni leta 1978. Predzadnje leto petletnega obdobja so Slovenske železarne torej stagnirale v finančnem obsegu

proizvodnje, napredek pa bodo dosegle v skupnem prihodu in zlasti v izvozu.

Eksterne realizacije bodo dosegle okrog 13,4 milijarde dinarjev ali 25 % več od leta 1978, pri uvozu pa bodo napredovale na okrog 58 milijonov dolarjev ali za celih 41 %. Rast izvoza bo največji uspeh leta, ki se izteka, in rezultat kaže na to, da cilj petletnega plana 96 milijonov dolarjev izvoza za leto 1980, ni bil nerealno načrtovan in da je kljub velikemu zaostanku za predvideno dinamiko v prejšnjih letih celo dosegljiv. To pa je v sedanjem deviznem položaju najvažnejša zadolžitev republiškega dogovora o temeljih družbenega plana 1976—1980.

IZVOZ — POGOJ NAPREDOVANJA SZ

Leto 1980 bo za jugoslovansko in slovensko gospodarstvo posebej pomembno. Je zadnje leto srednjeročnega obdobja 1976—1980, zato bo pomembno finalni in najnapornejši del borbe za doseganje ciljev petletnega družbenega plana. Sočasno bo to leto izhodiščno za naslednje srednjeročno obdobje 1981—1985, v katerem je treba oblikovati in sprejeti petletne plane proizvodnje in razvoja. To delo čaka tudi sozd Slovenske železarne.

V obdobju 1981—1985 bo potrebno doseči to, kar se v sedanjem srednjeročnem obdobju ni uresničilo, in planirati nove, višje cilje proizvodnje ustvarjalnosti, ekonomičnosti in gospodarske utemeljenosti. Pri načrtovanju razvoja bodo Slovenske železarne morale upoštevati svojo tradicijo, sposobnost, lokacije, v katerih se delovne organizacije stvora nahajajo, energetsko omejenost, ekološke probleme, zunanjetrgovinski primanjkljaj države in deficit v devizni plačilni bilanci Slovenije. To je možno doseči samo s pametnim razvojem elektro jeklarstva.

Proizvajalci jekla so v Sloveniji neprestano pod ognjem kritike:

- da niso usklajeni s potrebami in razvojem slovenske kovinske industrije,
- da so veliki porabniki energije,
- da črpajo velika investicijska sredstva,
- da v republiki nimajo ne surovin ne delavcev in le delne porabnike,
- da so zunanjetrgovinsko pasivni in bremenijo plačilno bilanco republike,
- da onesnažuje okolico in
- da delo v črni metalurgiji ni privlačno za mladino.

Vse te pripombe niso objektivne v razvojnem planu naslednjega srednjeročnega obdobja pa bo treba odstraniti upravičene učitke, da sozd Slovenske železarne živi na račun deviz drugih organizacij združenega dela. To pomeni, da je treba povečati produktivnost dela ter učinkovitost investicij, porabo energije poravnati z mednarodnimi dosežki in iz bremena postati vir devizne plačilne bilance.

Proizvodnje železa, valjanega, litega in kovanega jekla železarn Jesenice, Ravne in Štorah ni možno v celoti prilagoditi slovenski porabi jekla. Specializacija proizvodnje je pogoj konkurenčnosti in produktivnosti, zato se ji tudi slovenske železarne ne morejo odreči. Iz surovinskih, energetskih, ekoloških in ljudskih razlogov se slovenski izdelovalci jekla morajo orientirati na elektro jeklarstvo in s tem na kvaliteta in plemenita jekla. Tudi paleta teh jekel je preširoka, da bi z njo lahko postregli vsem porabnikom. Vsa specializirana proizvodnja zahteva širše tržno območje za plemenita jekla, pa je tudi celotna Jugoslavija preozka, zlasti če upoštevamo druge domače proizvajalce elektro jekla.

Slovenske železarne bodo kovinsko industrijo republike lahko oskrbovale

S SEJE DELAVSKEGA SVETA SOZD SZ

Delavski svet SOZD SZ je 23. 11. 1979 sprejel vrsto sklepov, od katerih nekatere povzemamo.

Do konca leta je treba izkoristiti vse možnosti za doseganje optimalne proizvodnje, nadaljnje rasti izvoza, preučiti stanje zaloga in povečati prizadevnost in odgovornost pri investicijski dejavnosti.

Delavski svet je sprejel analizo poslovanja in oceno razvojnih možnosti SZ. Zadoljuje plansko službo SOZD SZ, da v sodelovanju z delovno skupnostjo SOZD SZ in strokovnimi službami v DO zasleduje te spremembe, stališča, priporočila in druge pojave ter zakonske določbe in na podlagi teh pripravi plan razvoja SZ v naslednjem srednjeročnem obdobju.

Delavski svet je potrdil predlog elementov planov in ga daje v razpravo po tozidih. Zboru interne banke predlaga, da te elemente sprejme v isti obliki.

DS poziva DO, da ponovno preuči svoje plane izvoza.

DS soglašja s programom investicije »naprave za vakuumiranje v železarni Jesenice«. Soglasje je dobil tudi program investicije »razširitev in modernizacija DO Tovil«.

SOZD SZ nima pripomb na predloženi sporazum za izgradnjo valjarne brezšivnih cevi in naprave za hladno predelavo v MK železarne Sisak.

-ar

le toliko, kolikor bo ta izboljševala svojo strukturo proizvodnje in povečevala porabo kvalitetnih in plemenitih jekel. Očitek, da Slovenske železarne oskrbujejo tudi druge jugoslovanske porabnike, je neutemeljen, saj je v nasprotju z delitvijo dela celotne črne metalurgije in enotnosti jugoslovanskega trga. Drugače pa je z očitkom, da Slovenske železarne s tako, sicer logično proizvodno politiko, siromajšo plačilno bilanco republike. V deviznem prihodnjaku je razlog, zakaj se slovenski izdelovalci jekla morajo posredno ali neposredno orientirati na tak izvoz, ki bo v zunanjetrgovinskem prometu pokrival uvoz in prinašal neto devizni učinek.

JEKLARNE SZ ZA PLEMENITA JEKLA

Dolgo že vemo, da prihodnost slovenskega železarstva ni v izdelovanju navadnih masovnih jekel. Vemo tudi, da je jeklarne treba urediti tako, da bodo sposobne dajati plemenita jekla. Ne pomaga nam nova sodobna hladna valjarina na Beli, če jo jeklarina na Jesenicah ne more oskrbovati s kvalitetnim vložkom. Praksa nas je že izučila, da se navadnih jekel ne izplača izdelovati v lastnih pečeh, temveč jih je bolj kupiti, kvalitetna in zlasti plemenita jekla se pa mora taliti, saj teh polizdelkov ni v prometu, pa vendar smo še vedno razpeti med kakovostjo in količino.

Za talilnico ali jeklarino slovenskih železarn velja:

- postati morajo tehnološko sodobne in sposobne za izdelovanje zahtevnega kvalitetnega programa plemenitih jekel;

- dobiti morajo urejene delovne pogoje in take prejemke zaposlenih, da bo delovni kader zadovoljen, stalen in sposoben;

- zagotoviti morajo urejen in stalen vir surovin, surovega železa, jeklenih odpadkov, ferolegur in železove gobe;

— urediti morajo naprave za odstranjevanje prahu, plina, zvočnih in drugih motenj prebivalstva.

Logično je, da take jeklarne ne morejo konkurirati integralnim železarnam, njihova proizvodnja se pa mora omejevati na visoko vredne asortimente. V teh jeklarnah je količina podrejena vrednosti proizvodnje ali višini poprečne realne cene jekla.

Tovariš Leskovšek Luka pravi: »To so apoteke železarstva«.

Ne bomo grešili, če se pri razvoju slovenskega železarstva ozremo na naše sosedje v Avstriji, kjer je jeklarstvo močno razvito. Na področju plemenitih jekel je pred leti po združitvi Böhrerja, Scöllerja — Bleckmanna in Stirie nastalo podjetje VEW ali združene plemenite jeklarne. Ta tvorba je leta 1975 zaposlovala 27.000 delavcev, izdelala 300.000 ton jekla in končnih izdelkov, prodala za 15 milijard šilingov, in to okrog 75 % v izvoz. V teh številkah se vidi poprečna cena, ki je na to jekla vsaj 4-krat višja od dosežka Slovenskih železarn. VEW pa je dodatno velik avstrijski vir deviz.

Sedanji proizvodni program železarne Ravne ima nekaj značilnosti avstrijskih plemenitih jeklar, nadaljnji razvoj, ki bo predvsem odvisen od kakovosti surovega jekla, pa mora pomeniti nov korak plemenitenja proizvodnje v vseh treh slovenskih železarnah.

Izdelovanje plemenitega jekla zahteva določene optimalne zmogljivosti talilnih agregatov. V sodobnem elektro jeklarstvu je obločna peč samo za taljenje, rafinacija in legiranje pa poteka v ponovci, zato temu pravijo izvenpečna ali ponovčna metalurgija. Izvenpečno metalurgijo bodo že v naslednjem srednjeročnem obdobju imele vse tri jeklarne SZ.

Taka tehnologija je draga, zato je ekonomična samo za jekla, ki jih na enostavnejših tehnoloških postopkih brez vakuumu in mešanja ni mogoče izdelati. Grešili bomo, če bomo pri rekonstrukciji in zlasti pri gradnji nove jeklarne železarne Jesenice poskušali doseči dva udarca na mah: rentabilno proizvodnjo masovnih in plemenitih jekel. Leta 1985 bi moralo biti od celotno izdelane količine slovenskih železarn vsaj 70 % plemenitih vrst surovega jekla. Taka struktura in možnosti trga odreja tudi količine, ki ne bodo dosegle milijona ton letno. Gradnja zmogljivosti prek teh dimenzij bi bila neupravičena, nepotrebna in za predvideno povečanje proizvodnje plemenitih jekel zaviralna.

V naslednjem petletnem planu bo v Slovenskih železarnah v celoti opuščena Simens Martinov postopek izdelovanja jekla. Leta 1985 naj bi se v Sloveniji izdelala samo elektro jekla, kar bo ugodno vplivalo na porabo energije. Proizvodnja jekla iz tekočega železa je energetsko zelo intenzivna. Zamenjava 320.000 SM jekla železarne Jesenice bi morala pomeniti, da bo pri isti porabi kalorij izdelanega najmanj 400.000 ton elektro jekla. Nova jeklarina ne bo dala samo doseganje pogojev za preorientacijo na plemenita jekla, povečanje poprečne vrednosti proizvodnje in zboljšanje oziroma, temveč tudi varčevanje z energijo.

Modernizacija slovenskih železarn ne bo modernizacija, če sredstev za dela ne bo spremljala tudi posodobitev jeklarjev. Zapleteni tehnološki postopek bo zahteval sposobne in stalne delavce. To je možno doseči s priznanjem vrednosti neprekinjenega dela v jeklarnah. Priti bi morali do tega, da bo izbor za delo v jeklarni pomenil priznanje sposobnosti, dobre prejemke in druge prednosti. Vedeti moramo, da je proizvodnja kakovostnega surovega jekla umsko zahtevno delo, od njega pa od-

visna proizvodnja vseh drugih obratov metalurške in mehanske predelave in usoda širokega kroga prebivalstva.

DEVIZNI PRESEŽEK — RENESANSA SLOVENSKEGA ŽELEZARSTVA

Izdelovanje in večstopenjska predelava plemenitega jekla ne bo pomenila samo hitro rast vrednosti proizvodnje, temveč tudi možnost za še hitrejšo rast izvoza. Sozd Slovenske železarne ne bo upravičil svojega obstoja, če ne bo združenih delovnih organizacij do leta 1985 iz pasivcev pipeljal v devizno aktivno sestavljeno organizacijo. V naslednjem petletnem obdobju se mora izvoz povečati vsaj na 150 milijonov dolarjev letno, kar pa bo še vedno predstavljalo le okrog 15 % realizacije. Vse bo treba postoriti za doseganje tega cilja. Povečati notranje materialno vzpodbujanje izvoza, določiti izvozno atraktivne izdelke in jim dati prednost v razširjeni reprodukciji v SZ, združiti dodatne delovne organizacije, ki bodo predelovale plemenita jekla in bodo izvozno naravnane. Sele takrat, ko bo sozd Slovenske železarne postal devizno donosna proizvodna dejavnost, bo kljub zadrževanju splošnega jugoslovanskega pomena odvalil vse kamne spotike in si izoblikoval ugled tudi v republiki Sloveniji.

Pota naše zunanje trgovine so čudna. Nič se nam ne izplača prodati v tujini, vsako uvoženo blago pa je cenejšo od domače proizvodnje. Tudi carinske dajatve, ki ščitijo domače proizvajalce, in izvozne premije, ki kompenzirajo običajno nižje eksportne cene od cen na domačem trgu, ne zadoščajo. Da je nekaj narobe, so dokaz procesije v Trst. Kaže, da se ljudem celo iz Skopja izplača nakupovati v Italiji. Ko je človek na svojem zasebnem računu, ne pomaga nobeno prepričevanje na zavest, upravičeno gre tja, kjer je ceneje in boljše. Pomislimo samo, koliko se potroši denarja, bencina, časa in vsega drugega za nakupe v maloprodaji tujine tistega blaga, ki bi ga Jugoslavija lahko uvozila po eksportnih cenah vsaj 30 % ceneje, kot ga plačujejo posamezniki na tržiških stojnicah. Tega pa kljub jezi nismo sposobni organizirati, zato ker pri nas vsako blago takoj dobi notranjo prodajno ceno, v katero so vgrajena vsa učinkovita in neproduktivna dela, potrebna in škodljiva režija in zopet se izplača v Trst. Rešitev je treba iskati samo v povečani produktivnosti in znižanju proizvod-

nih stroškov. To velja tudi za proizvajalce jekla. Na to področje spada tudi izraba razpoložljivih zmogljivosti ali produktivnost kapitala.

Vemo, da so naložbe v proizvodnjo in predelavo jekla relativno zelo visoke. V tem je razlog, da jih Zahod in Vzhod poskušata čim bolj izrabiti. Na eni in drugi strani je v metalurgiji uvedeno neprekinjeno, običajno štiriizmensko delo. Tudi naša samoupravna družba si ne more privoščiti luksusa in puščati drugih proizvodnih naprav mirovati. Zelja po takem posodabljanju in avtomatizaciji proizvodnje, da se delo lahko omeji le na dopoldansko izmeno, je nerealna. Več ko se vlagi v stroje in naprave, večji je delež fiksnih stroškov proizvodnje, zato enoizmensko delo brez škode lahko organiziramo le pri ročnih delih, kjer sta lopata in kramp edino sredstvo za delo. Bolj ko se od teh del oddaljujemo, več je potrebnih naložb v proizvodne agregate, bolj je ekonomsko nujno večizmensko delo.

Slovenske železarne čakajo v bližnji prihodnosti zahtevne naloge. Dragim surovinam in energiji bodo morale dodajati več znanja in izkušenj in ustvarjati novo, znatno višjo vrednost. Doseženi količini bo treba dati višjo kakovost, plemenita večstopenjska predelava jekla pa bo morala biti pretežni predmet poslovanja. Strukturno bogatenje proizvodnje in naravnost predelave na kvalitetnejša jekla bo najprej treba uresničiti v lastnih vrstah, tozidih sozda SZ. Izvoz izdelkov in znanja mora postati razreševalec vseh spornih zadev o vlogi Slovenskih železarn, zunanjetrgovinski učinki sozda pa postati devizni priliv slovenske plačilne bilance. To je edini recept renesanse in krepitve slovenskega železarstva.

V Sloveniji je vedno več šolanih ljudi, zato bo vsa dela treba dvigniti na višjo inteligenčno raven. Umsko delo bo moralo spodbuditi fizične napore, objektivno vrednotenje dela pa fluktuacijo. V kratkem bodo Slovenske železarne imele prek 500 fakultetno izobraženih strokovnih delavcev. To je velika brigada, ki bo svojo prisotnost v železarstvu upravičila s tem, da bo že v prvem srednjeročnem planu drugega desetletja sozda SZ poprečno vrednost bagovne proizvodnje podvojil. V tem prizadevanju bo naletela na široko podporo vseh zvestih in sposobnih jeklarjev in vsega prebivalstva, katerega usoda je odvisna od proizvodnje jekla.

Gregor Klančnik

Nove oblike informacij med delavce

Samoupravne aktivnosti, ki jih narekuje zakon o združenem delu in uveljavljanje njegovih določil iz teorije v življenje, nujno zahtevajo vedno nove oblike pisnih in ustnih informacij.

Ker smo tudi v železarni priča vedno večji samoupravni aktivnosti, poskušamo najti nove oblike informiranja, ki morajo biti predvsem bolj kvalitetne, kot so sedaj. Poskus novega Poročevalca ima npr. namen hitre, kratke in enostavno pisane informacije in je po prvih odmevih zelo dobrodošel. Vemo tudi, da mu bo predvsem čas pomagal dati dokončno obliko. Prva ocena novega Poročevalca se je dotaknila celo zu-

nanje oblike, ki bi se po mnenju nekaterih morala ločiti od dosedanjih fužinarjev — Poročevalcev, v katerih objavljamo samoupravne splošne akte, teze in razne analize strokovnih služb. Prav zaradi tega bomo z novim letom dali novi obliki Poročevalca tudi novo ime, novo zunanjo obliko in mogoče tudi barvo tiska, da bo zunanja razlika čim lažja.

Večji problem kot novinarska obdelava informacij je vseskozi predstavljalo komuniciranje med tozidi, delovnimi skupnostmi in strokovnimi službami, kjer je bila večkrat vez pretrgana, ko je bilo treba na postavljena vprašanja

delavcev delovnih skupin posredovati odgovore. Hkrati je tudi samoupravnih aktivnosti vedno več in s tem nujno trpi tudi kvaliteta podajanja informacij na delovnih skupinah, zborih delavcev in delavskih svetih. Temu problemu je nujno treba posvetiti vso pozornost. Vsi smo si enotni, da morajo biti naši zbori delavcev in delavski sveti časovno kratki in kvalitetno pripravljene, po drugi strani pa razvojna dinamika v železarni ne dopušča, da bi bilo aktivnosti manj.

Da bi delegatski sistem pri nas resnično zaživel tako, kot bi moral, bomo morali dokončno razmejiti pristojnosti samoupravnih organov, da ne bodo vsi delavci neposredno odločali o vsem. Ne smemo zapirati oči pred tem, da delavci zavestno odklanjajo kupe papirjev, ki jim jih dostavljamo v tozde. Ti materiali so skoraj vedno še zelo obsežni in pisani tako strokovno, da jih razume samo določena struktura delavcev, in če so tudi delovne skupine in zbori delavcev slabo pripravljene, smo s tem storili za kvaliteto informiranja prej nič kot malo. Predvsem zato se je pokazala potreba po novi obliki sestajanja predstavnikov tozdv in delovnih skupnosti na skupnih instruktajskih sestankih, ki jih sklicuje center za samoupravljanje in informiranje s sodelovanjem predstavnikov strokovnih služb.

Namen takih sestankov je, da se vsaj enkrat na mesec pred večjimi samoupravnimi aktivnostmi sestanejo tako imenovani poročevalski timi, ki imajo hkrati naloge podajati gradiva na delovnih skupinah, zborih in delavskih svetih svojega tozda. Številnost teh predstavnikov je poljubna, prav pa je, da so iz vsakega tozda prisotni vsaj trije.

Taka oblika nujno zahteva, da se predstavniki iz tozdv natančneje seznajajo z gradivom, ki ga iz centra pošiljamo pred sestanki, sicer sestanek izgubi svoj osnovni namen.

Predstavniki strokovnih služb, ki so glavni kreatorji materialov, o katerih se je treba seznajati, so na sestanku praviloma zato, da skupno s predstavniki tozdv razčistijo morebitne dvome in nejasna vprašanja, nikakor pa ne, da bi na sestanku obdelali in razlagali vse materiale od začetka do konca. Večkrat se je tudi dogajalo, da so predstavniki tozdv postavljali vprašanja, ki se niso neposredno dotikala zastavljenega dnevnega reda in je to občutno podaljšalo predvideni čas sestanka. Menimo, da bi takšen sestanek skorajda ne smel trajati več kot dve uri, v nasprotnem primeru se bodo izrodili v navadne debatne sestanke, kjer bo vsak nekontrolirano zastavljal umestna in tudi neumestna vprašanja.

Vodja centra za samoupravo
Marija Pristovnik

V TOZDIH kritično o stanovanjskih aktih

V začetku decembra so bili po vseh tozdih zbori delovnih ljudi. Na njih so med drugim razpravljali tudi o stanovanjskih aktih — o samoupravnem sporazumu za oddajanje stanovanj in o samoupravnem sporazumu o postopnem prehodu na ekonomske stanarine. Na oboje je bilo pripomb precej, vendar so prvega domala povsod sprejeli, drugega pa ne v valjarni, kovačnici, industrijskih nožih, rezalnem orodju, SGV in komerciali.

Poglejmo pripombe!

TOZD transport: zbor se ni strinjal s finančno udeležbo posameznikov pri pridobitvi pravice do stanovanja. Po mnenju delavcev je bilo sredstev za gradnjo stanovanj v letu 1979 dovolj, ne pa tudi izvajalcev gradenj.

TOZD pnevmatični stroji: vzdrževanje stanovanj je slabo; rast OD ni zagotovljena v takem odstotku, kot bomo povišali stanarine; v SRS prehajamo na ekonomske stanarine, v drugih republikah pa ne. Nikjer ni prikazan namen porabe sredstev, zbranih od stanarin. Predvsem mlade družine ne bodo imele dovolj sredstev za finančno udeležbo. Ekonomski odnos do gradenj stanovanj ni primeren.

TOZD SGV: rast stanarine za 27,5 % letno je previsoka; stanovanja so grajena tudi s sredstvi delavcev železarne, zato bi morali pri odločanju o tej problematiki bolj prislusniti njim. Delavci, pričakovalci stanovanj, bodo v

prihodnje v težjem položaju pri pridobitvi pravice do stanovanja.

TOZD industrijski noži: delavci ne soglašajo s samoupravnim sporazumom zaradi previsoke lastne udeležbe; mlade družine s tem nimajo olajšav.

DS gospodarjenje: želijo dodatna pojasnila 10. člena samoupravnega sporazuma o merilih za oblikovanje splošnega akta stanovanj v oddaji stanovanj v občini Ravne.

TOZD kovačnica: s prehodom na ekonomske stanarine in uvedbo soudeležbe bi bilo treba razbremeniti hkrati delovno organizacijo ter ustrezno zmanjšati 10% prispevek iz BOD za gradnjo stanovanj oziroma ob prehodu na čiste ekonomske stanarine ta prispevek ukiniti.

TOZD ETS: zbor je zahteval, naj ustrezni dejavniki obravnavajo politiko stanovanjske izgradnje. Prevladuje mnenje, da imajo delovne organizacije, ki opravljajo gradbeno dejavnost, v koroški regiji monopol nad stanovanjsko gradnjo, to pa se odraža tudi pri ceni kvadratnega metra stanovanjske površine.

TOZD priprava proizvodnje je imel največ pripomb.

Delavci vprašujejo, čemu sprejemamo samoupravni sporazum v zvezi z ekonomskimi stanarinami, če bo sledil odlok o njih.

Med sedanjimi najemninami in onimi po prehodu na ekonomske stanarine je prevelika razlika.

Nad stanovanjsko
kotlinjo

— Ne strinjajo se s startno osnovo 31. 12. 1978.

— Bolje bi bilo, da bi zakon predvidel enotne osnove za ekonomske stanarine v SRS.

— Kako lahko predvidi rast OD za 17 % in na podlagi tega povišanje stanarin letno do 1985. leta za 27,5 %?

— Kako je z revalorizacijo kreditov?

— Zakaj IS skupščine občine ne poskrbi za servise oziroma vzdrževanje?

— Spremeniti se mora osnovna politika v stanovanjskem gospodarstvu v občini.

— Kako gospodarimo s samopriskevkom, ko asfaltirane površine, zgrajene s temi sredstvi, čez nekaj časa ponovno prekopavamo?

TOZD valjarna: stanovanja so slabo vzdrževana; niso zadovoljni z upoštevanjem prioritete liste.

To so pripombe delavcev v nekaterih tozdih (vseh pripomb ne objavljamo, ker ob zaključku redakcije niso bile dosegljive).

Center za samoupravljanje bo vse pripombe zbral in jih posredoval samoupravni stanovanjski skupnosti, katera bo morala podati pojasnila na posamezna vprašanja oziroma pripombe, ki se nanašajo direktno na posamezni akt. Ostale pripombe pa bo mo-

rala stanovanjska skupnost upoštevati pri gospodarjenju s stanovanjskim fondom (rednejše vzdrževanje stanovanjskih hiš, racionalna gradnja novih stanovanj itd.).

Vsem, ki pripominjajo, zakaj sprejemamo sporazuma, če bo sledil občinski odlok, pojasnilo, da bo sledil odlok zato, ker v manjšem številu tozdv, kjer nočejo sprejeti sporazumov o prehodu na ekonomske stanarine, se jih na podlagi odloka postavlja v enak položaj kot delavce, ki so samoupravno sprejeli oba sporazuma (sporazum o postopnem prehodu na ekonomske stanarine in o merilih za odvajanje oziroma pridobivanje stanovanj).

Veliko vprašanj je še. Koliko pa jih bo še mogoče upoštevati v sedanjih fazi, ko sta sporazuma sprejeta, je vprašljivo, saj je razprava o omenjenih aktih stekla v republiki in občini že v aprilu in se nadaljevala jeseni. Oba sporazuma sta bila pravočasno dostavljena delegacijam in te so (ali pa naj bi) posredovale mnenja baze (delavcev) skupščini samoupravne stanovanjske skupnosti. Zdaj sta akta sprejeta. Zato ni umestno postavljati osnovnega vprašanja, zakaj ekonomske stanarine. Ostaja pa vtis, kakor da važne faze v tem postopku nismo opravili, kot bi jo bili morali.

Z inovacijami do boljšega gospodarjenja

Z uspehi na področju patentov, izumov in tehničnih izboljšav se Jugoslovani prav gotovo ne moremo pohvaliti: po vseh statističnih podatkih smo že leta med zadnjimi v Evropi, in tudi če upoštevamo svetovne razmere, naši rezultati niso bistveno boljši. Hiter gospodarski razvoj delno opravičuje uporabo tuje tehnologije, vendar bi morala sedanja razvojna stopnja že zadostovati za večji delež vključevanja domačih iznajdb v proizvodnjo, za razvijanje in

oplemenitev tehnologije z lastnim znanjem.

Posebno v trenutni gospodarski situaciji moramo upoštevati dejstvo, da ob približno enaki možnosti dela in kapitala praviloma uspeva tisti, ki zmora hitrejšo dinamiko spreminjanja znanja v blago, oziroma je bolj usmerjen v razvojno raziskovalno dejavnost. To je eden od osnovnih kazalcev vitalne zmožnosti neke družbe. Prvi koraki k ustvarjanju odgovarjajoče družbene klime pri nas

Demontaža plinovoda za generatorski plin

so bili uspešni, političnih, socialnih in še manj ekonomskih dilem glede inovacij ni več. Veliko govorimo in pišemo o tem, kako bi inventivno dejavnost spodbudili, marsikaj smo tudi že storili — vendar, glede na stanje in iz razpoložljivih statističnih podatkov lahko ugotovimo, da marsikje še ne znamo ali nečemo pravilno oceniti možnosti, ki so v naši družbeni ureditvi dane za večji razmah materialnega ustvarjanja tki. industrijske lastnine, oziroma tehnološkega znanja.

Uskladiti SaS o inovacijski dejavnosti z ZZZ

Kritične ocene s tega področja je podala tudi problemska konferenca o inovacijski dejavnosti v SOZD Slovenske železarnice, ki je bila na Ravnah dne 7. 12. 1979. V uvodu k razpravi je tovarš Janez Faletič, predsednik odbora za inovacijsko dejavnost pri SOZD SZ, poudaril, da imamo sicer dokaj napreden samoupravni sporazum (tri leta), ki pa še daleč po vsebini ne sledi zakonu o združenem delu in družbenemu dogovoru o razvoju inovacijske dejavnosti, pa tudi potrebam in željam novatorjev ne. Zato je praksa v različnih delovnih organizacijah neenotna. Značilen za sedanje stanje inovacijskih prizadevanj v SOZD je določen občutek stagnacije tako v organizacijskih oblikah kot v rezultatih. Posebno pozornost bo potrebno posvetiti pospeševanju množične inventivne dejavnosti (MID), saj le povezanost ustvarjalne baze in znanstveno-strokovnih sposobnosti strokovnjakov vodi k boljšim rezultatom. Prepreka takšni usmeritvi so mnenja večjega števila vodilnih in vodstvenih kadrov, da so razvojne službe glavni nosilec tehničnega napredka, in zato ne iščejo možnosti v potencialnih ustvarjalnih zmoglostih vseh zaposlenih. Najbrž obstaja marsikje tudi bojazen za lastne pozicije v organizacijskem sistemu.

Takšna situacija vodi do poplavl rutiniranih profesionalnih re-

feratov, do podcenjevanja razvojnih in planskih služb, preobremenjenosti vodij TOZD ter okostelosti finančno-računovodskih služb, ki nikakor ne najdejo poti iz stroškovnega obravnavanja inovacij v sistem, ki bo skladen z zakonom o združenem delu.

Vsak deseti delavec novator

V nadaljevanju razprave so udeleženci prikazali stanje na področju inventivne dejavnosti v posameznih delovnih organizacijah. Ugotovili so, da so v zadnjem času le napravili videen premik v pozitivni smeri, največ uspeha (predvsem na organizacijskem področju) pa je dosegla Železarna Store. Veliko je bilo izboljšav v okviru SOZD SZ, ki niso bile prikazane kot inovacijska dejavnost in niso bile nagrajene. Za večji pregled nad temi dosežki bo potrebno odločanje o inovacijah prenesti izključno v tozde. Še naprej je potrebno spodbujati »inovacijsko kulturo« ter omogočiti delavcem v tozdih, da spoznajo pravo vlogo in pomen inventivne dejavnosti. Posebno pozornost temu problemu morajo posvetiti sindikalne organizacije, ki lahko s svojim delom spodbujajo inovativnost človeka, k takšni usmerjenosti družbene dejavnosti pa lahko veliko prispeva tudi uveljavljanje usmerjenega izobraževanja.

Zavedati se moramo, da je tudi znanje produkcijsko sredstvo, da je zato potrebno v največji možni meri vključiti domače znanje in domače znanstvene dosežke v združeno delo. Nepopolni podatki kažejo, da imamo v okviru SOZD letno evidentiranih okoli 200 novatorskih predlogov, ki dajejo inovacijski dohodek 5 milijard S din. Zeleni cilj je vključitev 10% zaposlenih v inventivno dejavnost (MID), kar bi v SRS letno dalo okoli 160 milijard din inovacijskega dohodka. Glavna prepreka takemu razvoju je nestimulativnost dosedanje prakse, saj delovne organizacije niso nič na boljšem, če uporabijo inovacijske iz-

sledke domačega znanja v odnosu na uvoz tujih patentov. V tem pogledu bo potrebno urediti tudi amortizacijo vrednosti gospodarskih učinkov inovacij, vloženo znanje denarno ovrednotiti ter prenesti v osnovna sredstva. Pri oceni rezultatov gospodarjenja je potrebno upoštevati rezultate inovacijske dejavnosti in videti v njej največjo rezervo za povečanje produktivnosti dela.

Bolj stimulirati inovacijsko dejavnost

Zadržki, ki še vedno obstajajo v zvezi z nagrajevanjem novatorjev, so nesprejemljivi, saj je takšno nagrajevanje najbližje politiki delitve po delu in rezultatih dela. Ne smemo se bati visokih osebnih dohodkov tistih delavcev, ki so najbolj produktivni in ki največ prispevajo k povečanju skupne produktivnosti.

Udeleženci konference so izpostavili tudi vprašanje netehničnih inovacij: samoupravni sporazum o inovacijski dejavnosti ne upošteva inovacij s področja varstva pri delu, ekologije, organizacije... Prav tako bo potrebno na nivoju SOZD uskladiti delovni dokument o izračunih nagrad novatorjem.

Spodbuditi nadaljnji razvoj inventivne dejavnosti

Problemska konferenca o inovativni dejavnosti v SOZD SZ je izžvenela v prepričanje, da je za nadaljnji razvoj na tem področju potrebna kontinuirana aktivnost, da posamične kampanjske akcije sindikata in ostalih družbenopolitičnih organizacij niso dovolj za poživitev inventivne dejavnosti. Razumeti je treba, da je delavska ustvarjalnost sestavni del sindikalne akcije, prav tako kot boj za samoupravljanje, za dohodek in delitev po delu, varnost delavcev, delegatski sistem, življenjsko ravnen... Ekonomsko in politično je nujno, da se inovacijskim prizadevanjem da večjo znanstveno in raziskovalno podlago ter tako prispeva k enačenju umskega in fizičnega dela ter rezultatov na področju materialne ustvarjalnosti delavskega razreda. Nikakor pa ne moremo zanemariti edinstvene možnosti, da se vsak vložen dinar v to dejavnost dvakrat povrne. Uspehi, ki smo jih že dosegli, morajo biti spodbuda za nenehen razvoj iznajditeljstva in ustvarjalnosti sploh, ki ji ne vidimo konca. Sicer pa tu konca ni saj gre za stalen boj za novo in boljše.

Vojo Močnik

Pestro in vsestransko

MLADI V TOZD STROJI IN DELI OCENILI SVOJE DELO IN SPREJELI VSEBINSKO USMERITEV ZA LETO 1980

V novembru smo se mladi v TOZD sestali na problemski konferenci z namenom, da ocenimo in pregledamo svoje preteklo delo, opozorimo na napake in pomanjkljivosti ter sprejmemo vsebinsko usmeritev dela za leto 1980. Akcijski program smo izredno dobro izvršili kljub nekaterim težavam. Na področju športa smo izvedli vse naloge. Januarja smo v sankanju ekipno in posamično dosegli prvo mesto v železarni. Tekme v smučanju se je udeležilo 48 tekmovalcev. Mladi smo na II. srečanju mladih železarjev Jugoslavije zastopali železarno v streljanju, kjer je bilo v ekipi kar 6 mladincev iz OO, nato v namiznem tenisu in šahu. Predtem pa smo se še pomerili z vojaki karavle Sonjak in člani ZSMS tekstilno Prevalje in Sele Vrhe v namiznem tenisu, šahu, streljanju in malem nogometu. Seveda je bila v teh srečanjih udeležba omejena.

Letos smo se zelo izkazali pri prostovoljnem delu, saj smo stodstotno izvršili vse sprejete naloge. Mežo smo očistili od zapadnega dela ZR do Votle peči, očistili smo prostor pred novo jeklarno, okrasili Ravnice in pomagali postavljati panoje na kraju proslave ob odhodu Titove štafete. Tudi plakatiranje v železarni smo skoraj v celoti opravili prav mladi iz naše OO. Svoj del pa smo prispevali tudi pri odkritju spominske plošče na Obretanu ter pri ureditvi in otvoritvi Kefrovega mlina.

Na republiški delovni akciji v Beli Krajini je sodeloval član naše OO. Sledila je pomoč brigadirjem MDB Prežihov Voranc v Beli Krajini. Iz železarnice smo jim poslali brigadirje — vikendaše. Med njimi so bili trije člani naše

OO, eden pa je ostal še teden dni. V to vikend brigado nam je uspelo vključiti še nekaj mladincev iz občine Slovenj Gradec.

Na kulturnem področju smo organizirali krajši recital in počastitev delavk ob dnevu žena. Vključevali smo se tudi v razne proslave, otvoritev Kefrovega mlina, odkritje Prežihovega spomenika, proslave ob odhodu Titove štafete itd. Izredno zadovoljiva je udeležba mladih naše TOZD v raznih kulturnih, folklornih in pevskih društvih.

Pri ljudski obrambi in družbeni samozaščiti smo delovali kar dobro. Januarja sta se dva člana udeležila pohoda »Koroška v zimski«. Skupaj z odborom za LO in DS v TOZD smo organizirali ekipo, ki je sodelovala v kolesarjenju okrog Pohorja. Ta akcija je spadala v akcijo NNNP 79, kjer smo mladi TO izredno dobro sodelovali in s tem dokazali, da smo tudi na to pripravljeni.

Dobro sodelujemo tudi z vojaki karavle Sonjak, saj se vsako leto dvakrat pomerimo tudi v streljanju, odbojki, nogometu in šahu. Vključujemo se tudi v razna srečanja skupno z ZZZ železarnice. To pot smo imeli srečanje s člani ZZZB in ZSMS TAM. Obiskali in počastili smo tudi padle borce na Poljani, kjer nam je tov. Levor govoril o zadnji bitki. V svojem programu imamo napisano tudi, da moramo urejevati in obiskovati grobove padlih partizanov pri Sv. Neži. To nalogo je skupina mladincev OO izvršila. Nikakor pa nam ne uspe organizirati obisk ene od kasarn zaradi denarnih sredstev, saj cene avtobusov neprestano rastejo. Smo si pa nekateri člani ZSMS skupaj z ZZZ železarnice ogledali kasarno v Puli.

Idejno politično delo nekako gre, zadovoljni pa ne moremo biti. Vključili smo se v nekaj oblik izobraževanja ter s tem dosegli minimalen dvig tudi na tem področju. To in LO in DS moramo organizirati skupno z drugimi osnovnimi organizacijami v železarni, saj ni smotno, da bi jih vsaka zase. Da tu delno uspevamo, se vidi iz tega, ker nekateri člani ZSMS prevzemajo odgovorne naloge in funkcije tudi zunaj TOZD in železarne.

Na področju družbenoekonomskih odnosov smo obravnavali cel kup samoupravnih sporazumov in raznih drugih aktov, pri čemer smo sodelovali tudi mladi delavci. Organizirali smo nekaj predavanj o najpomembnejših nalogah, predvsem pa problemske konference na različne teme.

Vključili smo se v konferenco o inventivni dejavnosti, zelo številno smo zastopani v samoupravnih organih TOZD, opažamo pa tudi, da pri našem delu še šepa in da bo treba določene stvari izboljšati. Izredne težave imamo pri delovanju SIS in temeljni delegaciji v TOZD. Tu še ne delujemo, kot bi morali, pravzaprav mladi niti ne vemo, kakšnega pomena so te SIS in dvomimo, da to ve večina delavcev v TOZD.

Za prihodnje smo si zadali konkretne naloge pri izobraževanju in organiziranju predavanj na temo delovanja in namena SIS in temeljnih delegacij, kaj in kako deluje samoupravna delavska kontrola, pomen in koristi inventivne dejavnosti, vloga in pomen komisije za gospodarjenje v TOZD itd. Poleg tega smo na konferenci spregovorili še o nekaterih pomembnih zadevah v TOZD, predvsem o nujnosti reorganizacije TOZD za boljše delo. Dejali smo, da morajo službe, ki neposredno strežejo proizvodnji, biti v TOZD (lanserji, normirci itd.). Mladi na

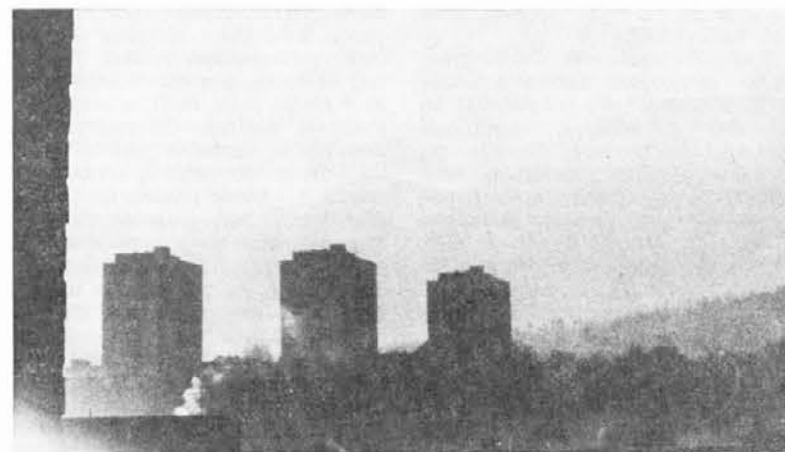
konferenci smo ugotovili, da se bomo morali lotiti konkretne akcije za izboljšanje delovne in tehnološke discipline. Sprejeli smo sklep, da nam mora vodstvo TOZD vsak mesec sproti dostavljati podatke vseh mladih delavcev, ki kršijo svoje delovne obveznosti, da bo lahko OO ZSMS o teh posameznikih razpravljala in ustrezno ukrepala. Dogovorili smo se, da bomo v naših sredinah začeli ocenjevati vodstveni kader oziroma predlagali ocene, katere bomo posredovali komisiji za kadre v TOZD.

Mladi delavci smo spregovorili tudi o možnostih in pogojih za ustanavljanje TOZD orodjarna. O tem je govoril ravnatelj Jože Potočnik. Dogovorili smo se, da bomo naredili vse potrebno za ustanovitev nove OO ZSMS orodjarna.

Pri sprejemanju vsebinske usmeritve za leto 1980 smo upoštevali smernice OK ZSMS in vse resolucije kongresov, prav tako tudi pobude in predloge ravnatelja Potočnika.

Konferenca OO ZSMS je zadolžila predsedstvo OO ZSMS, da na osnovi smernic oziroma vsebinske usmeritve izdela akcijski program dela za leto 1980. Izvolili smo komisije za IPD, DEO, LO, DS, kulturo, šport in MDA z osnovnim namenom, da izboljšamo svoje delo v prihodnje. Novost konference je bilo KVIZ tekmovanje v kvizu — malo zares, malo za šalo — na temo spoznavajmo TOZD, DO ŽR in OO ZSMS. Razveseljivo je bilo spoznanje, da mladi vemo osnovne značilnosti TOZD, DO in OO ZSMS, kjer delamo in ustvarjamo. Konferenco smo zaključili s podelitvijo knjižnih nagrad najboljše uvrščenim ekipam, ki so sodelovale na tekmovanju.

Miroslav Garb, predsednik OO ZSMS TOZD stroji in deli

V megli

opravljajo delo delovodij že vsi čez 20 let. Sedaj pa bi naj obiskovali tečaj, ki bo prinesel po izpitu le polkvalifikacije. Na ustno pritožbo smo dobili odgovor, da je takšen sklep DS in da smo ga dolžni izpolniti. V nasprotnem primeru ne bomo mogli več opravljati dosedanjega nam zaupanega dela.

Ravnatelj TOZD bi bil dolžan preprečiti nezakoniti sklep DS, ne pa, da takšen nepravilni sklep naprej uporablja in grozi s sankcijami, če ne bo izveden dosledno. Ravnatelj je bil opozorjen od družbenega pravobranilca na napačen sklep, pa do sedaj ni napravil v zvezi s tem ničesar.

Kako naj delovni ljudje delajo z veseljem, ko nimajo zaupanja v ljudi, odgovorne za vodstvo TOZD, če svojega dela ne opravljajo dosledno?

S to objavo so seznanjeni vsi prizadeti delovodje in upamo, da bo za premislek vsem, ki so že storili komu krivico in bi bilo teh v bodoče čim manj. Tako bi morali v nekaj letih ugotoviti, da delovnega mesta »družbeni pravobranilec« ne bi več potrebovali.

Prizadeti:

Čepelnik Adolf, Banko Ivan, Brodnik Peter

POJASNILO KADROVSKE SLUŽBE

Kadrovska služba, kamor sodi funkcija strokovnih priprav za izobraževanje, je bila s preusme-

ritvijo delavcev iz proizvodnje pil seznanjena prek sklepa komisije za kadre nekako sredi leta 1979. Septembra je komisija pregledala izvrševanje sprejetih sklepov ter ugotovila, da se priprava aktivnosti za preusmeritev delavcev še ni začela. V začetku oktobra smo si zato v TOZD raziskave in razvoj »sposodili« investicijski program preusmeritve proizvodnje pil, ga preučili, dne 11. 10. 1979 pa se je referentka za izobraževanje sestala z ravnateljem in vodjo proizvodnje TOZD. Tedaj je bila oblikovana ideja o programu izobraževanja, v katerega bi bilo zajetih 88 delavcev, izobraževanje pa bi se začelo v prvi polovici decembra. Takoj zatem so se na šolskem centru sestali vodja proizvodnje, referentka in vodja izobraževanja odraslih centra, kjer so program in postopke nekoliko konkretizirali. Od tega razgovora naprej kadrovska služba v postopku ni bila več udeležena.

Vemo, da se je izobraževanje začelo 10. 12. za 44 delavcev, za drugo skupino pa 17. 12. 1979.

Kakšen je bil način usmerjanja delavcev na prekvalifikacijo, naj prizadeti delavci razčistijo v TOZD RO. Ni pa nobenega dvoma, da ima TOZD od delavcev pravico zahtevati, da se za sedanje ali nove delovne funkcije strokovno usposobijo, zato takega ravnanja ni mogoče oceniti za kršitev pravic, temveč obratno, za neizpolnjevanje obveznosti. Pa še to: nikomur doslej v železarni ni bila priznana stopnja izobrazbe.

Ali moramo obiskovati tečaj?

Žalostno je, da si mora delavec v naši samoupravni socialistični družbi tolikokrat priboriti svoje osnovne pravice. Odločitve vodstva in tudi samoupravnih organov so večkrat krivične za posameznike ali celo za večje skupine. Žalostno je od vodstva, če se to zgodi nehoti oziroma zaradi nepoznavanja raznih predpisov. Se bolj graje vredno je, če se delajo nepravilnosti namerno oziroma iz škodoželjnosti. Navadno na ustrezne pritožbe dobi prizadeti odgovor:

»Se pa pritoži, saj imaš pravico.« V večini primerov napačnih odločitev tudi ni pravnega pouka za pritožbo, tako da mora prizadeti zopet spraševati, kako, komu in do kdaj se lahko pritoži. Po hvalje je vredno v naši družbi, da je uvedla službo »družbenega pravobranilca«, pri katerem lahko dobimo pravilna tolmačenja in nasvete. Zanimivo, da za napačne odločitve, ko se to dokaže, nihče ne odgovarja nikomur. Zato se te napake le preveč pogosto ponavljajo. Toliko za uvod pisanja mojega primera, ki se je dogodil v TOZD RO Prevalje.

Že dalj časa se opaža, da izmeček oziroma neuspela proizvodnja narašča. Ugotavlja se, da je poglavitni vzrok premajhna izobrazba oziroma pomanjkljivo znanje odčitavanja raznih načrtov. Zato je bilo predlagano, da se organizira tečaj za izpopolnjevanje sodelavcev, ki nimajo ustrezne izobrazbe. Prvotno je bil zamišljen krajši tečaj z okoli 30 urami. Predlog šolskega centra Ravne je, da se tečaj razširi na 100 ur teoretičnega pouka z osmimi predmeti, naknadno pa še praktični del s končnim izpitom. S tem bi bila priznana polkvalifikacija kovinarske stroke. Imenski seznam tistih, ki so dolžni obiskovati tečaj, je bil predlagan od obratovodstva delavskemu svetu TOZD v potrditev. Po precej burni diskusiji o preveč obširnem programu že itak preobremenjenih delavk mater je bil seznam potrjen z dodatnim sklepom:

»V seznam naj se vključijo tudi delovodje v obratu pilarna.«

Ta predlog je bil podan iz škodoželjnosti, tako je mnenje prizadetih. Vsi delovodje imajo priznано srednjo poklicno šolo in

ZA DOM SVOBODE NA POLJANI

Prve akcije za postavitve primestnejšega spomenika na Poljani so stekle. Prav in nujno je, da so ljudje o tem dobro obveščeni in seznanjeni in bo moral Fužinar temu posvečati primerno pozornost. V Fužinarju se je tu in tam kaj zapisalo na račun skromnosti pomnika koncu II. svetovne vojne na Poljani, ostalo pa je brez pravega odmeva. Reči je treba, da se do sedaj o tem še ni razpisal človek, ki bi po pomenu in o pomenu hotel in mogel zbuditi zanimanje širše javnosti. Niti se ni slišalo glasu proti, ki tudi obstajajo. Razumljivo je, da je kdo lahko negodoval, češ naši spomeniki NOV niso vedno primerno

oskrbovani. Žal je tako, da je potrebno vedno več družbene skrbi, skupnega prizadevanja za tradicije NOV, njihovo živost in vpliv na dober notranji razvoj in zavest odgovornosti za svobodo in mir v svetu. Svobodi in miru naj bi bil posvečen nov spomenik na Poljani in naj bo zgrajen v obliki, ki bo omogočala kaj več kot spomenik v klasični obliki.

Pomnik dom, ki bi nudil možnosti posrednega in neposrednega vključevanja in dejavno prispeval k delu za svobodo in mir. S tako izvedbo se strinja predsednik zveznega odbora Zveze združenj borcev NOV armadni general Kostja Nadj. Tako gradnjo in izvedbo

opravičuje ne samo spomin, ampak tudi potreba.

Treba je opozoriti, da bo pravilno zasnovana akcija gradnje tudi bremena tako porazdelila in moremo govoriti o vzgojnosti osebnih prispevkov. Seveda pa moramo pomnik sprejeti za svojega. Zelo pomembno je, da je sodelovanje naše armade že zagotovljeno.

Pred leti smo na skupščini ZZB NOV občine Ravne obravnavali predlog gradnje poljanskega spomenika v izvedbi doma. Pri tem smo se naslanjali na priporočilo tovariša Tita o potrebi gradnje domov s posebnim namenom. Obravnava se je zaključila z mislijo direktorja Gregorja Klančnika: »Rabimo prostore kjer bomo kulturno postreženi in se bomo dobro počutili po naporih dela in vsakdanjosti.« S takšnim delovanjem doma bi se strinjali. Gotovo mora predstavljati v vgrajenimi vrednotami več, kot da je sam sebi namen. Tudi tak kulturni pristop k človeku — obiskovalcu bi imel globok smisel, če bi nanj enako kulturno odgovorili. V množici kulturnih ustanov, ki se mislijo in se gradijo ali so že ustanovljene v naših krajih, bi ravno poslanstvo v podporo odzivnosti vsemu temu imelo velik pomen.

Nič ni treba rušiti kravje farme na Poljani, tudi sedanjí spomenik je tako priljubljen kulturni skromnosti, da ima svoje mesto. Ni nujno za novi spomenik uničiti

najboljše kmetijske zemlje. Kulturna kmetijska krajina naj bo okvir novemu spomeniku. Tudi to naj bo nekaj novega. Sprehodimo se v smeri proti meji in mejnemu prehodu Holmec. Če načrtujemo dom na tej izpostavljeni točki ob meji in ga posvečamo svobodi in miru, je njegov pomen mednarodni. Vsaj nekaj v njem in z njim moramo posvetiti zamejcem in predvsem Slovencem v Avstriji. Tako kaže, da je lokacija možna tam, odkoder bomo videli Podjuno in bo Podjuna videla nas. Ali nismo zaradi iste kulturnosti dolžni misliti na koroške Slovence v Avstriji, na potrebo kulturne sprostitev za njihov težki kulturni boj, za njihovo svobodo? In tudi na ostale Avstrijce, da bi bili dobri sosedje. Ta vidik s te razprave sem tako razvil, drugače in druge vidike vrednosti doma — spomenika, bodo nakazali drugi.

Doma mora biti vrednota in lepa umetnina, saj smo pri tem revni. S tega območja, kjer lahko stoji tak pomnik, smo že pred II. vojno šolarji čustvovali za izgubljenim biserom slovenske zemlje in dobrimi ljudmi. V vojni so tu čez odhajale enote NOV na Koroško prek Drave. Vse čudi opravičujejo zavest, ki je tlela in spodbujala, da preraste v spontano podporo zamisli, ki naj obratno gradi v nas dobro in kulturneje za podporo svobodi in miru v svetu.

Merkač — Hudopisk Maks

dobička — ne glede na to, kaj bodo drugi rekli, in mu to tudi izplačam.

Ad. 2.

Na področju metalurgije je vsak raziskovalec vezan na proizvodne agregate in surovine v delovni organizaciji. Doma lahko zbira in študira literaturo in napiše poročilo in nič več. Za uspehom njegovega dela zopet tiči njegovo minulo delo, ki je pri prizadevnem lahko ogromno, pri lenuhu pa piskavo.

Če bomo torej sodili tako: »Saj je delal v fabriki in ne v prostem času«, potem za metalurga nima smisla, da se sploh spuša v razpis, ker bo vedno 90% dela moral opraviti v obratu, z družbenimi sredstvi in sodelavci.

Nekoliko drugače je s konstrukterjem, ki načrtuje stroj. Velik del izračunov in načrtov lahko izdela zunaj službenega časa, prototip izdelka in preizkus pa mora zopet opraviti v delavnici (razen, če gre za čisto konstrukcijo).

Še več lahko opravi doma elektroniki, ki si za hobi uredi doma elektronski laboratorij in svoj proizvod le še preizkuša na delovnem mestu.

Pri presoji lastnega prispevka pri nekem projektu torej ne moremo prešteti ure in dinarje, ki jih je porabil avtor v delovni organizaciji, ker bi na ta način takoj diferencialni posamezne panoge in nekaterim, npr. metalurgom, že vnaprej onemogočili sodelovanje, ki bi »vleklo«. Bo že treba upoštevati le delež njegovega intelektualnega prizadevanja in znanja pri oceni dela.

Ad. 3.

Bistveno za vsakega raziskovalca je, da se v strokovni javnosti afirmira. To pa je mogoče le z objavljanjem dosežkov dela v strokovni literaturi, s predavanji na strokovnih simpozijih itd. Tako dela ves svet. Če tega ne bi storili, bi bila vsa znanost uklenjena za plotovi posameznih firm in institutov. Brez izmenjave izkušenj pa znanost ne more obstajati. Kaj je torej poslovna tajna in kaj lahko objavimo? Nihče ne daje podatkov, vsaj natančnih ne, o proizvodnem procesu, pove pa, in še s ponosom, kakšni so rezultati procesa. Tudi okvirni podatki se dajejo. Zato je nesmiselno sestavljati kakršnekoli komisije, ki bi ugotavljale, kaj se sme objaviti, kaj ne. Najbolje mora vedeti avtor sam, kakšne obveznosti ima do svoje delovne organizacije in je zanje tudi moralno in materialno odgovoren. Prav pa je, da se v delovni organizaciji določijo načela, po katerih naj bi se vsi ravнали. Sedaj smo pa pri najtežjem problemu.

KAKO NAGRADITI AVTORJA

Poti, ki so jih sedaj ubirali avtorji, so različne. Eni so delali s pogodbo prek strokovne institucije, drugi s pogodbo prek neke delovne organizacije, tretji s pogodbo prek avtorske agencije, četrti — najredkejši — s pogodbo v lastni delovni organizaciji.

Učinek je bil povečini tak, da so tem poslednjim tudi ob minimalnih premijah, ki so bile za našo delovno organizacijo značilne, očitali že med delom, kako delajo med rednim delovnim časom z družbenimi sredstvi in za to dobijo še posebej plačano, drugim pa so bili očitki izrečeni, ko so zvedeli, da je kdo dobil na žiro račun nakazan honorar.

Potem so se avtorji naveličali očitkov in sami pričeli očitati:

Zidar dela po šihu na privatni hiši in zasluži osem jurjev na uro, kar mu v enem mesecu vrže stari milijonček,

če ne več, in zanj ne plača davka. To je »fuš« in protizakonito, pa vendar tako rastejo privatne hiše, ki jih tako zelo rabimo, da razbremenimo družbene potrebe po gradnji.

Če pa zidar zazida sosedu hišo zato, da mu on, ki je vodovodar, montira vodo, pa ni niti fuš niti protizakonito, le če zazida hišo nekemu, ki ni iz take stroke, da bi jo lahko pri hiši uporabil, je fuš, ker je vmes plačilo z denarjem. Pošteno, kajne!

Zaključek — gremo se učiti po šihu zidarje, v enem letu bodo tudi najbolj zabiti inženirji znali zidati in bodo po šihu zidali, pa jih nihče ne bo gnjavil!

Ni še dolgo tega, ko smo po televiziji gledali dialog o visokih plačah nogometašev (če sedem starih milijonov na mesec), vrhunskih seveda, pa v časopisu smo pred nekaj dnevi prebrali, da je dobila vrhunska pevka zabavnih melodij za 90-minutni nastop 6500 mark in da gredo noveletni honorarji za Silvestrovo noč posameznim v skupini v milijone. Vse po principu svobodne menjave dela in z opravičilom. »Bo že tako, dokler bodo ljudje vojniki toliko plačati.« — Potem se seveda strokovnjaki iz gospodarstva (ki so v marsikaterem primeru vrhunski pevci v svoji stroki, doma in v tujini priznani) vprašajo, v čem je njihovo minulo, največkrat kar življenjsko delo, toliko manj vredno. Nič ni čudno, če si tedaj poiščejo takega patrona, ki bolj plača; če ga ne najdejo doma, gredo pač z doma. Ali jim lahko zamermimo, če jim ne znamo odgovoriti na prejšnje vprašanje?

Najčestši očitek, ki pa razgrne novo dilemo, je: »Kaj pa so potem strokovnjaki dolžni narediti med šihom, saj jih je družba šolala in vanje investirala. Vprašanje je toliko bolj upravičeno, ker se je ponekod razpaslo mnenje, da mora strokovnjak za vsako reč, ki jo izvede v delovnih organizaciji, biti še posebej nagradjen. Tako mišljenje je napačno. V opisu dela in nalog je bolj ali manj precizirano, kaj vse mora delavec narediti v času rednega delovnika. Le da je tak opis vse manj natančen, čim višjo stopnico v ranglisti zaseda delavec.

Pri večini vodilnih delavcev je pripisano, da »mora skrbeti za razvoj metod, kvalitete, količine itd.« Tu pa merila odpovedo. Edino merilo je konkretni učinek njegovih prizadevanj ob konkretnih nalogah, ki so točno določene in presegajo tisto vsakdanjo porcijo dela, ter so tudi vnaprej konkretno ocenjene. Ali se nagrada za tako delo deli prek lastne blagajne v DO ali prek institucije ali agencije, je popolnoma nebitno. Delovna organizacija mora po predpisih biti seznanjena z dejavnostjo svojih sodelavcev in pri tem lahko postavlja tudi svoje pogoje v skladu s samoupravnimi akti, ki pa morajo biti taki, da bodo interes za raziskovalno dejavnost pospeševali in ne ovirali. Širša družba išče pomoč predvsem v lastni hiši, če je tam ne najde, pač v vsem jugoslovanskem prostoru in take pomoči ne kaže odrekati, če so na razpolago strokovni kadri in sredstva.

Če sosednja delovna organizacija ne more izvažati svojih izdelkov, ker jim zaradi pomanjkanja opreme in kadrov ni kos, lahko pa bi problem rešila ob pomoči naše, pa čeprav ne gre direktno za naše proizvode, potem ne kaže drugega, kot da ji v danih mejah pomagamo, če imamo proste kapacitete, kajti sicer bo manjkajoči del izvoza moral pokrivati nekdo drug, tudi naša delovna organizacija.

Vsak tehnik ve, da se strokovno lahko obdrži le, če redno spremlja razvoj svoje stroke, zato se mora predvsem ukvarjati s stroko. Najslabše so delovna sredstva izkoriščena, če stoji

Znanstveno raziskovalno delo DA ali NE?

Nobena proizvodna delovna organizacija ne more vzdržati konkurence, če nenehno ne izboljšuje svojih izdelkov in uvaja nove. Če ostane na isti ravni, že izgublja bitko v konkurenci.

Tudi tista delovna organizacija, ki se pri svojem razvoju oslanja samo na tuje licence in tujo pomoč pri razvoju, bo prej ali slej ostala zadaj. Nihče ne proda konkurenci najnovejših dosežkov, temveč zastarele, odslužene.

Napredek je torej mogoč le tedaj, če v polni meri vprežemo lastne strokovnjake — toda kako? Znano je, da smo v Jugoslaviji po izumih, patentih in inovacijah neke na repu med industrijsko razvitimi deželami v Evropi. Znano pa je tudi, da imamo prek 400 različnih institutov, ki bi se bavili z znanstveno raziskovalnim delom, pa še to je znano, da se naši strokovnjaki v tujini prav dobro obnesejo, če že ne odlično. Vse te ugotovitve lahko preberemo v časopisih in jih izvemo v javnih občilih.

Zaključek teh razmišljanj je tak: imamo zadosti strokovnjakov in tudi opreme, vendar jih ne znamo pripraviti do tega, da bi dali vse, kar zmorejo. Da je tako, je gotovo tehten razlog. Tega je treba najti, odpraviti in zastaviti program tako, da bo pritegnil k sodelovanju vse, ki se čuti sposobne za znanstveno raziskovalno delo.

V gospodarstvu imamo dve kategoriji ljudi:

prva, ki stori vse, kar jim je naročeno, in nič več in

druga, ki stori, kar jim je naročeno, poleg tega pa razmišlja, kaj in kako bi se dalo bolje, ceneje in hitreje narediti.

Če nekdo konstruira nov stroj ali si izmisli novo tehnologijo, mora predvsem o stroki mnogo vedeti — v tem tiči njegovo minulo delo, mora žrtvovati mnogo svojega časa, tudi po službi, tako mu ga ostane manj za osebno življenje in rekreacijo, nosi določen tveganje, ki ga vsaka novotarija nosi s seboj. Ta tveganje je toliko večji, čim večji je obseg njegove poglobitve, čim več je v njej vloženo sredstev in časa. Riziko je lahko samo moralno — če se zadeva takoj ne posreči, je avtor predmet najrazličnejših komentarjev. Še bolj zoprno pa je, če nastajajo z novotarijo dodatni stroški — treba je dopolnjevati, spreminjati in celo odgovornost za varnost ljudi je čestokrat vmes. Kdor nič ne dela pri razvoju, se izogne vsem takim nevšečnostim. Če se hočemo držati zakona o združenem delu, kjer je podčrtano, da naj bo delavec nagradjen po delu, potem je jasno, da mora biti tisti, ki več dela, bolje plačan kot tisti, ki manj dela. Tu pa se je zataknilo!

NEREŠENA VPRAŠANJA

1. Kolikšen naj bo delež materialne odškodnine za »več dela«? Do sedaj je bil tak, da nikogar ni pritegnil.

2. V katerem času in s čigavimi sredstvi je bilo delo opravljeno?

3. Kaj je poslovna tajna?

Ad. 1.

Dober gospodar naredi račun — ta in ta novotarija mi prinese toliko in toliko, npr. poveča proizvodnjo, izboljša kvaliteto, skrajša čas proizvodnje, me osvobodi uvoza in za vse to ponudim avtorju toliko procentov od

PREDSTAVLJAMO:

Center za samoupravljanje in informiranje

V Informativnem fužinarju smo pred časom že predstavljali posamezne službe ali oddelke tozgov v železarni. Tokrat bi predstavili center za samoupravljanje in informiranje, službo, ki je v stalnih neposrednih stikih s samoupravnimi in poslovnimi organi v železarni kot celoti. V teh neposrednih stikih prihaja včasih do različnih gledanj in nesporazumov, ki so delno pogojeni tudi z nepoznavanjem nalog in problematiko službe.

Za železarno Ravne so v celotnem povojnem obdobju značilna pozitivna stremjenja v vseh smereh. Hkrati s tehničnim in tehnološkim razvojem ter prizadevanji za razvoj kraja, ki je organsko vezan s tovarno, so od petdesetih let naprej vidni tudi stalni premiki pri razvoju delavskega samoupravljanja. Železarna je na tem področju vedno sledila družbenoekonomskemu in političnemu razvoju. Nikoli ni zaostajala, kvečjemu je razvoj v nekaterih fazah in v nekaterih obdobjih prehitela. Zlasti je to značilno za obdobje po sprejetju sedanje ustave in zakona o združenem delu, ko so tipična prizadevanja za nadaljnji razvoj družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov delavcev v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih ter delovni organizaciji kot celoti.

Ob razvijajoči se samoupravi so se ob nespornih nalogah in odgovornostih družbenopolitičnih organizacij in vodilnih delavcev ter v zadnjem obdobju poslovnih organov pojavljale stalne potrebe in zahteve po delavcih in v zadnjem obdobju o službah, ki bi strokovno-tehnično in administrativno delale na področju organiziranja in usklajevanja dela samoupravnih organov, informiranja delegatov in vseh delavcev, spremljanja ter analiziranja razvoja družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov ter nadaljnjega razvoja delegatskega sistema.

Dosedanji razvoj in naloge

V železarni se je do jeseni leta 1973 poklicno s samoupravo ukvarjal en delavec, tedanji sekretar delavske samouprave in pisarniškega poslovanja, ki je imel še druge dodatne naloge. Dalj časa obstaja tudi uredništvo Fužinarja, pred leti preimenovano v informacijsko službo, sedaj v okviru centra za razvoj samoupravljanja in informiranja. Konec leta 1973 oziroma v začetku leta 1974 so bili imenovani posebni de-

lavci, sekretarji v tedanjih tozdihi, ki pa se niso ukvarjali zgolj s to dejavnostjo. Do takrat oziroma pred tem pa je bila praksa, da so predvsem za pisanje zapisnikov in v manjši meri za druge zadeve v zvezi z delom samoupravnih organov za delavske svete obratov, enot itd. dodatno zadolževali nekatere delavce, zlasti iz administracije. Ideje o formiranju neke službe, ki bi se posebej ukvarjala s samoupravljanjem in informiranjem, segajo v leto 1974 in so bile v osnovi pogojene z razmišljanjem o nadaljnji decentralizaciji železarne Ravne. Ob ustanovitvi prejšnjih dveh oziroma treh tozgov smo že vedeli, da proces samoupravne preobrazbe še ni dokončen, vendar nadaljnja usmeritev celotni družbi, ne same nam, ni bila v celoti in popolnoma jasna in je dobila svojo konkretizacijo šele z zakonom o združenem delu. Jeseni 1976 se je začel proces samoupravne preobrazbe, analiza pogojev za novo organiziranost, statutarni sklepi, izvolitev novih samoupravnih organov tozgov itd. Ob tem je bila tudi dokončno zastavljena potreba o neki službi za področje samoupravljanja in informiranja. Jasno je bilo, da v novih pogojih brez koordinacije in novih metod dela samoupravne aktivnosti ne bodo zadovoljivo izvedene.

Center za samoupravljanje in informiranje je nastajal zelo počasi, med januarjem in oktobrom 1977. Tako dejansko deluje dobri dve leti, kar je v bistvu zelo malo, če pomislimo, da gre praktično za najmlajšo službo v železarni in za službo na področju, kjer na splošno ni posebnih izkušenj, vzorcev ali sugestij, torej gre za samoniklost. Iz tega izhaja tudi eden od osnovnih problemov: nedorečenost koncepta in različni pogledi na funkcijo dela in naloge. Center kot celoto sestavljajo naslednji oddelki: ožja skupina administrativno-strokovnih delavcev, služba za informiranje, vložišče ter razmnoževalnica in arhiv. Združitev vseh teh oddelkov glede na funkcije, ki jih opravljajo, je bila do določene mere vedno vprašljiva. To pa ne pomeni, da je to zaviralo normalen potek dela. V dani situaciji glede na oblikovanje služb v delovni skupnosti za kadre in splošne zadeve je še najbolj smotno, da do nadaljnjega ostanejo vsi oddelki, kot so združeni v centru. Nadaljnji razvoj železarne Ravne kot celote in skupnih služb še posebno pa bo verjetno prinesel spremembe tudi na tem področju, česar pa sedaj ne bi načenjali. Delovna skupnost za kadre in splošne zadeve bi morala primarno opravljati organizacijske in splošne funkcije. To omenjamo zaradi tega, ker je v določeni meri vezano na koncept razvoja centra.

Center v širšem smislu

V centru kot celoti je prišlo v preteklem letu do določenih manjših organizacijskih sprememb. Uspeli smo reorganizirati in celovito zastaviti kurirsko mrežo, ki sedaj, v celoti gledano, zadovoljivo funkcionira, verjetno pa jo bo potrebno spet v konceptu dopolnjevati. Sedaj imamo v pripravi proizvodnje in komerciali posebno kurirja. Tudi delo vložišča (nekdanja registratura), ki temelji na dolgoletnih izkušnjah, poteka brez ovir in tako daje vsaj na tem področju pisarniškega poslovanja red, čeprav ni ustrezno

normativno obdelano in nas ta naloga še čaka. Vprašanje pisarniškega poslovanja v železarni nasploh pa je bolj kompleksna naloga, ki bo zahtevala več časa.

Poseben problem funkcioniranja pošte je tehnično zavožena in neuporabna zračna pošta. Z njeno usposobitvijo bi precej prispevali k ažurnosti pretoka nekaterih aktualnih sporočil. V vložišču je tudi precejšnja fluktuacija, pogojena z neprimernim nagrajevanjem delavk.

Razmnoževalnica v okviru centra je oddelk, ki je stalno v teku. Na srečo je bil v preteklem letu kompletiran z nekaterimi sodobnimi stroji, nekateri pa še manjkajo, zlasti stroj za avtomatsko sortiranje, zlaganje in sponkanje materialov, kar zahteva največ ročnega dela in porabe časa. S povečanim izdajanjem Fužinarjev-Poročevalcev in drugih materialov je taka opremljenost nujna. Sicer pa je vprašanje obsega informacij pomembno tudi s fizičnega vidika. Pri sedanjem obsegu so ogromni stroški samo za papir in drug material, ki ga bo prav tako treba enkrat predstaviti ter se nad njim zamisliti. Bolj kot to pa je s tem v zvezi problematičen sam obseg informacij, ki zajema neslutene razmere. Skratka, gre za pravo papirnato vojno, kjer si s pomanjševanjem formatov in tehničnimi izboljšavami ne moremo veliko pomagati.

Arhiv železarne je primerno urejen in oskrbovan, uvedli pa naj bi nekatere novosti, kot mikrofilmanje, kar pa ni samo vprašanje arhiva, temveč zadeva tudi druge, zlasti tehnične službe. Ker gre za drage naprave, bo aparaturna za mikrofilmanje z dodatki sigurno naročena za skupno uporabo v železarni kot celoti. Tudi v arhivu se srečujejo z najrazličnejšim obsegom pisanih materialov.

Posebno vprašanje centra in razmnoževalnice je tiskanje in priprava žigov kartic. Vsebinsko vprašanje poznamo, tehnični vidik pa malo manj. To pa je, da je stroj za tiskanje zastarel, ročno-mehanski in zahteva skoraj polno angažiranje ene delavke. Skratka, so veliki stroški, zaradi česar bi želeli nabaviti avtomatski adresirni stroj, ki pa bi služil tudi za druge namene. Kot že rečeno pa je tehnični problem na drugem mestu, dokler vprašanje žigovskih kartic ne bo rešeno. Vse sedanje rešitve so v bistvu status quo in odražajo sliko nekaterih razmer v železarni.

Glavne naloge in nekateri problemi

Osnovne naloge centra za samoupravljanje in informiranje so seveda, kot že sam naslov pove, na področju strokovno-organizacijskega ter administrativno-tehničnega dela za samoupravne organe tozgov in delovnih skupnosti ter železarno, delegacije in informiranje nasploh. Sedanja služba za informiranje se ukvarja zlasti z Informativnim fužinarjem in razglasno postajo, za kar so ustrezni delavci. V perspektivi pa bi želeli siriti tudi druge oblike pisnih informacij, kot je Fužinar-Poročevalec po novem konceptu in še marsikaj, za kar pa moramo biti kadrovsko dovolj usposobljeni. Služba za informiranje, ki je vsa prejšnja leta v bistvu predstavljala uredništvo Informativnega in Koroškega fužinarja, se v zadnjem času delovno bolj veže na ožjo skupino strokovno-administrativnih delavcev centra. Ravno povezava obeh oddelkov in oblikovanje delovnih metod je tisto vprašanje, ki ga moramo v centru dokončno rešiti, da bi lahko s skupnimi močmi zastavili celovit sistem informiranja v železarni kot celoti in ga tudi uveljavili. Gre torej za to, da se normativno — s pravilnikom — opredeli informiranje v že-

lezarni, v praksi pa so pred nami naslednje konkretne naloge:

1. povezava vseh informacijskih medijev v celovit sistem,
2. priprava zares uporabnih informacij za delegate in za vse delavce na različnih odločitvenih ravneh ter s tem v zvezi zlasti naslednje: racionalizacija priprav, obsega, predvsem pa selekcioniranje informacij, ki sedaj zavzemajo nesluten, neracionalen in neužit ten obseg.

Da bi v centru to dosegli, glede na sedanje dveletne izkušnje razmišljamo o drugačni razporeditvi nalog posameznih delavcev in med delavci ter oddelki. Toliko o funkciji informiranja nasploh. Najpomembnejše naloge centra pa so pri organizaciji in izvajanju samoupravnih aktivnosti.

V ožjem delu centra so referati, kjer se opravljajo v osnovi trije kompleksni nalogi: sekretarska opravila za samoupravne organe delovne organizacije in nekatere druge naloge, sekretarska opravila za delegacije ter funkcioniranje tega sistema ter sekretarska opravila za delo s tozdi, ki predvsem zajemajo posredovanje gradiv v tozde, zastavljanje in spremljanje aktivnosti ter analiziranje ipd. Seveda so v centru tudi druge administrativno-tehnične naloge, ki jih ni malo. Razen za skupne organe ni moč direktno administrativno-tehnično delati za samoupravne organe tozgov in delovnih skupnosti. Zaradi tega se tudi pojavlja potreba in v praksi že bolj ali manj delujejo na tem področju v tozdihi posamezni delavci in bo to vprašanje tudi kmalu sistemsko rešeno. Ob tem je za center direktna naloga, da sodeluje pri dogovarjanju o razdelitvi nalog. Najmanj, kar je, bi v tozdihi posledaj opravljali precej drobnih operativnih zadev, kot so sporočanje nalogov po sklepih samoupravnih organov, krajši povzetki, analize in podobno. Na ta način bi v centru odpadlo precej drobnega administrativnega dela in bi se lahko bolj posvetili organizacijskim metodam, analiziranju, dopolnjevanju metod dela, načrtovanju aktivnosti in še marsičemu. Posebno vprašanje centra in delovne skupnosti za kadre in splošne zadeve je tudi vprašanje čisto pravnih opravil. Tudi te prihajajo na center, saj pravna služba zaradi objektivnih težav ni utrseno zasledena. Pomanjkanje pravnikov je sploh velik problem. V centru ni pravnik, ki bi sistematično delal na samoupravnih splošnih aktih, zato imamo situacije, da se v enem aktu sklicujemo na drugega, da nekaterih stvari ni v nobenem samoupravnem splošnem aktu. Predvsem pa je pomembno, da nimamo strokovnih delavcev vključno s pravnikom, sociologom oziroma psihologom ali politologom ter ekonomistom, kot je dolgoročno načrtovano, ki bi delali na razvoju družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov, kar je ena pomembnih nalog centra. Objektivna trenutna situacija je taka, da se z manjšimi izjemami s tem vprašanjem skorajda ne more ukvarjati. Ob tem je seveda treba razmišljati tudi o vključevanju strokovnih delavcev drugih služb včasno formiranemu teamu za posamezne projekte.

Ko že govorimo o centru, je treba reči, da pojmovanje centra v preteklosti ni bilo pravilno in da je doživljali tudi nekatere neobjektivne kritike. Še sedaj nekateri mislijo, da v centru vsebinsko poznajo in pripravijo vsak predlog, vsak samoupravni sporazum in drug akt, ki gre v razpravo. Naloge drugih strokovnih služb, ki so praviloma predlagatelji, in centra, torej večini niso jasne. Res pa je, da glede na izkušnje centra ta dopolnjuje metode dela in organiziranja. Objektivna težava v preteklosti je bila tudi ta, da

jo in jih nihče ne uporablja. Vsaka strokovna izkušnja posameznika v kolektivu je tudi v prid delovni organizaciji, saj se polni banka podatkov, ki ni nikoli zadosti polna. Če bomo uredili medsebojne odnose in jih samoupravno zapisali, tako da bodo pospeševali zanimanje za razvojno in znanstveno delo, se ni treba bati, da bodo podatki uhajali drugam in z njimi strokovnjaki. Vsakdo bo z veseljem priskrbel svoje moči najprej svoji delovni organizaciji, seveda na enakopravni in pošteno osnovi — prisila ne opravi nič. Lenuhi pa ne bodo nikoli prevzeli dela, niti pod takim ali drugačnim režimom, vedno si bodo pa lastili pravico, da kritizirajo delo drugih — saj drugega dela nimajo.

Mitja Šipek, dipl. inž.

se vsi postopki oblikujejo samoniklo, da ni vzorcev za metode dela, kot je to možno na posameznih tehničnih ali drugih področjih. Kljub temu je bil v dveh letih funkcioniranja službe okvirno le skrajševati postopke in informacije, temveč v družbi kot celoti razmišljati o poenostavljanju izvajanja delegatskega sistema in drugih sistemov, sicer se utegnejo sprevreči v svoje nasprotje.

Nadaljnja usmeritev

V centru je glede na že omenjena vprašanja in probleme ter izkušnje izoblikovan naslednji koncept razvoja, nakazan zlasti v teh nalogah in usmeritvah:

1. Stalno dopolnjevanje postopkov, metod in načinov delovanja samoupravnih organov, spremljanje in analiziranje izvrševanja sklepov.

2. Izoblikovanje celovitega, sklenjenega sistema informiranja v tozidih in delovni organizaciji ter permanentno spremljanje in analiziranje učinka informacijskih medijev ter uveljavljanja popolnejših metod informiranja.

3. Vzpostavitev učinkovitejših ter popolnejših oblik sodelovanja med samoupravnimi organi in družbenopolitičnimi organizacijami ter sodelovanje med organi, organizacijami in institucijami izven delovne organizacije.

4. Izdelava kompleksne analize uresničevanja delegatskega sistema v tozidih in delovni organizaciji, zlasti pa v sme-

ri svobodne menjave dela in uvajanje smotnejših rešitev pri uresničevanju delegatskega sistema glede na dosedanje izkušnje.

5. Spremljanje in analiziranje uresničevanja določil samoupravnih splošnih aktov in bolj sistematično spremljanje razvoja, dajanje predlogov in pobud za dopolnjevanje teh aktov.

6. Ureditev in sistematično vodenje registra samoupravnih splošnih aktov.

7. Spremljanje in raziskovanje praktičnega uresničevanja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in dajanje pobud za ustrezne spremembe in dopolnitve s tega področja.

To je le nekaj osnovnih smernic, kjer naj bi bil dan pri delu centra v perspektivi večji poudarek. Osnovna sprememba pri nadaljnji usmeritvi je perspektivni prehod iz zgolj organizacijsko strokovno-administrativnega dela na razvojno-raziskovalno področje, pogoj za to pa je:

— da v celoti razmejimo naloge centra od nalog delavcev na področju samouprave v tozidih,

— da zaposlimo ustrezne visoko strokovne sodelavce (pravnik, politolog ali sociolog, ekonomist) in preidemo na teamsko metodo dela. Pri tem je vprašanje, če je smotno določene kadre parcialno zaposlovati v centru in različnih službah; za nekatere bi verjetno lahko uporabili tudi delavce iz drugih služb ali delovnih skupnosti,

— da z dosledno opredeljitvijo nalog optimalno izkoristimo obstoječe kadre v centru kot celoti, jih morebiti razbremenimo nekaterih opravil in s teamskim ter še bolj usklajenim pristopom ter z boljšimi metodami dela dosežemo boljše rezultate v prihodnje.

-de-ja

IZ NAŠIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI:

Ravenčani v naslednjem srednjeročnem planu

Avgusti Dokl, tajnici ravske krajevske skupnosti smo postavili nekaj vprašanj, v zvezi s srednjeročnim planom razvoja 1981—85. Predvsem pa nas je zanimalo, katere naloge še niso realizirane iz sedanjega srednjeročnega plana.

»Smernice za pripravo srednjeročnega plana opredeljujejo stopnjo razvoja na posameznih področjih gospodarske in družbene dejavnosti. Uresničevanje ciljev in nalog temelji na nadaljevanju politike družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja na osnovi združevanja sredstev in dela s sosednjimi KS, OZD in interesnimi skupnostmi,« je dejala tovarišica Dokl.

»Kakšna je globalna ocena dosedanjega družbenega razvoja?»

»V dosedanjem planskem obdobju je prebivalstvo v KS Ravne naraščalo v povprečni letni stopnji 1—2 odstotka. Že to je povzročilo določene probleme na področju zaposlovanja, stanovanjske izgradnje, komunalnega urejanja naselij, uporabe prostora, varstva narave, izobraževanja in tudi na ostalih področjih gospodarskega in družbenega življenja. V srednjeročnem obdobju 1981—85 pa pričakujemo rast prebivalstva po stopnji 2,5 odstotka (0,9 do 1 odstotka naravni prirastek in 1 do 1,5 odstotka selitveni prira-

stek). Prav zato je naša naloga v obdobju 1981—85 načrtno reševanje infrastrukturnih, stanovanjskih, komunalnih, vzgojnoizobraževalnih, socialnih in drugih aktualnih vprašanj. Osnova za reševanje teh vprašanj bo tesna povezanost in sodelovanje z OZD, kjer so zaposleni občani KS Ravne in ki imajo na področju ravske krajevske skupnosti svoje TOZD ali programirajo razvoj svoje dejavnosti na področju KS Ravne. Takih delovnih organizacij je sedem. V zasebni obrti pa jih je 15 in 13 TOZD.«

»Kakšne so nadaljnje razvojne možnosti KS Ravne?»

»Tudi na Ravnah so razvojne možnosti v veliki meri odvisne od možnosti gradnje stanovanj za potrebe delavcev v KS. Dosedanja stanovanjska gradnja na Ravnah in v okolici ni zadovoljila vseh potreb delovnih ljudi in občanov. Tako je stanovanjski primanjkljaj okrog 350 stanovanj. Novejša stanovanja res ustrezajo današnjemu standardu, imajo pa še mnogo starih stanovanj, ki niso najbolj primerna. A tudi nova stanovanja ne ustrezajo dejanskim potrebam, predvsem po površini in funkcionalnosti.

Značilnost dosedanjega razvoja oskrbovalnih dejavnosti je nesorazmerje med razpoložljivimi

zmogljivostmi in potrebami prebivalstva ter neenakomerna razporeditev. Tako tudi razvoj drobnega gospodarstva ne sledi splošnemu družbenemu in gospodarskemu razvoju. Posebno pomanjkljivo pa je razvita dejavnost osebnih in servisnih storitev. Razvojna stopnja komunalne in prometne infrastrukture tudi ne zadostuje naraščajočim potrebam občanov.

Zadovoljiva je preskrba s pitno vodo, a jo bo že čez deset let zaradi razvoja kraja primanjkovalo. Industrijske in gospodinjске odplake še vedno onesnažujejo Mežo in potoke. To je toliko bolj opazno, ker je mežiški rudnik rešil Mežo svojih odplak.

Cestna povezanost je zadovoljiva, še vedno pa ni v celoti rešen prometni režim na republiški cesti skozi Ravne (prometna ureditev pred glavnim vhodom v železarno) ter obvoznica mimo mestnega jedra proti Kotljam.

»Kje so ovire za hitrejši razvoj KS?»

»Značilnosti po posameznih področjih so naslednje:

Precej težav nam povzroča nezadovoljivo opremljeno PTT omrežje. Določeni predeli Raven še nimajo urejene telefonske povezave, tako Javornik, Sance, Janeče in Reka graben. Pomanjkanje prostorov in opreme ovira organiziranje celodnevne šole, posebne osnovne in glasbene šole in usmerjenega izobraževanja.

Zmogljivosti vzgojnovarstvenih ustanov so premajhne. Primanjkuje zdravstvenih delavcev, premalo je specialističnih ambulant in osebno zdravstveno varstvo v železarni Ravne je relativno nerazvito. Kultura in telesna kultura: premalo je amaterskih delavcev in premajhna je zmogljivost kulturnih objektov. Pri telesni kulturi je stanje sicer zadovoljivo, zato pa bo v obdobju 1981 do 1985 treba začeti z gradnjo večnamenskega kulturnega doma skupaj s KS Prevalje. Še posebno pa je problematična kinematografija, saj v kraju nimamo objekta, ki bi bil primeren za predvajanje filmov.

»V sedanjem srednjeročnem obdobju so bili odpravljeni že marsikateri problemi. Katere naloge bo še treba izvršiti?»

»V sedanjem srednjeročnem obdobju smo resda marsikatero problem odpravili, še vedno pa precej nalog ni izvršenih. Tako pretežni del občinskih in lokalnih cest in ulic na Ravnah še nima zaporne asfaltna prevleke. Urediti in utrditi bo treba tudi banki-

ne in izogibalnice na cesti Ravne—Strojna. Za južni del Čečovja ni bil zgrajen ločen vod kanalizacije. Tudi javna razsvetljava in park na gradu še nista povsem urejena. V kraju je velik problem pomanjkanje garaž, predvsem na Javorniku. Doseženi niso bili cilji plana terciarnih dejavnosti. Zato je treba bolj poskrbeti za razvoj kmečkega turizma. Primanjkuje moške delovne sile, višek ženske delovne sile pa ni bil izkoriščen po predvidenem načrtu. Tudi uslužnostna obrt še vedno stagnira.

Ni izdelan program za grad na Javorniku. Niso izrabljene prostorske možnosti za gradnjo stanovanj tako, kot bi lahko bile. Ni bila realizirana naloga za izdelavo zazidalnega načrta za individualno zazidavo na Piglu. Na Javorniku še vedno ni zgrajen načrtovani vrtec za 250 do 300 otrok. Otroška igrišča, predvsem na Čečovju niso bila urejena ter so skrajno zanemarjena. Nismo dogradili OŠ Prežihovega Voranca, niti ni rešeno vprašanje posebne osnovne šole in glasbene šole. Ni zgrajeno kegljišče, ki je bilo načrtovano pri DTK. Tudi letno kopališče ni bilo zgrajeno in lokacija za centralno otroško igrišče ni bila izbrana. Nerešena so ostala vprašanja investicijskega vzdrževanja Titovega doma, gradnja novega doma kulture ter gradnja nove kinodvorane.

»V naslednjih letih se na Ravnah predvideva tudi reorganizacija krajevne skupnosti. Kako?»

»Temeljni cilji v naslednjem srednjeročnem obdobju so tudi nadaljnje uveljavljanje in poglobljanje samoupravnih socialističnih odnosov v KS in v soseskah ter razvijanje in vzdrževanje delegatskega sistema. Posebno skrb bomo posvetili ustvarjanju takih pogojev, v katerih se bo delovni človek uveljavil kot vsestransko svobodna osebnost in kot temeljni subjekt razvoja. Na Ravnah se zavedamo: če bomo hoteli vse navedene cilje uresničiti, bo nujno potrebno sprožiti razpravo o osnovanju novih krajevnih skupnosti. Po naših ocenah imajo zaselki Čečovje, Javornik — Sance, stari del mesta, Janeče — Dobja vas in obe vaški skupnosti Dobrije in Reka graben — Tolsti vrh vse pogoje, da postanejo samostojne krajevske skupnosti. Nove KS naj bi združevala skupnost KS. Memimo, da bi s takšnim preoblikovanjem dosegli, da bo sleherni krajan prisoten pri reševanju in odločanju v krajevni skupnosti.«

Pripravil: F. Rotar

Novice iz SKIS občine Ravne

Na zadnji seji skupščine SKIS je bil dopolnjen statut, s čimer je novim KS (Sentanel, Leše, Kotlje) dana možnost enakopravnega odločanja v organih upravljanja SKIS. Kraji v novih KS bodo tako zadovoljevali svoje skupne potrebe na komunalnem področju. Komunalno podjetje Prevalje je z dopolnitvijo statuta dobilo delegatsko mesto v zboru izvajalcev.

Realizacija finančnega načrta do 31. 7. 1979 (do 30. 10. 1979 bo obravna-

vana januarja 1980), je pokazala, da dela potekajo po planu, ki bo realiziran nad 90%.

Skupščina SKIS je sprejela popravek plana in pri dohodkih povišala postavko 13 — dohodki po SS od bruto OD 1,16 %, ker po dosedanjih dohodkih ocenjuje, da bodo višji za 3,000.000 din. Znižati pa je morala postavko 16 — dolgoročni krediti, pri katerih je izpad dohodka za 3,000.000 din zaradi manj odobrenega kredita iz

naslova »stanovanjsko — komunalni krediti«.

Po dejavnostih je stanje naslednje:

Pri **elektroenergiji, javni razsvetljavi in PTT** so bili stroški za dobavo in polaganje PTT kabla Ravne — Kotlje nižji za 700.000 din, zato se postavka zniža.

Javna snaga. Odprta je postavka »nakup avtomobila za prevoz kontejnerjev«. Komunalno podjetje ima samo en tak avtomobil, zato je nujno priskrbeti še enega. S tem bo zagotovljen odvoz smeti tudi v primeru po- pravil.

Vodovod in kanalizacija. Izgradnja vodovoda za Reka graben bo veljala 1.400.000 din, zato je bilo treba postavko povišati za 600.000 din.

Na industrijskem vodovodu je bilo treba obnoviti oporni zid in zavarovati vtok vode v rov, kar velja 240.000 din. Stroški prestavitve industrijskega vodovoda (kar je bremenilo SKIS) so bili prvotno planirani na 3.800.000 din, znašali pa so 4.000.000 din, zato je skupščina postavko povišala.

Obnovitvenih del kanalizacije na južnem delu Čečovja ni bilo treba opraviti v obsegu, kot so zahtevali lastniki hiš. Ostanek planiranih sredstev 800.000 din je skupščina namenila v druge namene, kakor je že navedeno.

Ceste. — Popravilo ceste in obračališča na Lešah je treba v celoti izvesti. Razliko od prvotno planiranega zneska bo skupščina poravnala prihodnje leto.

Cesta Žerjav — Jazbina je nujno potrebna popravila, zato je skupščina odprla novo postavko 200.000 din, s tem da bo sredstva črpala iz rezerve.

Toplovod. — Prestavitev toplovoda pri ZD Ravne je opravljena na zahtevo Koroškega zdravstvenega doma, ki je tudi zagotovil sredstva.

Komunalna oprema zemljišč. V zavi- davi Reka graben jo je treba povišati za 488.300 din. Vzporedno z intenzivno gradnjo individualnih stanovanjskih hiš smo morali tudi zemljišče komunalno opremiti.

Postavko »tehnična dokumentacija« je skupščina znižala za 1.000.000 din, ker naročena dokumentacija za gradnjo toplovoda v Črni, Mežici in Prevaljah letos ne bo pripravljena.

Nove postavke so: komunalna oprema zemljišč za organiziranje Titove štafete in ureditev ceste na Prežihovo, kar znaša skupno 732.6000 din.

SKIS mora vrniti tudi denarna sredstva investicijskega sklada SO Ravne na Koroškem v znesku 1.130.000 din za nakup zemljišč v Banjolah.

Za predlog SS o merilih za oblikovanje cen tople vode za centralno ogrevanje na Ravnah se podaljša razprava. IO SKIS mora poskrbeti za nov osnutek sporazuma. TOZD energija vzdržuje toplovodne naprave v Kotljah.

Izgradnja čistilnih naprav je problem, ki zadeva širšo družbo. Zahteva, ki jo postavlja pristojna inšpekcija, je v duhu zakona, vendar glede na trenutno stanje v občini Ravne življenjsko ni sprejemljiva, je ugotovil IO SKIS občine Ravne na 25. seji. Če naprave za čiščenje fekalij in odpadnih vod ne bodo zgrajene, ne bo možno dobiti pozitivnih soglasij h gradnjam stanovanjskih objektov in ne uporabnih dovoljenj za že zgrajene individualne stanovanjske hiše in bloke.

Treba se je torej lotiti izdelave plana za izgradnjo čistilnih naprav, o čemer je treba inšpekcijske službe informirati. Zaradi reševanja stanovanjske stiske bo treba inšpekcijskim organom predlagati, da do izgradnje čistilnih objektov izdajo pozitivna soglasja.

Samoupravna preobrazba SKIS. Na podlagi informacij v sredstvih javnega obveščanja se govori o reorganizaciji SKIS, ne da bi prej temeljito analizirali delo, organizacijo, uspehe itd., ki so bili doseženi v dveletni mandatni dobi. Dejstvo je, da so občanom v glavnem nudene komunalne dobrine s takim standardom, kot ga je bilo spriču gospodarskih gibanj in trenutnih razmer možno zagotoviti. Pri tem pa ni izključena težnja po zagotavljanju boljšega komunalnega standarda.

Reorganizacija ne sme biti na škodo občanov, SIS in delavcev SKIS. Smotno jo je izvesti le v tem, kar bo ugotovljeno za potrebno. Nikakor se ne zaletavati, s čimer bi se podrlo, kar je bilo z minulim delom doseženo. Treba je upoštevati delegatske odnose, združeno delo, svobodno menjavo dela itd.

Skupščina je odgovorna za razvoj komunalnega gospodarstva in se ne more strinjati, da se dela SKIS primerja z drugimi SIS, ki se ukvarjajo z deli povsem druge narave. Vseh SIS ni možno enačiti.

Kakšen je namen reorganizacije? Odločitve se na skupščini SKIS sprejemajo v soglasju s krajevnimi skupnostmi, v katerih se interesi usklajujejo na delegatski bazi.

Bil je nakazan interes, naj inkaso službo prevzame Komunalno podjetje Prevalje, kar je morda pravilno. Pri tem je treba poudariti, da je SKIS inkaso službo dokaj uredila in posodobila, pri čemer je zmanjšala število

delavcev. Sedaj opravljata te naloge in opravila dve oz. tri delavke. Ve pa se, koliko delavcev je na tem delalu pred organizacijo inkasne službe in kakšno stanje je bilo.

Delegati so postavili vprašanje, zakaj SKIS ne bi smela opravljati inkasne službe ali pobirati prispevkov in pristojbine. Zakaj to ni logično, če druge SIS to opravljajo in pobirajo prispevke, vendar v drugi obliki? Kako imajo druge občine urejen sistem inkasne službe? Nekateri so menili, naj tisti, ki komunalne objekte in naprave vzdržuje, tudi opravlja naloge inkasne službe.

Predstavniki Komunalnega podjetja je dejal, da KP ni imelo interesa prevzeti inkasno službo in ni načelo reorganizacije SKIS, ampak da je to nakazano na republiko. Namen pa je, da se zadeve skoncentrirajo pri KP. Tudi kadra si ne lastijo. Res pa je, da KP ne more enakopravno sodelovati v branžnem samoupravnem sporazumu, ker se mu priznavajo samo polovični OD. Komunalno podjetje namreč ne more prikazati vseh dohodkov, ker je odvisno od pogodbenega odnosa s SKIS.

Skupščina je imenovala komisijo, ki naj pripravi predlog reorganizacije. Sestavljajo jo: Jože Grzina, predsednik, Ivan Zunko, namestnik predsednika, in Alojz Repanšek, Alojz Velunšek, Marjan Vončina, Drago Vončina, Alenka Gorjanc in Franc Kadiš, člani.

Tone Ranc

Veje in vejice

tere angine povzročajo povzročitelji otroške nalezljive bolezni, imenovane škrlatinka. Take angine se posebej bojimo zaradi tega, ker lahko povzročijo tudi okvare na srcu in ledvicah. V tem primeru je nujno potrebna antibiotična terapija. Zakaj so respiratorni infekti v šolskem obdobju tako pogosti? Šolski otroci polovico do tričetrt dneva preživijo v kolektivu. Tu je tudi kuhinja, kjer se mešajo številni povzročitelji različnih obolenj. Zato šolskemu otroku srečati infekt ni težko. Samo malo mu pade odpornost in prehlad je že tu. Recimo: pitje mrzle vode po telesni vadbi, nezadostno ali preveč oblečeni na poti v šolo ali iz šole domov, slabo naspani in utrujeni — vse to je lahko vzrok, da otroku pade odpornost in je zato možnost, da dobi infekt kakršnekoli vrste.

Na drugem mestu po številu obolenosti so pri šolskem otroku poškodbe. Te so raznovrstne in jih delimo v sezonske. V zimskem času so zlomi in zvini, v letnem času odrgrnine, vrezanine, udarnine, vbodnine, opraskanine in še druge. Šolski otroci so v tem življenjskem obdobju živahni, predrzni, brez strahu, raziskovalni, ukaželjni in istočasno premalo razsodni, zato so poškodbe zelo pogoste. V Sloveniji so v 1,7 % te poškodbe vzrok smrti med šolskimi otroki in ta številka je pošastna. Kaj storiti, da bo nesreč manj in ne vse več? Otroka je treba čimprej poučiti, kako se gibati po cestišču, ulicah, na križiščih, čimprej ga naučiti plavati, poučiti ga o drugih veččinah, kot je koleksarjenje, kotalkanje in še druge. Otrokov igrače, kolo in drugo, naj bodo vedno dobro vzdrževane, da to ne bo vzrok za nesrečo. Otroku mora biti tudi primerno oblečen tako za igro kot za delo, za hojo v šolo, zato da njegova koža lahko diha, da se lahko v taki obleki giba. Obleka mora biti pralna.

Na tretjem mestu so obolenja kože in podkožja. Sem sodijo vse kožne infekcije in obolenja bezgavk. Vzrok za to je predvsem slaba osebna higiena, ki je lahko tudi posledica nepravilne uporabe neprimernih mil, mazil, krem. Najboljša za kožo je voda z dodatkom kamilice ali z uporabo nevtralnih mil.

Na četrtem mestu so obolenja mišic in kosti. Ta so v šolskem

Z D R A V J E

KAKO OHRANIMO ZDRAVJE

Pri vsakoletni analizi dela šolskega dispanzerja ugotavljamo zdravstveno stanje šolskih otrok tako za občino Ravne kot za ostale občine in tudi po posameznih šolah, po družinah in individualno. Vidimo, da se spreminja obolenost, če jo primerjamo za pet ali deset let nazaj. Ugotavljamo tudi druge odklone od normale, zlasti pri analizi sistematskih pregledov šolskih otrok. Pri razmišljanju, zakaj je tako, ugotavljamo nekatere vzroke v današnjem načinu življenja, onesnaževanju okolja, naglici, površnosti, skratka v nezdravih navadah življenja.

Najpogostejša obolenja pri šolskem otroku so: respiratorni infekti, poškodbe, obolenja kože in podkožja, obolenja mišic ter kosti in uroinfekti. Če to primerjamo z ugotovitvami z republiko Slovenijo, se zamenjujeta samo zadnji dve obolenji. Potrebno je zato reči o teh infekcijskih nekaj več: najpogostejši vzrok za obolenje respiratornih poti pri otrocih so virusi, kar 80 %. Povzročitelji so predvsem koksake virusi, adeno virusi, virus influence in še drugi. Leti povzročajo obolenja zgornjih respiratornih poti, navadni nahod, vnetje žrela, žrelnic, sapnika in tudi bronhijev. Povzročajo pa tudi virusne pljučnice. Virusni izpodbirajo vse bolj klasične povzročitelje obolenj respiratornih poti, to so bakterije, saj le-te povzročajo vnetja le v 20 %, to so streptokoki, stafilokoki, drugi pnevmokoki, klebsiele in še druge. Vendar pa ne smemo reči, da bakterijskih infekcij več ni. Razlika med temi obolenji je predvsem v zdravljenju.

Bolezni potekajo enako, ne glede na povzročitelja, zlasti prve dni. Otroku postane nerazpoložen, je bled, izgubi tek, toži za glavobolom, vrtoglavico, slabostjo, pojavi se temperatura, ki pa ni nujno, da je višja od 38 °C. Otroku mora ob takem stanju nujno v posteljo. Potrebno mu je dajati sredstva za zniževanje temperature ali andol, amynopirin ali pa domača zdravila, kot so lipov čaj, bezgov čaj, sok rdeče pese, mlačne kisove ali alkoholne obloge na roke in noge. Če otrok kašlja, je treba dobiti tudi sredstvo proti kašlju. To so različni domači sirupi, kot smrekov sok, propolis ali pa v lekarni kupljen sirup proti kašlju. Če otroku ne pade temperatura v dveh, treh dneh in se njegovo počutje ne izboljša, je treba poiskati zdravnika. Za šolskega otroka dva dni temperature ne predstavlja ogroženje zdravja, ampak pomeni dobro obrambno reakcijo telesa. Če gre za lažjo virusno respiratorno infekcijo, bo ta v treh dneh minila in otrok lahko začne z normalnim življenjem. Starši so popolnoma pristojni, da za tri dni napišejo sami opravičilo za šolo. Če pa otrok toži o hudih bolečinah v ušesih, grlu, prsih, trebuhu, je potrebno poiskati zdravnika takoj, da on odloči, za kakšno bolezen gre in katero zdravilo bo najbolj primerno.

Na drugem mestu po pogostosti so med respiratornimi infekcijami angine, ki so lahko gnojne ali ne- gnojne, vendar je pri tem včasih tudi zdravniku težko odločiti, ali je v zdravljenju potrebno uporabljati antibiotik — kateri, koliko časa oziroma kako dolgo. Neka-

obdobju kar precej pogostne. Sem sodi po poleg klasičnih obolenj mišic in kosti, to so revmatična obolenja, tudi vsa stanja preutrujenosti mišic, kar zelo pogosto ugotavljamo pri šolskih otrocih, zlasti po preforsiranem treningu ali po večji fizični obremenitvi otrok.

Peta so po pogostnosti obolenja sečil. To so vnetja mehurja, sečnih poti in tudi ledvic. Vzroke iščemo običajno v pogostih prehladih, ki se poleg drugih znakov bolezni kažejo še z motnjami v sečilih, s pogostnim pritiskanjem na vodo, z mrzlenjem, z bolečinami pri uriniranju in podobno. Zato moramo pri otrocih, pri katerih se prehladna obolenja pogo-

sto ponavljajo, biti pozorni tudi na stanje sečil, ker kaj pogosto najdemo patološke izvide urina.

Vedno znova je potrebno opozarjati kako naučiti otroka, da bo čuval svoje zdravje in ga s tem tudi ohranjal. Potrebno mu je dati pravilne napotke kako zdravo in pravilno živeti. To se kaže v tem, da se otrok zna letnemu času primerno oblačiti, da zna pravilno čuvati in nabirati svojo telesno in psihofizično kondicijo, ker le na ta način bo ohranil svoje zdravje čim dalj časa. Znati zdravo živeti pomeni že polovico zdravja, če ne vsega.

Dr. Marija Vodnjov,
specialist šolske mladine

Z NOVIM LETOM ZAKONSKA POSVETOVALNICA

Občinska skupnost socialnega skrbstva Ravne bo 1. 1. 1980 za ravnsko občino ustanovila zakonsko posvetovalnico, ki bo imela nalogo pomagati bodočim zakoncem, da se vsestransko pripravijo na skladno skupno življenje ter postanejo dobri starši.

Tako bo po novem vsak občan, ki bo želel skleniti zakonsko zvezo, moral obiskati zakonsko posvetovalnico. Praviloma jo obišče v občini, kjer ima stalno bivališče, v izjemnih primerih pa tudi v drugi občini. Ob obisku bo dobil vsak kandidat potrdilo, ki ga mora potem skupaj z drugimi dokumenti predložiti matičarju, ki bo prijavil sklenitev zakonske zveze.

Program zakonskega svetovanja obsega razgovor s strokovnim delavcem ob prvem obisku in širše predzakonsko svetovanje z razlago psiholoških, socioloških, medicinskih, socialnih, pravnih in pedagoških vidikov zakonskega in družinskega življenja. Program

bodo izvajali za to usposobljeni strokovni delavci.

Razgovor ob vzpostavitvi prvega stika z osebam, ki se oglašijo v svetovalnici, bo opravljal usposobljen delavec občinske skupnosti socialnega skrbstva Ravne. Ta bo kandidata seznanil z zakonskimi določili in drugimi predpisi s področja rodbinskega prava in podal informacijo o namenu, vsebini, poteku ter časovnem razporedu širšega predzakonskega svetovanja. To bodo opravljali člani strokovnega tima (zdravnik, psiholog, pravnik, sociolog in socialni delavci).

Svetovanje, ki bo v sejni sobi SKIS, bo potekalo po programu vsak prvi četrtek v mesecu od 15. do 20. ure. Ko bo dograjen magistrat, pa bo svetovanje v njem. Da ne bo zadrege, naj se kandidati, ki želijo skleniti zakonsko zvezo od 1. 1. 1980 dalje, pravočasno zglašijo pri matičarju ali skupnosti socialnega skrbstva. Svetovanje je brezplačno.

F. R.

MEŽIŠKIM ALPINISTOM

V temni noči, bila je sredi 31. oktobra, ste z veselimi srci — polni sreče, mladostnih pričakovanj in presenečenj odhiteli na dolgo pot naproti Beli gori — Mont Blanku.

Stisnjeni med vašo opremo v železnem konjičku, ki je z vso naglico premagoval dolge kilometre, ste vi med tem kovali načrte, se pogovarjali o predvidenih vzponih, se veselili uspehov in povratka, ko boste svojim tovarišem alpinistom lahko pripovedovali o svojih podvigih.

Prispeli ste na mesto, se poslovili od svojega avtomobilčka v želji, da vas počaka in popelje zopet med svoje najdražje. Vaša poželenja, stopiti v borbo z Belo goro so se začela s potjo v snežne beline mogočnega masiva Mont Blanka.

Borba je bila verjetno težka, naporna, vendar za mlade alpiniste ne nepremagljiva.

Vajeni in izkušeni v težkih situacijah ste tudi tokrat šli naprej, proti svojemu cilju — premagati goro.

Bela gora osamljena v poznih deževnih jesenskih dnevih si je zaželela družbe. Izbrala si je za plen prav mlade koroške alpiniste iz Mežice. Trdno je razgrnila svoj nrtvaški prt okrog vas in vas

zadržala v svojem neizproslem mrzlem in ledenem objemu.

Verjetno ste napeli vse svoje moči in želje, da se izmotate iz njenih nedrij, njenega jeklenega oklepa, vendar njene želje so postale večje in za vas nepremagljive.

Doma so čakali vašega povratka napovedanega za sredo, na vaših delovnih mestih v četrtek, minil je petek in vas ni bilo. Vaši svojci, v skrbah za vašo življenja, so prišli povedat novico: ni jih še nazaj.

Sprožili smo iskalno akcijo v daljni gorski svet. Gorski tovariši pod Belo goro so obljubili pomoč. Ogromna jeklena ptica s svojim grmečim glasom je poletela vam naproti, letela in iskala med večnimi snežnimi poljanami in ledeniki, opazovala, gledala za vašimi sledovi, ogledovala mesta, kje vas drži gora v svojem neizproslem objemu.

Mi doma smo bili z njimi in nemočno klicali Milan, Janez, Marko — kje ste, oglašite se, pomahajte nam! To se je ponavljalo več dni. Niste nas videli, niti nas niste slišali. Negotovost, skrb za vas se je stopnjevala iz dneva v dan.

V tej veliki žalosti nismo bili sami, cela naša dolina je bila vznemirjena, po celi slovenski

zemlji in tudi izven nje je veljala skrb in briga za vas.

Čudežno, v neizmerni sreči, veseljemo smo zaslišali novico, sprva rahel glas — Vračajo se, vračajo se! Novica je bila vse glasnejša, a skoraj neslišno je utihnila.

Vrnili ste se Milan, Janez in Marko, po dolgih 30 dneh v svoj kraj Mežico, pod sivo Peco, kjer ste preživljali svojo zlato mladost.

Dragi mladi alpinisti, okrog vas je zbrana velika družina, prišli so vaši najdražji, prišli vaši številni prijatelji, alpinisti in gorski reševalci. Prišli smo, da se od vas poslovimo in obudimo spomine na lepe prehojene poti, na številne alpinistične vzpone, lahke in najtežje. Prijateljske naveze, rojene in kovane v vaši družbi bodo ostale kot svetel pomnik v našem kraju in življenju. Vaši mladostni obrazi polni veselja nam bodo ostali v trajnem spominu.

Zmučeni od dolge poti in mrzlega obema gore si odpočijte v topli domači planinski zemlji.

Slava vam

Franc Telcer

MILAN KOLAR

Lepo je tistemu, ki zna ljubiti z vso dušo in srcem. Ljubezen ga osrečuje, mu izpolnjuje sleherni misel in ga spremlja na vseh poteh. Ljubeči nasmeh mlade žene, boleča skrb sorodnikov pa zbledi ob ljubezni, ki ji je bil vdan Milan, ljubezni do gora! Rojen je bil februarja 1954 v Slovenj Gradcu. Že zelo zgodaj mu je umrla mati in zato je rano mladost preživel pri babici in dediju na Holmcu. 1970. leta pa se je preselil h kmetu Hanžetu v Podkraj pri Mežici.

V takratni industrijski šoli na Ravnah se je izučil za kovača in se nato zaposlil v železarni, kjer je tudi vseskozi delal.

Gore so ga priklenile nase že zelo zgodaj. Z veliko volje in trdim treningom se je prekalil v vrhunškega alpinista. Bil je molčeč, vase zaprt. O svojih vzponih je govoril le najožjim sodelavcem in še to s skromnimi besedami. V kovačnici smo ga imeli radi, saj je bil vedno dobre volje in je z nasmehom premagoval težave. Njegove misli pa so vedno veljale le goram. Vsak prosti trenutek je izkoristil za trening, za pripravo na nove vzpone. Prezgodnja smrt ga je ustavila sredi načrtov, sredi največjega poleta.

Ko stojim ob njegovem grobu, se mi zdi, da ga vidim, kako z nahrbtnikom in vrvo na hrbtu planinsko oblečen stopa proti gori. V njegovih očeh se sveti odsev ognja, ki ga prižge sonce ob jutranjem svitu, na vrhu najvišje

stene. V ušesih pa mi zvenijo njegove velikokrat izrečene besede: »Če bom umrl v gorah, bom srečen, kajti umreti v naročju tiste, ki ga ljubiš ni težko.«

Dragi Milan! Usoda je hotela, da se je to prehitro uresničilo. V imenu OO sindikata in OO mladine hvala za delo, trud in požrtvovalnost. Domačim in sorodnikom pa izrekam iskreno sožalje.

SILVO JEROMEL

Dragi Silvo!

Bil je predpraznik rojstnega dneva naše socialistične domovine. Med delavci mini livarne je zavelo praznično vzdušje, ko je udarila strašna novica, da te ne bo več med nas. Povesili smo glave in v molk so zavrtala neizprosna vprašanja: »Kako, zakaj je zahtevala zla usoda mlado življenje, polno upov in načrtov za lepši jutrišnji dan in ga pahnila v smrt?«

Sedemnajstleten si prišel med nas, koroške železarje. V tvojem liku smo opazili pridnega delavca in dobrega tovariša. Z dobro premišljenimi izrazi ali odgovori si bil vzor vsem sodelavcem, zato ti tudi mnogi intriganti niso mogli do živega, saj si jih znal pribiti z dobro ošljičeno besedo in prava beseda je znala zglediti vse spore in nejasnosti, saj smo sodelavci mini livarne zelo navezani drug na drugega. Zato brž pogrešamo vsakogar, ki ga ni na ših! In vprašamo: »Zakaj ga ni, je morda bolan?«

O sebi nisi maral dosti govoriti, a kljub temu smo vedeli, da ti mladost ni bila rožnata, saj si moral skupaj s starši prestajati razne stanovanjske tegobe. Zaposlil si se, da bi staršem pripomogel do lastnega doma. Kar si zamudil v rani mladosti, si hotel nadoknaditi z izobraževanjem ob delu, da bi si zagotovil boljše delovne pogoje in boljši jutri, a tega srečnega dne nisi dočkal. Klonil si kruti usodi, ki je terjala tvoje mlado življenje.

Dragi Silvo. Spomladi smo se poslovili od našega dolgoletnega sodelavca Ivana Lamprera. Takrat si nismo mogli misliti, da bomo morali tako pospremiti na zadnji poti še tebe.

V imenu OOS iektolivarne, tvojih sodelavcev kakor tudi v svojem imenu izrekam tvoji materi, očetu, bratom, tvoji izvoljenki in tvojemu sorodstvu naše iskreno sožalje. Dragi Silvo, mirno počivaj tu na Šentpetrski gorci, hvala ti za tvoj delovni prispevek k rasti in renomeju ravske železarne in naj ti bo lahka koroška zemlja na preranem grobu!

Sodelavec Karlo Krevh

MPZ FUŽINAR USPEŠNO NASTOPA

V kratkem času je moški pevski zbor Fužinar, ki ga vodi profesor Branko Cepin, nastopal kar na treh prireditvah, ki so širšega družbenega in kulturnega pomena. V začetku novembra se je zbor predstavil s samostojnim koncertom občanom Slovenske Bistrice. To je bila ponovitev letošnjega jubilejnega koncerta. Bistriški poslušalci so pevce Fužinarja toplo in navdušeno sprejeli, saj je bila tudi njihova pesem takšna.

Fužinar je tudi sodeloval na proslavi dneva republike v Titovem domu na Ravnah. Letošnja proslava 29. novembra je imela prav gotovo tudi umetniško vrednost, saj je Fužinarjeva pesem kakovostna, pa tudi izbor in obseg pesmi je dopolnjeval recitacije.

1. decembra pa se je MPZ Fužinar udeležil srečanja in revije pevskih zborov slovenskih železarn. Revija je letos bila v Kropi

na Gorenjskem in jo je organizirala komisija za kulturo slovenskih železarn in delovne organizacije »Plamen« v Kropi. Z Raven sta se udeležila revije MPZ Fužinar in oktet Holmec, od predstavnikov sindikata pa je bil z nami Mirko Angeli. V Kropi smo si ogledali muzej in naselje, kjer na vsakem koraku lahko vidiš znamenje umetnega kovaštva, pa tudi dihanje nekdanjega trdega življenja ljudi, ki so si z ročnim izdelovanjem žebeljev služili vsakdanji kosček kruha. Popoldne smo poromali k spomeniku borcev za svobodo v Dražgoše, kjer je zbor zapel pesmi v spomin padlim. Zvečer pa je bila revija pevskih zborov, kjer je pred polno dvorano zapelo šest zborov slovenskih železarn. Revija je potekala tudi v znamenju počastitve desete obletnice slovenskih železarn.

Mg

KOROŠKA GLASBENA JESEN

Glasbeni odbor Zveze kulturnih organizacij Ravne na Koroškem je letos že drugič priredil cikel koncertov s skupnim imenom KOROŠKA GLASBENA JESEN. V programu so sodelovali naši najvidnejši glasbeniki pa tudi svetovno znani umetniki iz Sovjetske zveze.

Letošnjo jesen so se predstavili:

18. oktobra v Titovem domu na Ravnah:

pianist Vladimir KR PAN iz Zagreba, letošnji dobitnik kipa »Orlando« v Dubrovniku. KR PAN je prav gotovo vrhunski jugoslovanski pianist, na Ravnah pa je nastopil z dvema mladinskima koncertoma za dijake gimnazije in učence obeh osnovnih šol ter z večernim koncertom.

8. novembra v Likovnem salonu na Ravnah:

KOMORNI TRIO iz Ljubljane v sestavi Pietro Cavaliere — klarinet, Miloš Mlejnik — violončelo in Janko Šetinc — klavir deluje že vrsto let. Imel je številne koncerte in snemanja v Jugoslaviji in tujini. Pri nas je nastopil na dveh

mladinskih koncertih v Mežici in Črni za učence osnovnih šol, zvečer pa se je predstavil s celovečernim koncertom ob otvoritvi slikarske razstave Pavla Florjančiča iz Škofje Loke.

15. novembra v Likovnem salonu na Ravnah:

KVARTET LISENKO iz Sovjetske zveze. Kvartet je znan po svoji igri, ki jo odlikuje občutek za stil ter lepoto in bogastvo barv. Obenem združuje najboljše tradicije preteklosti s sodobnimi do-

VEČER S ŠENTANELCI

Zapis v koroško kulturno kroniko

V ponedeljek, 26. novembra 1979, se je pri Marinu v Šentanelu zaokrožil izjemen kulturni dogodek, sklepna prireditev letošnjega meseca knjige, ki sta jo organizirali Zveza kulturnih organizacij in Koroška osrednja knjižnica — študijska knjižnica — Ravne na Koroškem. Večer s Šentanelci je gotovo vreden omembe in zapisa v kulturno kroniko naših krajev. Se več: bilo bi prav, da bi se tako domače in sproščeno srečali še večkrat, in da bi ta, še številnejša srečanja bila živ ter jasen dokaz naše resnične potrebe po kulturnih vrednotah in še trdnejša vez med piscem in bralcem, med knjižničnim delavcem in uporabnikom knjižničnega gradiva, med pevcem in poslušalcem.

Ta večer je bilo v Šentanelu pravo kulturno slavlje. Mitja Šipek je bral iz svoje knjige, zapeli pa so nam Šentanelski pavri. Ob tej priložnosti je Zveza kulturnih organizacij Ravne podelila priznanja zvestim bralcem in knjižničarjem. Dogodek je sledil dogodku in celoten utrip šentanelskega večera se je zvil v doživetje. Težko je opisati, kaj se je v nas godilo, ko smo poslušali ubrano in samosvoje petje Šentanelskih pavrov, ko smo doživeli vznemirljivo srečanje z avtorjem in spo-

Fužinar je zapel padlim v Dražgošah

sežki v glasbi. Kvartet je nastopil na dveh mladinskih koncertih za dijake gimnazije in učence obeh osnovnih šol na Ravnah, zvečer pa se je v vsej svoji kvaliteti predstavil žal maloštevilnim obiskovalcem koncertov v Likovnem salonu na Ravnah.

6. decembra je v Titovem domu na Ravnah izzvenel zadnji koncert koroške glasbene jeseni. SLOVENSKI KVARTET TROBIL v sestavi Anton Grčar — trobenta, Stanko Arnold — trobenta, Viljem Trampuš — rog, Boris Sinigoj — trombon in Boris Gruđen — tuba je dokazal, kako lahko pet prvovrstnih glasbenikov strne svoje moči v kvalitetno skupino.

Ob tej priložnosti je Zveza kulturnih organizacij Ravne na Koroškem podelila Stanku ARNOLDU, dolgoletnemu članu Pihalnega orkestra ravnenskih železarjev zlat VORANČEV SPOMINEK.

M. V.

dolgoletni vodja ravnenske splošnoizobraževalne knjižnice Jožko Herman in knjižničarki Marija Lampretova in Otka Mravljakova ter Tinca Drofelnik, Črna.

Ko se je uradni del sklenil, je Mitja Šipek podpisoval svojo knjigo. Vsak zvesti bralec in knjižničar je hotel v dragoceno knjigo še bolj dragocen spomin, avtorjev podpis. Vsi, ki smo se srečanja udeležili, vemo, da bo ta večer s Šentanelci ostal še dolgo v našem spominu kot pristrčno doživetje in kot pristen sklep letošnjega meseca knjige.

M. Osojnik

SPORED KOROŠKIH KINEMATOGRAFOV V JANUARJU 1980

Koroški kinematografi Mežica, Črna, Zerjav, Prevalje, Ravne, Dravograd, Slovenj Gradec in Podgorje bodo januarja 1980 predvidoma predvajali naslednje filme:

- CESARSTVO MRAVELJ — am. barvni fantastični film — do 2. 1. 1980
- ČIPOLA KOLT — ital. barvna vestern komedija — do 7. 1. 1980
- DVA SUPER POLICAJA — ameriška barvna drama — do 10. 1. 1980
- TOM IN JERRY — ameriška barvna risanka — do 4. 1. 1980
- SPOROČILO IZ VESOLJA — japonski barv. fant. film — do 8. 1. 1980
- SRDITA PEST — japon. barv. pustol. karate film — do 10. 1. 1980
- PREGNANI KAVBOJ — ameriški barv. pustol. film — do 10. 1. 1980
- ZAKAJ NE PRIDEŠ V MOJO POSTELJO — danska barvna erotična komedija — do 8. 1. 1980
- NEMI ŠAOLIN PROTI ZELENEMU ZMAJU — hongkonški barvni karate film od 6.—21. 1. 1980
- MOŽ Z ŽELEZNO MASKO — angl. barv. pustol. film — od 8.—22. 1. 1980
- ZA PEST DOLARJEV — italijanski barv. vestern — od 8.—22. 1. 1980
- ŠOGUNOVI SAMURAJI — japonska barv. zgod. drama — od 9.—22. 1. 1980
- KERY — am. barvna drama — grozljivka — od 8.—21. 1. 1980
- CASH — PLACILO V GOTOVINI — am. barvna komedija — od 9.—21. 1. 1980

Leseni vlgvami

— INSPEKTOR CLOUSOT V AKCIJI — angleška barvna komedija — od 17.—30. 1. 1980
 — OBRACUN ČUDNIH BITIJ — japonski barv. znanstveno fantastični film — od 3.—20. 1. 1980
 — ZACNITE Z REVOLUCIJO — am. barvna komedija — od 11.—27. 1. 1980
 — DIVJA DIRKA — am. barvna komedija — od 23. 1.—5. 2. 1980
 — TROJNA IZDAJA CLIFFORDA »BUMMERA« — am. barvni pustolovski film od 25. 1.—10. 2. 1980
 — LOVCI SUZNJEV — am.—nemš. barv. pustol. film — 25. 1.—5. 2. 1980
 — KENTUCKY — am. barvna komedija — od 25. 1.—12. 2. 1980
 — MOŽ, KI JE LJUBIL ŽENE — francoska barv. komedija — 23. 1.—10. 2. 1980

— VRNITEV GUSARJA — am.—ital.—špan. barv. pustol. film — 27. 1.—15. 2. 1980
 — STRASNI DOŽIVLJAJI — am. znanst. fant. barv. film — 25. 1.—10. 2. 1980
 — ZADNJI ROMANTICNI LJUBIMEC — franc. barv. ljub. drama — 9.—27. 1. 1980

Vsem obiskovalcem filmskih predstav želimo srečno in uspešno leto 1980 ter še nadalje obilo zadovoljstva ob obisku in gledanju filmskih predstav v koroških kinematografih. V prepričanju, da bomo v letu 1980 uspešno izboljšali razmere za ogled filmskih predstav predvsem na Ravnah in v Črni, se še nadalje priporočamo za obisk.

KINEGRAF Prevalje
TOZD KINEMATOGRAFI

S KNJIŽNE POLICE

IZVIRNA DELA

Jože Javoršek, Radio osvobodila fronta, monografija, PK, Lj., 352 str. 280 din.

Knjiga celovito dopolnjuje in zaokroža zgodovino radia in ra-

dijske tehnike med našim narodnoosvobodilnim bojem, kakor smo jo spoznali iz doslej objavljenih monografij, brošur in člankov.

Javoršek je znaten del knjige namenil tudi analizi umetniškega snovanja in kulturni vlogi Radia OF.

France Pibernik, Odzvoek, pesmi v prozi, MK, Lj., 120 str. 205 din.

Zbirko sestavljajo trije ciklusi. Sporočilo je zgodba o pesnikovem odhodu iz domačega kraja. Globlji pomeni pa ne zadevajo samo pesnika, temveč nas vse, zakaj to je tudi zgodba o izgnanstvu iz srečnega sveta in življenja, skratka zgodba o odkritju.

Sergej Vošnjak, Bomo ostali taki? črtice, PK, Lj., 180 str. 140 din.

Gre za literarno oblikovane spomine, pri katerih ne gre toliko za konkretne, resnične dogodke in

ljudi s pravimi imeni, kot za po-
doživljanje in ponovno vrednote-
nje velikih, prelomnih dogodkov
našega narodnoosvobodilnega bo-
ja.

Truda Žoher-Durjava, Slovarček družbenoekonomskih izrazov, DDU, Lj., 108 str. 41 din.

Naš samoupravni socialistični sistem zahteva široko razgledanost na družbenoekonomskem področju. V ta namen je treba dobro poznati vsaj osnovno terminologijo. Na straneh slovarčka je najti domala vse, kar vsakdanja praksa najpogosteje zahteva.

PREVODI

Ib Melchior, Speči agent, roman, PZ, MS, 386 str. 230 din.

Roman sodi v tisto vrsto knjig, ki jih preberemo na dušek. To je akcijsko delo na vojno tematiko, napisano z globoko, občutljivo, antinacistično naravnostjo. Avtor je za ozadje izbral resnično dogajanje v poslednjih trzajih druge svetovne vojne.

Maria Gripe, Pellerinova hči, povest, MK, Lj., 164 str. 169 din.

Nenavadna zgodba, ki jo prinaša knjiga švedske pisateljice, prikazuje »objubljenost dežele« s plati, ki se zdi malone neverjetna glede na predstave o švedski razvitosti in blaginji, dodaja pa jim zanimiv drobec, ki opozarja, da ima tudi navidezna bleščeča urejenost pekoče razpoke.

John Steinbeck, Sladki četrtek, roman, PZ, Lj., 284 str. 120 din.

Pisatelj živ pristop do snovi, njegov neobremenjeni odnos do sveta, njegovo mojstrsko upodabljanje karakterjev in situacij, njegov klasični ostroumni smisel za humor pa še druge kvalitete so najboljše priporočilo za knjigo, ki bo razveselila mnogo bralcev.

(Po Knjigi 79)

20 LET KOROŠKEGA KINOKLUBA

V Titovem domu na Ravnah so 15. decembra proslavili dvajsetletnico uspešnega delovanja člani Koroškega amaterskega kinokluba Prevalje. Na prireditvi so pokazali nekaj najbolj uspešnih filmov, ki so jih v tem času posneli koroški filmarji.

1. TITOVA ŠTAFETA — 1962 — člani kluba
2. ON, KI RAD SPI — 1963 — Ciril Rupar
3. 47 + 38 = 12 — 1964 — Zdravko Vezjak
4. Kovačnica — 1974 — Rudi Črtnik
5. FORMA VIVA — 1964 — Roman Flis
6. ORJAK JE PADEL — 1977 — Stanko Cigler
7. ZARES KRVAVA ZGODBA — 1964 — Roman Flis
8. ZA FESTIVAL — 1965 — člani kluba
9. BLAZ MAVREL — 1976 — Roman Flis
10. TITO MED NAMI — 1971 — Rudi Črtnik
11. KJE SI SREČA — 1977 — Stanko Cigler
12. PREROKBA IZ SVINCA — 1977 — Roman Flis
13. MI KOROŠCI... — 1978 — Ludvik Cigler
14. IGRA ODRASLIH — 1978 — Stanko Cigler
15. TITOVA ŠTAFETA — 1979 — Vlado Jehart

»Letos, ko praznujemo 20-letnico ustanovitve Koroškega kinokluba, ko prirejamo klubski festival v počastitev našim vzornikom, smo hvaležni takratnim fantom, danes zrelim možem, za pridobljeno strokovno znanje, ki ga nesebično prenašajo na nas, mlajše člane. Hvaležni smo jim za pridobljeno popularnost širom naše domovine in prek meja. Danes, ko nas je v veliki družini zbranih že več kot 80 članov, uspešno nadaljujemo začeto delo in ponosni smo na svoj Koroški kinoklub,« je ob 20-letnici med drugim dejal Ludvik Cigler, predsednik Koroškega kinokluba.

F. Rotar

DOBILI SMO SODOBEN HOTEL

Tretje desetletje se izteka, odkar je na Ravnah zrasla za tisti čas mogočna stavba, ki so jo imenovali »Dom železarjev«. Da v petdesetih letih življenjski stan-

dard ni bil niti od daleč podobnega današnjemu, pove anekdota: »Vrag, pa taka kavarna, ko je najboljše oblečen človek v njej — natakari!«

Ob otvoritvi hotela Merx

Kljub temu da sta bili v stavbi restavracija in kavarna, slednja nikoli ni bila klasična kavarna, kjer bi človek posedel ob kavi in prebral časopis, pravijo starejši. Medtem ko so v stavbi plesali, sežali in popivali, se tu in tam pretepali, se je ona starala in očem ponujala vse bolj klavarno podobo. Potem smo slišali, da bo Merx »Dom železarjev« obnovil, a je dolgo časa ostalo le pri govoricah. Ko so se že vsi nehali navduševati nad novico, so lepega dne prišli gradbinci, postavili odre, zaprli vrata in delo je steklo.

Prve prenovljene prostore so po zaslugi štafete odprli že marca, šele jeseni, na uradni otvoritvi v decembru, pa tudi plesno dvorano in bar.

Glavne značilnosti novega so, da so prostori funkcionalni in estetsko opremljeni. Ob otvoritvi je bil govor največ o baru. Za tiste, ki ga niso videli, povejmo, da je solidno opremljen, ne premajhen ne prevelik, svetloba diskretna, glasba odlična, program pa vključno s strip-teasom in magijo vreden ogleda. Cene so seveda barske, a glede na zabavo, ki jo nudi, niti ne pretirane. Odpiralni čas je od 22. do 3. ure zjutraj vsak dan razen ponedeljka. Upoštevajoč dejstvo, da bara ni vse do Maribora in čez mejo do Celovca, da se gostje, ki pri nas nočijo, zvečer nimajo kam dati, je Merx z barom gotovo napravil dobro potezo.

Gledano ozko na Ravne je seveda vprašanje, če bomo zaradi bara imeli več socialnih problemov in manjšo storilnost dela pri tistih, ki bodo z bara odhajali kar na šiht. Zaključke je preuranjeno delati, zato počakajmo, kaj bo prinesel čas.

Vsekakor je hotel Merx, ki izpolnjuje vse kriterije za B kategorijo, pomembna pridobitev za kraj. Če bodo v njem uredili še kino, si bo prislužil dodatno priznanje. Lahko torej le želimo, da bi bilo poslovanje ekonomično, strežno osebje pa tako, kakršnega je gost vesel.

Z. Strgar

NEMŠKI ZBIRALCI PROTI NOVITETAM ČSSR

Vedno pogostejša navada pošte v ČSSR, da izdaja razne bloke, katerih cena je že na začetku nekoliko večja od nominalne, je naletela na ostro kritiko predvsem nemškega tržišča. To pretiravanje dosega nasproten učinek, saj nizke naklade, ki omogočajo hiter skok cen, ne radostijo filatelistov. Ti sicer so za skok cen, ampak ne za tako velikega. Cene naj naraščajo iz leta v leto, saj hitrim skokom sledijo običajno nagli padci. Umetne cene koristijo vsekakor izdajatelju (oziroma izvozniku), in če je to pošta, ki dosega na ta način posebno plačilo na račun fonda zbiralcev, od katerih tako ali tako živi, takšne igre filatelisti ne sprejemajo. Izračunano je, da so morali zbiralci češko-slovaških znamk samo za posebne izdaje v letu 1978 dati prek 150 mark. To pa je precej, saj kot je

REKREACIJA IN ŠPORT

ODBOJKA

Zamujene prilike za zmago: Mladost—Fužinar 3:1 — Fužinar—IMT 2:3

Ženska ekipa Fužinarja je odigrala v tretjem in četrtem kolu dve tekmi. Na gostovanju v Zagrebu je Fužinar izgubil s 3:1 po izenačenju v nizih 1:1 in enako-

ekipa Fužinarja je bila boljša v vseh elementih odbojke, razen pri izvedbi servisa. V vednost: v Zagrebu je Fužinar napačno izvedel 22, na Ravnah pa 18 servisov. Ta statistični podatek nam pove, da je ta številka neverjetno visoka in glavni vzrok, da so naša dekleta izgubila obe prvenstveni tekmi, ki bi ju po prikazani igri v polju

je bil deveti. V drugi jakostni skupini je bil Leš deseti.

Na Ravnah so tekmovali članice. Zmagala je Ojstrškova iz Ljubljane, Ačkova je bila četrta, Logarjeva pa šesta.

Odperto prvenstvo Varaždina

V Varaždinu se je pomerilo 150 pionirjev in pionirk iz Hrvaške in Slovenije na odprtem prvenstvu. Tekmovalci Fužinarja so dosegli naslednje uvrstitve:

Pri starejših pionirjih, kjer je tekmovalo 98 posameznikov, je osvojil četrto mesto Darko Jamšek, šesti je bil Marko Špegel, osmi pa Emil Sirovina.

Pri mlajših pionirjih se je uvrstil Samo Bezjak na tretje, Sirovina na četrto in Jamšek na peto mesto.

V konkurenci pionirk je imela največ uspeha Tanja Pandev, ki je bila med starejšimi druga, med mlajšimi pa prva. Drugo mesto je osvojila Mirjana Bavče, Helena Krauzer pa je bila četrta.

V Novi Gorici je tekmovalo 30 pionirk. Pandeva se je uvrstila na deveto mesto v prvi jakostni skupini. V drugi skupini je bila Bavčeva šesta, Krauzerjeva pa se je uvrstila na deveto mesto.

Na Jesenicah je tekmovalo 40 pionirjev. Koroški predstavniki so se v tretji skupini uvrstili na naslednja mesta: 2. Marko Špegel, 5. Samo Bezjak in 7. Darko Jamšek.

V Kranju je bil turnir pionirjev, ki niso v selekcijah. Prvo mesto je osvojil Miha Gerold, na osmo se je uvrstil Emil Sirovina. Š.F.

ALPINIZEM

Člani AO Ravne in AS Prevalje so v dneh od 25. 11. do 1. 12. 1979

izvedli plezalni tabor pod Mosorjem pri Splitu. Lepo vreme je omogočilo 14 plezalcem, da so opravili okoli 80 vzponov (morda so bili tako zagnani tudi zato, ker so morali sami plačati vse stroške tabora).

Med težjimi smermi omenjamo:

Fina smer (Golob — Zalog, Mihev — Zih), Mobijeva smer (Zih — Golob), Kratka smer (Maklin — Zalog), Brucovska smer (Špiler — Golob, Zih — Kaker, Mihev — Motaln), Novoletna smer (Zih — Kompelj), Koroška prvenstvena (Kolar — Mihev), Smer mimo Luknje — prvenstvena (Mihev — Špiler — Zih), Lastna (Špiler — Mihev, Zih — Zalog).

Alpinisti, ki so ostali med prazniki doma, so izvedli grebensko prečenje Olševe, prespali pa so v Potočki zijalki. V. Kaker

MOŽNOSTI DNEVNE REKREACIJE ZA DELAVCE ŽELEZARNE

Bazen lahko uporabljajo naši delavci vsak dan brezplačno. Odprt je ob delavnikih od 17.30 do 21.30, ob sobotah od 14. ure do 21.30 in ob nedeljah oziroma praznikih od 8. do 20. ure.

Za ženske je organizirana rekreacija v DTK ob ponedeljkih od 20. ure do 21.30 in v dvorani na Javorniku ob sredah od 19.30 do 21. ure.

Za moške je organizirana rekreacija v DTK v dvorani in prostorih za namizni tenis ob torkih in četrtek od 20. ure do 21.30. V tekmovalni hali je rezerviran termin za interesne skupine ob ponedeljkih od 20. do 22. ure in ob sredah za tekmovanja TOZD in železarne od 20. do 22. ure.

V telovadnici na Javorniku je organizirana rekreacija za delavce železarne ob ponedeljkih in petkih od 18. ure do 19.30.

Uporaba strelišča in šahovske sobe je možna s pravočasno rezervacijo in dogovorom z upravnikom PTK (telefon 861-332).

Odbojkarice Fužinarja s trenerjem Robertom Stoparjem

vredni igri v zadnjih nizih (15:12, 15:12). V tekmovalni hali na Ravnah pa so se naše igralkice pomerile s poprečno ekipo IMT iz Beograda s 3:2. Tekma je bila lepa in za gledalce izredno privlačna, ker se je peti niz končal z najtesnejšim izidom 18:16 za ekipo iz Beograda.

Ugotovitev strokovnega vodstva in gledalcev je enotna: ženska

znano, porabijo nemški zbiralci poprečno za svoj hobi 100 mark mesečno.

Češkoslovaške znamke s svojimi motivnimi rešitvami in tiskom res povzročajo veliko zanimanje zbiralcev, res pa je tudi, da je pošta ČSSR po svetovni razstavi v Pragi leta 1978 menjala smer in se opredelila za vedno pogostnejše izdaje, ki so v glavnem dostopne samo filatelistom z globokimi žepi.

Mnogi predvidevajo, da če se ta divja dirka za dobičkom ne bo ustavila, bo doletela Češkoslovaško znamko na nemškem tržišču enaka usoda kot pred leti znamke Romunije, saj se bodo filatelisti opredelili za mirnejša področja in takšnih možnosti je precej.

POŠILJKO NAZAJ

Uprava pošte ZDA je sprejela decembra leta 1974 sklep, da se vsaka premalo plačana pošiljka ali pošiljka brez plačane poštnine vrne pošiljatelju. Pred tem so jo zaračunavali naknadno od naslovnika. Glede na čedalje večji porast portovnih pošilk so postajali tudi stroški prenosa čedalje večji. V prvih sedmih mesecih po sprejetju tega sklepa, se je količina takih pošilk zmanjšala za 15 odstotkov. Ekonomski učinek te odločitve je bil 15 do 18 milijonov dolarjev na leto. Reakcija uporabnikov je bila torej pozitivna.

F. U.

in na mreži lahko dobila. Vsi pa vemo, da se ta napaka lahko odpravi: s poudarkom na izvedbi servisa in treningih, z boljšo koncentracijo ob izvedbi in predvsem s primerno psihološko pripravljenostjo. Izvedbo servisa kot elementa odbojke lahko primerjamo z matematično prispodobo: dekleta Fužinarja obvladajo množenje in deljenje, potence in korene, obvladajo funkcije z odvodi, integrali in diferenciali — ne znajo ali pa so pozabile seštevati in odštevati. Kritika je dobronamerna, kajti ekipa Fužinarja je s svojo igro in borbenostjo navdušila številne gledalce.

Druga zvezna liga moški

V Mežici so se domači pomerili s favoritom prvenstva Metalcem iz Siska in izgubili srečanje s 3:0. Mežičani so tokrat zaigrali zelo slabo, kar dokazujejo rezultati posameznih nizov: 8:18, 7:15, 9:15.

Ženska republiška liga

V predzadnjem kolu jesenskega dela je Mežica gostovala v Novem mestu in izgubila s 3:1. Mislinja pa je v Lescah zmagala s 3:1. Obe koroški ekipi si delita tretje mesto.

Fužinar prvi

Članska ekipa Fužinarja je gostovala na turnirju v Pragerskem, ki je bil organiziran ob dnevu republike. V odločilnem srečanju za prvo mesto so naši igralci premagali Stavbarja s 3:2, predtem pa selekcijo Polskave s 3:0.

NAMIZNI TENIS

Selekcijski turnirji

V Mariboru je bil drugi pozivni namiznoteniški turnir za člane. V prvi jakostni skupini se je pomerilo 14 najboljših slovenskih igralcev. Zmagal je Savnik pred Klungerjem, Janežič se je uvrstil na visoko sedmo mesto, Pavič pa

KAKO JE POSKRBLJENO ZA ZIMSKO REKREACIJO NAŠIH DELAVCEV

Čeprav se zimska sezona smučanja še ni prav začela, smo se oglasili v TOZD družbeni standard. Ravnatelj Jožeta Šaterja smo vprašali, kako je poskrbljeno za zimsko rekreacijo ravnstevnih železarjev. Zanimalo nas je tudi, kako je sicer z rekreacijo, predvsem pa, ali naši delavci obiskujejo športne objekte.

»Področje rekreacije uresničujemo na osnovi letnega načrta, ki smo ga izdelali v TOZD družbeni standard skupaj z rektoriji v vseh TOZD in DS, ki ga je spomlad letos potrdil tudi svet sindikata,« je dejal tovariš Šater.

»So morda kakšne novosti za letošnji zimsko rekreacijo?«

»Novost pri zimski rekreaciji je morda ta, da smo v naša osnovna sredstva sprejeli letos še vlečnico Klemen na Prevaljah, ki jo je v glavnem postavila TOZD razvalno orodje, ko je še bila samostojna delovna organizacija. Sedaj so se tudi okrog te vlečnice stvari uredile, tako da razpolagamo s tremi:

— Ošven, Klemen in DTK. Vse tri vlečnice so bile že pred časom strokovno pregledane od republiške inšpekcijske službe, ki je pohvalila vzdrževanje in obratoval-

no zmožnost, ki jo imata vlečnici Ošven in DTK.

»Koliko bomo morali plačati delavci za prevoz z vlečnicami?«

»Tudi o tem smo se že pred časom pogovorili z vsemi rekreatorji v TOZD in DS in izoblikovali predlog, da naj bodo v letošnji zimski sezoni na vseh treh vlečnicah za člane kolektiva in njihove ožje sorodnike takšne cene: DNEVNA KARTA 50 dinarjev, POLDNEVNA 30 in ena vožnja 5 dinarjev. Te cene naj bi veljale tudi za otroke, študente in vojaške. Pri tem pa je razumljivo, da gre za močno participacijo delovnega kolektiva ravnstevnih železarne za svoje delavce, saj bodo cene za vse ostale uporabnike naših vlečnic znatno višje.

Vlečnica na Ošvenovem — celodnevna karta 120 din, poldnevna 80 din in ena vožnja 10 din.

Vlečnica na DTK in Klemenovem — celodnevna karta 100 din, poldnevna 60 din in 8 din ena vožnja.

Poleg možnosti rekreacijskega alpskega smučanja na vseh treh vlečnicah bomo v letošnji sezoni organizirali tudi smučarske tečaje za alpsko smučanje za zaposlene. Nabavili bomo več tekaških smuč

Živ — žav

in čevljev, ki si jih bo možno sposoditi na spodnji postaji vlečnic Ošven, Klemen in DTK, kar je letos novost.

»Kako naši delavci obiskujejo športne objekte in rekreacijo?«

»Prav na področju rekreacijskega smučanja, teka in hoje je na Ravnah še veliko možnosti za zdravo rekreacijo. Zato tudi pozivamo vse ravenske železarje in njihove sorodnike, da jih tudi v večji meri izkoristijo. Imamo lep pokrit bazen. Vsi bi na veliko kritizirali, če bi bil tak bazen kje v bližini, mi pa ga ne bi imeli. Sedaj, ko ga imamo in ko se delavci lahko kopamo brezplačno, pa ga zelo slabo izkoriščamo. Priznati moram, da je naša akcija, glede vključevanja delavcev v rekreativno plavanje slabo uspela predvsem zato, ker med delavci ni bilo dovolj odziva. Zato nas na tem področju čaka še veliko vztrajnega dela, kjer že beležimo začetne spodbudne rezultate. Marsikaj pa je še treba storiti, da bo rekreativno plavanje delavcev po-

stala njihova stalna navada. Naj povem, da bomo enkrat tedensko (verjetno v soboto ali nedeljo) imeli v bazenu toplejšo vodo od 29 do 30 stopinj za preventivno zdravstveno plavanje naših delavcev.

»Kaj pa druga rekreacija v naravi?«

»Vsi skupaj smo se preveč navadili rekreirati samo v zaprtih prostorih, kljub temu da tudi tu nismo zadovoljni z udeležbo naših delavcev. Možnost udeležbe na strokovno vodeni rekreaciji je tedensko tudi v telovadnici na Javorniku, DTK in v tekmovalni hali v osnovni šoli Prežihovega Voranca. Menim pa, da bi morali veliko več gojiti rekreacijo na prostem, ki jo tudi moremo strokovno organizirati in voditi. Gre za hojo, različne teke v naravi in obisk trimskih stez. Vse te pridobitve premalo uporabljamo. Ne smemo pa pozabiti tudi drsališča, ki bi ga morali z združenimi sredstvi urediti.«

Franc Rotar

DRAGI DEDEK MRAZ

Čeprav leto zelo hitro mineva, mi je vseeno žal, da ne prihaja večkrat k nam, ker bi lahko s tem uresničil več naših želja. Vendar se ti moram zahvaliti za dobroto, ki si jih prinesel, in za slaboto, ki si jih odnesel. Najbolj me je razveselilo darilo, pa ne samo mene, temveč vso dolino, ko si nam uresničil željo o čisti Meži. Ko jo sedaj pogledaš, kako teče vsa bistra skozi dolino, in jo primerjaš s tisto izpred nekaj let, skoraj ne moreš verjeti. Vsa pohvala pa velja kolektivu rudnika Mežica, ki je kljub težki finančni situaciji zmožal ta čudež. Kaj pa smo storili MI? Mi posamezniki, da bi to čisto reko še bolj približali čistemu okolju naše doline! Ob pogledu na njeno obrežje se zgroziš, tako je »okrašeno« z vsakdanjimi raznobarvnimi odpadki — kakor tvoja najlepša novoletna jelka. Škoda, da se ni posrečila akcija o čiščenju obrežja, ki naj bi jo organizirala mladina. Upam pa, da bo drugo leto to uresničeno ob pomoči vseh prebivalcev doline.

Lanska želja, da bi dobili vrtec na Prevaljah, se še žal ni uresničila, začeli pa smo s temeljnim kamnom. Žal z veliko zamudo, zato pa z večjim pompom in glasbo. No, ti pa vsaj temeljnega kamna drugo leto ne bo treba nositi. Še sreča, da smo letos imeli referendum, zaradi katerega smo vsaj malo pospešili izgradnjo kulturnega doma na Prevaljah, tako da sedaj lahko vidimo že zidovje stavbe. Upam, da ne bo treba čakati na ponoven referendum, da bi nam ta omogočil otvoritev doma. S tem bi se nam Prevaljčanom uresničila dolgoletna želja, da bi imeli prostor za zabave in bi v njem lahko pričakali tudi tebe. Zelo bi me veselilo, če bi prinesel našim tozdom, ki so v izgubi, nekaj dobička, tako da bi lahko pokrili samoupravne spora-zume, ostanek pa bi dali občini ali SIS, ker jim tu še zmeraj najbolj primanjkuje denarja. V TOZD RO lahko prineseš en koš očal za vodstveni kader, da ne bo TOZD v težavah LE zaradi pomanjkanja karbidne trdine, diamantnih bru-

NOV

VP 261/1979 b

658(497.12)(085.3)

3003125

Od nekdanjega
a lepše kot t
Živahno in n
saj novoletna noč je nocoj!

COBISS

Tisoč želja v novoletni noči se zliva,
v naročje zajame jih človeško srce!
Smo ponosni na delo, ki ga delimo —
ustvarja složno naša ga moč!
V novoletni noči si sreče želimo,
da srečen ostal bo fužinarski rod!

Smo gledali čase, ko so nas morili,
s pesmijo na ustih smo premagali vse!
Ponosni smo, kar so roke storile —
iz skromnih fužin so tovarno zgradile.

Le sijajte zvezde noči novoletne!
Dajte nam sreče, zdravja in moč!
Na Ravnah kovali bomo še lepše,
za mir in tovarištvo, za srečen naš rod.

Viktor Levovnik

POPRAVEK

V 22. številki Informativnega fužinarja je v članku »Obvestilo občanom o komunalnih uslugah« prišlo do neljube pomote pri urniku o odvažanju smeti. Pravilno je:

Ponedeljek — četrtek

PREVALJE — vsi zaselki južno od glavne ceste.

Torek — petek

PREVALJE — vsi zaselki severno od glavne ceste.

Za napako se opravičujemo.

Uredništvo

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, očeta in dedka **Lovrenca Škratka** se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, tabornikom, sodelavcem, OO ZSMS Čečovje, pihalni godbi, društvu upokojencev in OŠ 2. a razreda za darovano cvetje, izrečeno sožalje in drugo pomoč.

Hvala tudi gospodu kaplanu za pogrebni obred in poslovilne besede.

Zalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljube mame **Uršule Štehar** se iskreno zahvaljujemo vsem sodelavkam in sodelavcem, sosedom, sorodnikom in znancem za darovane vence in cvetje. Hvala vsem, ki ste jo spremljali v tolikšnem številu na njeni zadnji poti. Iskrena hvala pevskega zboru »Fužinar« ter pihalnemu orkestru. Zahvaljujemo se tudi gospodu župniku za njegove poslovilne besede.

Zalujoči: hčerki Milka in Angela z družinama ter sinovi Toni, Ivan, Peter z družinami, vnuki in pravnuki ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD jeklolivarna za prejeta darila in iskazano pozornost, tov. ravnatelju pa za lepe poslovilne besede.

Vsem želim še veliko delovnih uspehov.

Jože Kerbec

Fotografije za to številko so prispevali: F. Rotar, kadrovska služba in oddelek za informiranje.